

DON'T GIVE UP

**Jak efektivně motivovat
dospělé studenty úspěšně
dokončit jazykový kurz**

Pro školy, studenty a učitele cizích jazyků

Koordinátor

Jazyková škola s právem státní jazykové
zkoušky PELIKÁN, s. r. o.
Česká republika
www.studio-pelikan.cz

Partneři

Kindersite Project Ltd.
Velká Británie
www.kindersite.org

Autonomous Language
Learning Centre C.N.A.I.
Španělsko
www.webcnai.com

University of Humanities
and Economics in Wrocław
Polsko
www.wshe.pl

International House Tallinn
Estonsko
www.ihtallinn.ee

Externí odborníci

Dr. Katerina Kolyva
PhDr. Tomáš Urbánek, PhD.

**DON'T
GIVE UP**

DON'T GIVE UP

**Jak efektivně motivovat
dospělé studenty úspěšně
dokončit jazykov kurz**

Autoři a editoři

Bc. Dáša Pelikánová
Gabriel Rubio
Joel Josephson

Design

Atelier Zidlicky
Katka Kvardová

Ilustrace

Denisa Blatná

Věnováno Beatrice

Copyright © Projekt Don't Give Up! 2009

ISBN 978-80-254-4793-2

Všechna práva vyhrazena

Tato publikace ani žádná její část nesmí být reprodukována, uchovávána v rešeršním systému nebo jakýmkoliv způsobem přenášena bez předchozího písemného souhlasu jejích autorů, ani rozšiřována v jiné vazbě nebo obalu, než v jakém byla vydána. Není-li tato podmínka splněna, nesmí být prodána dalšímu kupujícímu.

OBSAH

O autorech	6	
Předmluva	8	
Úvod do projektu Don't Give Up!	10	
Proč Don't Give Up!?	12	
Výzkumné metody a nástroje	16	
Best Practices projektu Don't Give Up!	20	
Seznam odkazů	136	

O AUTORECH

Dáša Pelikánová

Dáša je iniciátorkou a koordinátorkou projektu Don't Give Up! Je také majitelkou Jazykové školy PELIKÁN v Brně. Patří mezi nejmladší lidi, kteří kdy využili příležitosti řídit projekt financovaný Evropskou unií. Během trvání tohoto projektu přivedla Dáša na svět své první dítě, Beatrice. Věří, že vědomosti jsou největším bohatstvím každého člověka.

Gabriel Rubio

Gabriel je otcem tří dětí a žije v Pamploně ve Španělsku. Tento projekt začal jako ředitel pedagogiky a inovativních přístupů v jazykovém centru CNAI v Pamploně. Nyní pracuje na odboru vzdělávání vlády provincie Navarra. Ve své práci a výzkumu se věnuje zejména výuce cizích jazyků a technologiím. Je členem organizačního výboru „Expoelé“ – sdružení profesionálů a odborníků na inovace a ICT (informační a komunikační technologie) pro španělštinu jako cizí jazyk.

Joel Josephson

Joel je zakladatelem projektu Kindersite, jehož výsledkem jsou jedny z nejnavštěvovanějších webových stránek seznamujících děti s angličtinou již od útlého věku. Má dvě dcery, které vychovává dvojazyčně. Kromě redakční práce na této knize se Joel věnuje on-line komunikaci a šíření informací. Takto působí v 10 projektech Evropské unie.

Denisa Blatná

Denisa se věnuje fotografování a grafickému designu. Jejím koníčkem je cestování po celém světě, a to jak ve skutečnosti, tak ve svých představách. Její práce se objevily již na mnoha vlastních nebo společných výstavách. Ilustruje také knihy pro děti. Do svých děl vnáší radost a lásku k životu. Denisa je autorkou ilustrací „pana Vajíčka“, který vás bude provázet touto knihou.

Katka Kvardová

Katka je grafická designerka působící v Ateliéru Židlický a studující Fakultu výtvarných umění VUT v Brně. Je autorkou designu této knihy a společně s Ateliérem se neustále věnuje navrhování nových zajímavých věcí. Mimo jiné zbožňuje fotografování, cestování, extrémní sporty, konkrétně snowboarding a kiteboarding, ale především miluje svou práci, která ji obohacuje, a je opravdu ráda, že ji může dělat!

David Židlický

David je fotograf, který spojil svou dosavadní uměleckou tvorbu s dvouokým fotoaparátem Rollei-flex. Vystavuje černobílé, tradiční cestou v temné komoře vyzvěřované snímky. Touha po kvalitě a návaznosti na tradice jej přiměla k založení grafického a fotografického ateliéru. Spolupráce s nejbližšími kolegy Katkou Kvardovou a Janem Valou jej naplňuje radostí. Neobejde se bez italského espressa.

PŘEDMLUVA

Za projektem Don't Give Up! stojí Dáša Pelikánová, mladá žena, která založila a řídí úspěšnou a jedinečnou jazykovou školu v Brně. Je téměř jistě jednou z nejmladších lidí, kteří na sebe kdy vzali zodpovědnost řídit projekt jazykového vzdělávání financovaný Evropskou unií.

Dáša si všimla, že až polovina dospělých studentů v její jazykové škole nedokončí jazykový kurz. Jak ukázaly výsledky průzkumu, dochází k tomu i v mnoha jiných školách. O této problematice existovalo jen velice málo literatury a o tom, jak na tuto situaci reagovat, téměř žádná. Protože potřeba učit se cizím jazykům neustále stoupá a Evropská unie i vlády jednotlivých států důrazně požadují zlepšení situace ve výuce cizích jazyků, rozhodla se Dáša napsat tuto knihu a zahrnout do ní tzv. Best Practices. Zastává názor, že klíčovým faktorem pro to, aby člověk vytrval ve snaze naučit se cizí jazyk, je motivace. Na uvedeném přesvědčení je také založen tento projekt a publikace.

Popud ke vzniku projektu byl dán na kontaktním semináři EU Lingua v Praze, který se konal v dubnu 2005. Dáša zde prezentovala své myšlenky, čímž se jí podařilo získat většinu svých současných spolupracovníků. Nedocenitelnou pomoc s rodícím se projektem poskytl William Aitchison, který se tehdy podílel na organizaci semináře Lingua a pomohl Dáše najít spolupracovníky.

Projekt, který získal finance díky pochopení a zkušenostem Výkonného výboru v Bruselu, odstartovala schůzka ve španělské Pamploně v prosinci 2006. Než bylo dosaženo konečného výsledku projektu, bylo zapotřebí mnoho úsilí a práce. Poděkování si zaslouží všichni, kdo se na projektu podíleli, zejména však Gabriel Rubio, jeden ze spoluautorů této publikace. Gabriel obětoval práci na tomto projektu velkou část svého vzácného volného času a velkou dávku energie. Nezištně se věnoval projektu mnohem více, než se od něj žádalo.

Tato kniha se skládá ze tří částí:

- Popis projektu a důvod pro získání finanční podpory
- Metodologie použitá pro vytvoření Best Practices
- Best Practices (nejlepší výukové metody a praktiky)

Projekt je zaměřen na evropský kontext a popisuje strategie a problémy, které jsou běžné při studiu cizího jazyka v Evropě.

Rozhodli jsme se uvést i metodologii, kterou jsme uplatňovali během projektu, protože chceme ukázat, že Best Practices vznikly na základě detailního výzkumu a analýzy. Využili jsme zejména informací, které nám poskytlo více než 70 učitelů cizího jazyka s dlouholetou praxí. Tím jsme získali materiál k formulaci mnoha Best Practices. Naši spolupracovníci pak původní požadavky a návrhy těchto vyučujících doplnili o další poznatky.

Cenný komentář nám poskytly také dvě skupiny učitelů jazyků, které Best Practices hodnotily.

Best Practices byly původně určeny jazykovým školám s klientelou v dospělém věku, jejich manažerům a ředitelům, učitelům cizích jazyků a samotným studentům. Nyní se však domníváme, že Best Practices lze aplikovat při výuce cizích jazyků téměř na jakékoliv úrovni a při téměř jakémkoliv způsobu výuky.

Důležité je také si uvědomit, že žádná Best Practice nezvýší motivaci studentů, a tedy procento úspěšného dokončení kurzů, okamžitě. Tomu, že student přestane kurz navštěvovat, nepředchází pouze jeden problém, ale obvykle kombinace působení psychologických, kognitivních, finančních a časových tlaků.

Best Practices se dotýkají téměř všech stránek výuky a studia cizích jazyků. Od rady, na jakém místě je nejlepší si otevřít jazykovou školu, po doporučení, jaké materiály použít pro výuku. Některé z metod možná již znáte a využíváte je, ale jsme si jisti, že zde naleznete nemálo nových nápadů, které vám pomohou. Některé Best Practices jsou založeny na metodě „aktivního učení“, kdy studenti sami zodpovídají za to, kolik se toho naučí. Při mnoha z nich je využívána technika, která vnese do výuky jazyků změnu, vynutí si aktivní účast studentů a mnohdy přináší i zábavu. Značný počet Best Practices využívá internetových stránek, kde je možné najít nástroje, dokumenty, popisy, a dokonce i hry, které mohou při výuce jazyků pomoci.

Vzhledem k omezenému rozsahu této publikace bohužel nebylo možné obsáhnout všechny informace o metodice a projektu, který trval více než tři roky, a proto jsme je umístili na webové stránky projektu **www.dontgiveup.eu**, odkud je možné si je stáhnout.

Chtěli bychom vás také upozornit na naše stránky na Wikipedii: **www.dontgiveup-eu.wetpaint.com**, kde můžete k našim Best Practices vkládat komentáře a přidávat své vlastní návrhy na nové – nejlépe i s popisem, jak je využíváte u vás ve škole.

Doufáme, že se vám bude kniha Don't Give Up! líbit a pomůže vám motivovat studenty k úspěšnému studiu cizích jazyků.

ÚVOD DO PROJEKTU DON'T GIVE UP!

Projekt Don't Give Up! byl financován programem Evropské unie s názvem Socrates Lingua, jehož cílem bylo podpořit studium cizích jazyků v Evropě. V rámci programu si projekt Don't Give Up! kladl za cíl snížit procento dospělých studentů, kteří nedokončí jazykový kurz, zvýšením jejich motivace ke studiu. Nejvýznamnějším přínosem projektu je vznik této publikace.

Projekt, který byl naplánován na tři roky, byl předložen k posouzení v roce 2005. Lidé, kteří na projektu spolupracovali, se zabývají především výukou dospělých studentů, a zkoumali proto důvody, proč dospělí studenti nedokončují jazykové kurzy. Proto vytvořili soubor Best Practices, které mají zvýšit motivaci ke studiu, a tím podpořit úspěšné dokončení jazykových kurzů. Soubor Best Practices vznikl na základě poznatků a zkušeností, které učitelé jazyků získali nejen po dobu trvání projektu, ale už i před jeho začátkem. Důvodem ke ztrátě motivace dospělých studentů dokončit jazykový kurz obvykle bývá nedostatek času, pracovní povinnosti, rodina apod. Žádný výzkum týkající se této problematiky nebyl dosud proveden.

Během prvního roku a v části roku následujícího zkoumali účastníci projektu dva aspekty jazykových kurzů:

- Výuka v jazykových kurzech
- Řízení jazykových škol a struktura výuky

Mezi zkoumané faktory patřily například důvody, proč se studenti do kurzu přihlásili, struktura kurzů a výuky, problémy, se kterými se studenti potýkají apod. Tým zkoumal každý, i sebemenší detail. Účastníci projektu se chtěli dozvědět vše, od zdánlivě banálního detailu, jakým je například barva zdí učebny, po celkovou strukturu jazykového kurzu.

V rámci projektu byla vytvořena databáze poznatků, které byly shromážděny na základě průzkumu mezi zkušenými odborníky na výuku jazyků. Jejich nápady a návrhy pak prošly sítí, které účastníci projektu vytvořili na základě metodiky, jež je podrobně popsána níže. Kvůli různorodosti vzdělávacích struktur v Evropě se projekt snažil získat názory z celého kontinentu, aby bylo možné vytvořit komplexní obraz.

V neustále se měnícím světě je čím dál tím důležitější rozšiřovat si vědomosti, ať už ke zvýšení kvalifikace, nebo k dosažení osobní spokojenosti. Vzdělávání je dnes celoživotním procesem. Učení a praktický výcvik již neprobíhají jen ve školách a na univerzitě, ale také v mnohem méně formálních prostředích a v jakékoliv životní etapě. Evropská unie zveřejnila svůj cíl stát se do roku 2010 nejdynamičtější a nejvzdělanější společností a je zřejmé, že naše snaha přispět ke snížení procenta dospělých, kteří nedokončí jazykový kurz, k dosažení tohoto cíle napomáhá. V roce 2007 skončil program Socrates II, který byl vystřídán programem celoživotního vzdělávání. Více informací o tom naleznete na stránkách Evropské unie: **www.ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm**

Best Practices byly zformulovány pro manažery jazykových škol a institucí, učitele a studenty cizích jazyků. Bude však potřeba, aby vedení škol tyto metody zavedlo ve spolupráci s učiteli. Výsledkem používání těchto metod ve školách bude snížení nákladů na provoz, efektivnější využívání zdrojů a lepší výsledky studentů (a tedy i zvýšení jejich spokojenosti). Také učitelé jazyků budou dosahovat lepších výsledků a pocítí uspokojení ze své práce. Nejpodstatnější ale je, že studenti budou cítit, že mohou být při studiu cizího jazyka úspěšní a že mohou dosahovat dobrých výsledků.

PROČ DON'T GIVE UP!?

Kromě řady dalších důvodů existují na tuto otázku tři hlavní odpovědi:

- Vysoké procento studentů, kteří nedokončí jazykový kurz.
- Nedostatečná řešení, která neberou v úvahu zásadní problém, tj. motivaci.
- Vytvořená řešení se nedostávají do povědomí těch, kterých se proces učení bezprostředně týká, tj. učitelů, studentů a škol.

VYSOKÁ MÍRA NEÚSPĚCHU

Jedním ze základních problémů u většiny vzdělávacích kurzů pro dospělé je nedostatek času studentů a různá další omezení. V úvahu je nutné brát například děti, práci, volný čas nebo finanční limity. Dokonce i ti nejdodlanější studenti se mohou dostat do nečekaných nesnází, které jim zabrání kurz úspěšně dokončit. Jakmile totiž student začne výuku navštěvovat nepravidelně, jeho motivace pokračovat rychle klesá. Jazykové školy evidují, že kurz nedokončí až 50 % studentů.

Vysoké procento studentů, kteří přestanou kurz navštěvovat, znamená pro jazykové školy nemalé náklady a ztěžuje manažerům jazykových kurzů plánování a řízení zdrojů. Studenti, kteří přestanou kurz navštěvovat, jsou také velmi demotivujícím faktorem pro učitele, jejichž plánování a příprava hodin jsou pak zbytečné. Studenti, kterým se nepodaří dosáhnout dobrých výsledků, pocítují finanční ztrátu a také studijní a psychickou újmu. Pokud studenti jednou nedokončí jazykový kurz, odradí je to od zapsání se do jazykového kurzu v budoucnu, a tento neúspěch může dokonce poznamenat i jejich chuť účastnit se jiných vzdělávacích aktivit.

NEDOSTATEČNÁ ŘEŠENÍ

Učitelé představují specifickou skupinu osob, která rozšíří poznatky získané prací na projektu mezi široký okruh studentů. Pro učitele je nejvíce demotivující, když studenti přestanou navštěvovat jejich hodiny. Efektivní metody, které projekt nabízí, jim umožní získat větší satisfakci z jejich práce, navázat při výuce lepší kontakt se studenty a dosáhnout toho, aby dospělí studenti vydrželi kurz navštěvovat až do konce.

Cílem projektu Don't Give Up! je nalézt fungující řešení problémů, se kterými se setkáváme při výuce dospělých.

STRATEGIE ŠÍŘENÍ INFORMACÍ

Tento projekt bude přínosný pouze tehdy, pokud se se závěry, které jsou v této knize obsaženy, seznámí všichni účastníci procesu jazykové výuky. V rámci projektu byly vynaloženy nemalé náklady na vytvoření strategie, jak rozšířit povědomí o existenci této publikace. V průběhu projektu bylo kontaktováno a na knihu upozorněno více než 30 000 učitelů jazyků. Kromě toho byly osloveny 3 000 pracovníků celostátních a lokálních vzdělávacích institucí, kterým byly poskytnuty informace o projektu, a byli požádáni, aby Best Practices vyzkoušeli ve svých školách.

EVROPSKÝ ROZMĚR PROJEKTU

V současnosti je pro každého občana Evropské unie nezbytné umět se kromě svého rodného jazyka domluvit i jinými evropskými jazyky. Přesto je v Evropě mnoho lidí, kterým se nepodařilo cizí jazyk naučit, a za tímto standardem zaostávají. V jejich životě pak, z pracovních nebo kulturních důvodů, postupně vzniká potřeba si znalost jazyků doplnit.

Existuje metodologie výuky dětí a několik způsobů, jak k ní přistupovat. Východiskem je podrobný výzkum a zkušenosti s výukou, které posilují motivaci a přinášejí dobré výsledky. Uplatňování těchto přístupů však často selhává u dospělých studentů jazyka, a to zejména proto, že neberou v úvahu nejruznější překážky, které dospělým studentům v učení brání.

Evropské společenství vyvíjí snahu posílit povědomí o nutnosti učit se jazyky a řada studentů se v důsledku těchto snah do jazykového kurzu skutečně přihlásí. Jak již bylo uvedeno výše, výsledky jsou však často neuspokojivé.

DALŠÍ POTŘEBY

Každý učitel je schopen vyjmenovat hned několik příčin, proč studenti kurzy přestávají navštěvovat: pedagogické a psychologické důvody, finanční zátěž, nedostatek času, tradice výuky v dané zemi, místo konání kurzu, složení konkrétní studijní skupiny a další. Některé přístupy se snaží nalézt mezi nejruznějšími příčinami spojitost a na základě toho nabídnout vysvětlení. Ukazuje se například, že velmi důležité je zážitkové učení, při kterém stojí osobní zkušenosti a zážitky studenta v popředí jazykové výuky.

Zážitkové učení opakovaně využívá soubor procesů, které výuce napomáhají. Jinými slovy to znamená, že na studenta nemá tak veliký vliv, co učíte, ale spíše jak to učíte. Zážitkové učení se běžně využívá jako pomoc při tvorbě vzdělávacích programů založených na zážitcích. Úkolem učitele je uspořádat a strukturovat zážitky, které mohou mít pozitivní vliv na případné zážitky každého studenta v budoucnu (Dewey, 1938/1997). Jednoduše řečeno, „pozitivní zážitky“ motivují a povzbuzují. Student díky nim pokračuje ve studiu a získává tím další pozitivní zážitky, kdežto „negativní zážitky“ většinou studenta od dobrých zážitků, které by mohl získat v budoucnu, odradí.

Doposud jsme se snažili vysvětlit, že zkoumání problematiky nedokončení jazykových kurzů je důležitou a cennou činností, a nezdůraznili jsme důležitost samotných jazykových kurzů. Protože cílem projektu je také prodloužit dobu, po kterou bude student součástí procesu osvojování si jazyka, chceme učitelům a školám předložit nejlepší metody a poznatky, díky nimž jejich studenti získají „pozitivní zážitky“, které jim pomohou vytrvat a kurz úspěšně dokončit. Tím se dostáváme ke třetímu bodu, který byl zmíněn již na začátku této kapitoly, tedy k potřebě cíleně komunikovat se všemi, kteří se procesu učení účastní.

ZÁVĚR

Projekt Don't Give Up! se zaměřuje na zásadní problémy týkající se výsledků, kterých dosahují při učení se cizího jazyka dospělí studenti. Cílem existujících projektů je buď zvýšit povědomí studentů o bohatosti jazyků v Evropě nebo informovat o samotných jazykových kurzech. Projekt Don't Give Up! jde dál a zkoumá otázku, do jaké míry je studium cizích jazyků efektivní.

Projekt Don't Give Up! se zabývá skutečnými problémy, které ještě nebyly řešeny systematicky z metodologického hlediska, a proto představuje další strategický směr programů vytvořených Evropskou unií.

VÝZKUMNÉ METODY A NÁSTROJE

VÝZKUM

Hlavním cílem této části projektu bylo nalézt soubor nejlepších a nejefektivnějších výukových metod, a to zejména pomocí analýzy dat získaných prostřednictvím tří výzkumných a jedné testovací metody použitých během výzkumné části projektu.

Partneři projektu měli při vytváření Best Practices dva hlavní úkoly:

- třídit, rozvíjet a uspořádat návrhy na Best Practices, které poskytli oslovení partneři
- navrhnout další Best Practices

Tým projektu využil služeb psychologa (PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D.), který pomohl výsledky provedeného výzkumu vyhodnotit a zanalyzovat.

Veškeré dokumenty použité při výzkumu a analýze, včetně prvotních dat, statistik, dotazníků, přepisů rozhovorů apod., jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách projektu:

www.dontgiveup.eu.

DOTAZNÍKY

Cílová skupina – odborníci na jazykovou výuku (učitelé cizích jazyků a metodičti pracovníci)

Důvod – dotazník (poslaný e-mailem nebo poskytnutý ke stažení na webových stránkách projektu) umožnil velkému množství lidí zabývajících se jazykovou výukou přispět k projektu. Vyplněné dotazníky jsou k dispozici na internetových stránkách projektu.

Dotazník byl navržen členy týmu projektu a přizvanými odborníky tak, aby bylo možné zjistit konkrétní informace a názory na jazykové školy, jazykové kurzy, učitele jazyků a důvody, proč studenti z kurzů předčasně odcházejí. Dotazník obsahoval jak kvantitativní škály pro hodnocení různých aspektů jazykové výuky dospělých studentů (tyto škály byly následně statisticky vyhodnoceny), tak otevřené otázky, které vyžadovaly odpověď vlastními slovy, což bylo později dále analyzováno. Celkem bylo získáno 48 vyplněných dotazníků a všechny byly v projektu použity.

Každá odpověď z dotazníku byla přiřazena do jedné nebo více kategorií. Odpovědi byly dále rozděleny do podkategorií podle toho, komu byly určeny – učitelům, jazykovým institucím nebo samotným studentům. Získané odpovědi byly analyzovány a tříděny s cílem nalézt vzorce, které by poskytl odpovědi na hledané otázky, nebo poukázaly na možné společné rysy. Tato fáze projektu trvala rok a jejím výsledkem byl podrobný seznam rad a doporučení pro vytvoření nejlepších motivačních technik. Tyto motivační techniky jsou uvedeny v kapitole následující – Best Practices projektu Don't Give Up!

HLOUBKOVÉ ROZHOVORY

Cílová skupina – dospělí studenti cizích jazyků

Důvod – osobní rozhovor s psychologem umožnil získat cenné informace přímo od studentů cizích jazyků.

Členové týmu byli toho názoru, že studenti v jazykových kurzech by jim mohli poskytnout cenné informace týkající se především toho, co studenti považují za motivující a důležité, nebo demotivující a obtížné. Rozhovor se studenty jazykových škol prováděl psycholog po dobu jedné a půl hodiny. Rozhovory byly prováděny se dvěma kontrastními typy respondentů – typem úspěšných studentů a typem „věčných začátečníků“, kteří jazykové kurzy opakovaně nedokončili. Očekávali jsme, že rozdíly v odpovědích by mohly pomoci identifikovat důvody vedoucí k úspěchu nebo naopak neúspěchu.

Psychologové, kteří rozhovory vedli, je zároveň i nahrávali a poté přepsali a analyzovali. Výsledky rozborů byly použity při vytváření Best Practices.

Rozhovory probíhaly ve dvou fázích. Nejprve respondenti odpovídali na otázky ze seznamu, přičemž si tazatel dělal poznámky. Ve druhé fázi byl respondent požádán, aby své odpovědi rozvinul. Při každém rozhovoru tak bylo možné zachytit individuální názory a postoje každého respondenta.

ANALÝZA SLOŽEK VÝZNAMU – MEANING CONSTITUTION ANALYSIS (MCA)

Cílová skupina – dospělí studenti cizích jazyků

Důvod – metoda MCA byla použita jako dodatečný výzkumný nástroj. Cílem bylo doplnit informace, které tým získal z dotazníků a rozhovorů.

Jedná se o metodu, která zjišťuje, co si lidé opravdu myslí při mluvení nebo psaní.

Tato metoda byla vybrána jako prostředek k důkladnější analýze dat a ke zkvalitnění informací potřebných pro projekt. Celý proces byl veden a analyzován psychology.

Metoda MCA je vhodná i z toho důvodu, že umožňuje zaměřit se i na velmi konkrétní aspekt. Výsledky je možné využít jako dodatečné informace nebo s nimi pracovat v dalším výzkumu. Kvantitativní a kvalitativní výsledky získané touto metodou byly použity k doplnění údajů získaných dvěma hlavními výzkumnými metodami a pomohly k vytvoření konečné podoby Best Practices.

WORKSHOPY

Cílová skupina – učitelé cizích jazyků

Důvod – workshopy byly pořádány s cílem vyhodnotit Best Practices a rozšířit interní informace mezi členy týmu. Cílem bylo získat komentář přímo od učitelů jazyků a vyzkoušet Best Practices v reálných situacích.

Ve fázi konceptu jsme Best Practices testovali ve workshopech v jazykové škole PELIKÁN (ČR) a v jazykovém centru CNAI (Španělsko). Workshopy byly uspořádány pro učitele a vedli je odborníci na metodiku a psychologii.

Účastníci workshopu obdrželi 46 karet se základními informacemi o každé Best Practice.

Během semináře položil psycholog účastníkům několik otázek.

Účastníci své odpovědi zapisovali do dotazníků. Následovala diskuze mezi účastníky o tom, jaké byly důvody pro jejich odpovědi. Na konci workshopů jsme byli svědky velmi pozitivní reakce na vytvořené Best Practices ze strany odborníků na jazykovou výuku. Ti navíc přišli s celou řadou užitečných a konkrétních komentářů a navrhli 3 nové Best Practices. Navrhli také lepší vysvětlení názvů Best Practices a doporučili, aby byla jednotlivá témata lépe vymezena.

Vyplněné dotazníky, analýzy, nahrávky a fotografie z workshopů jsou k dispozici na internetových stránkách projektu.

ANALÝZA

Hlavním cílem této fáze projektu bylo nalézt soubor nejlepších a nejefektivnějších výukových metod, a to na základě analýzy provedeného výzkumu. Tato fáze projektu trvala rok a jejím výsledkem byl podrobný seznam doporučení pro vytvoření nejlepších motivačních technik.

Sebraná data jsme statisticky a textově zanalyzovali. Tyto rozborů zahrnovaly i čtení přepisů rozhovorů a vyplněných dotazníků.

Každou odpověď v dotazníku a každý rozhovor jsme roztřídili do jedné nebo více kategorií. Tyto kategorie pak byly dále tříděny s cílem nalézt schémata, která by poskytla odpovědi na hledané otázky nebo poukázala na možné vztahy.

Odpovědi jsme zanesli do šablony, která byla vytvořena speciálně pro tento účel. Velká část prvotních dat a analýz je k dispozici ke stažení na internetových stránkách projektu.

**BEST PRACTICES PROJEKTU
DON'T GIVE UP!**

ÚVOD DO BEST PRACTICES

Best Practices jsou nedílnou součástí projektu Don't Give Up!. Byly vytvořeny jako pomoc jazykovým školám a učitelům při motivaci dospělých studentů. Studentům cizích jazyků ukazují cestu, jak se aktivně zapojit do výuky, a tak úspěšně dokončit jazykový kurz.

Best Practices nabízejí přehledný systém, díky kterému se školy, učitelé, zaměstnanci a studenti mohou dozvědět, jak předcházet problémům, co s sebou výuka přináší – otázkou motivace počínaje, organizací kurzů a provozem jazykových škol konče.

Best Practices nejsou seřazeny podle žádného klíče a nemají ani stejnou délku. Zdálo se nám to příliš násilné. Nebylo by dobré rozšiřovat jednodušší Best Practices jen proto, abychom vyplnili prostor, nebo složitější Best Practices zkracovat, abychom dosáhli větší jednotnosti. Některé Best Practices mají mnoho společného, a dokonce by se mohlo zdát, že se překrývají. V těchto případech pohlíží podobné Best Practices na klíčové problémy z jiného úhlu – je velmi důležité na tato různá hlediska upozornit.

Některé Best Practices spadají do oblasti metodiky výuky jazyků, kdy metodiku chápeme jako kombinaci struktury vyučovací hodiny a výukových materiálů, které jsou v ní použity. Jiné Best Practices musí na tyto aspekty reagovat, neboť popisují, jak motivovat studenty, aby byli při výuce aktivní.

Nejčastěji přestávají studenti kurz navštěvovat z osobních důvodů, ale velkou měrou tomu také přispívá působení učitele nebo školy. Motivaci lze posílit nebo snížit a studenti často potřebují pomoc k tomu, aby v učení vytrvali. Právě proto školám, učitelům a studentům předkládáme tuto knihu s Best Practices.

Best Practices jsou nejvhodnější pro jazykové školy vzdělávající dospělé studenty, ale mnoho nápadů lze využít i při jiném typu jazykové výuky. U každé Best Practice je uvedeno, zda je zaměřena na školu, učitele nebo studenty, přičemž řada z nich spadá do dvou nebo všech tří kategorií.

Uvádíme také odkazy na webové stránky, na kterých je možné nalézt další informace a vhodné výukové nástroje. Přehled všech webových stránek, na něž v knize odkazujeme, je uveden v Příloze 1.

U KAŽDÉ BEST PRACTICE JSOU UVEDENY TYTO INFORMACE

- **NÁZEV** – název BP
- **BP PRO** – uvádí, pro koho je BP určena, tj. škola, učitelé nebo studenti – může spadat do více kategorií
- **ČÍSLO** – referenční číslo BP
- **TÉMA** – obecné zaměření BP
- **POTŘEBA** – uvádí, jakého problému se BP týká; některé problémy jsou velmi specifické, některé jsou obecné.
- **POPIS** – charakteristika BP a popis, jak problém (potřebu) řeší.
- **POŽADOVANÉ ZDROJE** – hardware, software, osobní investice, finanční prostředky, čas – většina BP vyžaduje některé z těchto zdrojů – od času, který se musí obětovat, až po nutnost využít konkrétní hardware a software.
- **POUŽITÁ METODIKA** – tato část popisuje, jak lze BP uplatnit v praxi. V některých případech jsou uvedeny odkazy na webové stránky, které obsahují více informací o tom, jak metodu nejlépe využít, nebo o důvodu jejího vzniku.
- **DALŠÍ** – právní náležitosti, rovnoprávnost, různorodost, dostupnost pro osoby s postižením, autorská práva (zde jsou uvedena případná omezení, která se vztahují k použití BP).
- **DALŠÍ POMOC** – nástroje, odkazy, projekty (zde jsou uvedeny adresy webových stránek, kde lze nalézt nástroje využitelné pro BP, další příklady a projekty).

SEZNAM BEST PRACTICES

DEFINICE POJMŮ

ŠKOLY – do pojmu jsou zahrnuti manažeři, majitelé, ředitelé a administrativní pracovníci škol.

UČITELE – pojem zahrnuje učitele pracující na částečný či plný úvazek a učitele vyučující po internetu.

STUDENTI – dospělí studenti starší 18 let.

AKTIVNÍ UČENÍ

VŠECHNY BEST PRACTICES OZNAČENÉ BAREVNĚ VYUŽÍVAJÍ TECHNIK „AKTIVNÍHO UČENÍ“.

AKTIVNÍ UČENÍ ZNAMENÁ, ŽE SE STUDENT NA UČEBNÍM PROCESU SÁM AKTIVNĚ PODÍLÍ.

■ BP PRO ŠKOLY

● BP PRO UČITELE

✕ BP PRO STUDENTY

BP Č.	S.	NÁZEV	POPIS BP	BP PRO
BP 1	30	Autentický podcast	Zlepšení poslechových dovedností	✕
BP 2	32	Blended Learning	Řešení časového omezení	■ ●
BP 3	34	Dynamika ve třídě	Zvýšení motivace k učení	■ ●
BP 4	36	Organizace kurzů – obecné	Praktický průvodce pro sestavování a řízení kurzů – obecné	■
BP 5	40	Tvorba kurzů a vyučovacích hodin	Praktický průvodce pro sestavování kurzů a vyučovacích hodin	■
BP 6	42	Digitální tabule	Zkvalitnění výuky s využitím ICT (informační a komunikační technologie)	■ ●
BP 7	44	Kurzy placené zaměstnavatelem	Řešení problémů ve firemních kurzech	■
BP 8	48	Zajištění požadované kvality	Zajištění kvality výuky	■
BP 9	50	Vstupní pohovory	Individuální potřeby studentů a jejich řešení	■

BP 10	52	Projekty EU: inovace	Využití prostředků EU ke zkvalitnění výuky	■ ●
BP 11	54	Projekty EU: mobilita	Výuka jazyků v praxi	×
BP 12	56	Projekty EU: profesní rozvoj	Využití prostředků EU pro učitele	■ ●
BP 13	58	Evropské jazykové portfolio – ELP	Monitoring pokroku studentů v rámci EU	■ ● ×
BP 14	60	Evropský sociální fond	Řešení finančního omezení	■ ×
BP 15	64	Práce ve skupině – spolupráce	Rozvoj komunikačních a sociálních dovedností	■ ●
BP 16	66	Domácí úkoly	Metodika pro zvýšení efektivnosti domácích úkolů	■ ● ×
BP 17	68	Deník studenta	Sledování pokroku studenta	● ×
BP 18	70	Portfolio studenta	Sledování pokroku studenta	● ×
BP 19	72	Výuka mimo učebnu	Zvýšení zájmu o studium pomocí mobility	■ ● ×
BP 20	74	Krátká videa s gramatikou	Řešení časových omezení	■
BP 21	76	Motivační výlety	Zkvalitnění výuky (čtení a mluvení)	■ ●
BP 22	78	On-line rezervační systém výukových materiálů	Systém pro rezervaci výukových materiálů	■
BP 23	80	On-line školní centrum s výukovými materiály	Internetové odkazy na jazykové materiály a pomůcky	■ ● ×
BP 24	86	Možnosti parkování a veřejná doprava	Vybavení škol	■
BP 25	88	Tvorba podcastů	Zlepšení poslechových dovedností a mluvení	■ ●
BP 26	90	Projektová výuka	Komunikační dovednosti, týmová práce	● ×
BP 27	92	Učební materiály navržené pro konkrétní účel	Studijní materiály	■ ● ×
BP 28	94	Dotazníky – důvody pro studium jazyků	Individuální potřeby studentů a jejich řešení	■ ●
BP 29	96	Pravidelná setkání s učiteli	Motivace a podpora učitelů	■
BP 30	98	Pravidelné reporty, monitoring kurzů	Zvyšování a udržení kvality výuky	■
BP 31	100	Prostředí školy	Vybavení škol	■
BP 32	102	Školní časopis	Zkvalitnění výuky (psaní)	■
BP 33	104	Školní centrum s výukovými materiály – off-line	Studijní materiály	■
BP 34	106	Sebehodnocení	Vlastní kontrola výsledků učebního procesu	■ ● ×
BP 35	108	Stanovení vlastních cílů	Aktivní přístup ke studiu	■ ● ×
BP 36	110	Plán pro odměňování zaměstnanců	Motivace zaměstnanců	■
BP 37	112	Schránka pro připomínky studentů	Využití nápadů studentů	■
BP 38	114	Učitelský deník	Podpora učitelů	■ ●
BP 39	116	Školení učitelů a workshopy	Profesní rozvoj učitelů	■ ●
BP 40	118	Učební materiály – systém odměn	Řešení problému s dostupností výukových materiálů	■

BP 41	120	Vyučovací rozvrh	Efektivní plánování výuky	■
BP 42	122	Využití vícesložkových učebních metod	Využití nových učebních metod	●
BP 43	124	Využití on-line komunikace	Řešení časového omezení	■ ● ✕
BP 44	126	Využití on-line výukových materiálů	Zlepšení dostupnosti studijních materiálů a zvýšení kvality výuky	■ ● ✕
BP 45	128	Tvorba příběhů a komiksů na webu	Zkvalitnění výuky (psaní)	● ✕
BP 46	130	Nahrávání vyučovacích hodin	Řešení časového omezení	■
BP 47	132	Workshopy – Best Practices	Motivace učitelů, školení učitelů, implementace Best Practices	■ ●
BP 48	134	Výuka psaní	Zkvalitnění výuky (psaní)	● ✕

BP AUTENTICKÝ PODCAST

Popis
BP pro

ZLEPŠENÍ POSLECHOVÝCH DOVEDNOSTÍ
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Je pochopitelné, že čím více je student jazykem obklopen, tím lépe a rychleji se ho může naučit. Dospělí studenti však nemají času nazbyt, neboť se věnují práci a rodině, tudíž obtížně hledají prostor pro studium. Ve skutečnosti však i dospělí studenti čas mají, jen ho kvalitně nevyužívají. Cestují například do práce, tráví čas na služebních cestách, chodí do posilovny, čekají u doktora, nebo v dopravních zácpách.

Tento neproduktivní čas je třeba využít.

POPIS

Díky technologii zvané podcast se mohou uživatelé internetu zaregistrovat do konkrétních podcastů a tak automaticky přijímat audio nahrávky, které je zajímají. Zaregistrují se do vybraných podcastů, které si potom stahují do digitálních přehrávačů. Nahrávky je možné potom kdykoliv poslouchat (viz výše). Uživatelé jsou také informováni o nových podcastech.

Slovo PODCASTING vzniklo spojením názvu přehrávače iPod firmy Apple s anglickým slovem broadcasting – vysílání. Tento název se vžil i přesto, že je zavádějící, protože k využívání podcastingu není iPod potřeba, ani se nejedná o vysílání v tradičním slova smyslu. Podcasty je možné poslouchat na jakémkoliv přehrávači digitální hudby. Wikipedie definuje podcast jako „zvukové nebo video záznamy, které autor podcastu umísťuje na internet v podobě souborů (často ve formátu MP3), a poté na ně odkazuje na webových stránkách, především pomocí speciálních RSS feedů. Přestože stejný obsah může být také poskytován formou přímého stažení nebo tzv. streamu, podcast se liší od většiny digitálních formátů v tom, že disponuje schopností být publikován pro vybrané uživatele, lze se do nich zaregistrovat a lze je automaticky stahovat, kdykoliv je přidán nový obsah“.

www.cs.wikipedia.org/wiki/Podcast

Tato Best Practice se zaměřuje na využití podcastu jako zdroje multimediálního obsahu pro studenty cizích jazyků.

Jazyková škola či učitel mohou také vytvořit svůj vlastní podcast a umístit jej na internet, kde ho studenti mohou využívat (viz BP 25 níže).

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Připojení k internetu, nejlépe širokopásmové
- MP3 přehrávač, nebo jakýkoliv jiný přehrávač digitální hudby – iPod, MP4, multimediální mobilní telefon
- Specializovaný program, tzv. podcast receiver (viz další pomoc)
- Jedná se o software, který stahuje podcast vyžádaný uživatelem
- Níže je uvedeno několik adres, ze kterých lze podcasty odebírat:

www.podcastsinenglish.com

www.britishcouncil.org/professionals-podcast-english-listening-downloads-homepage.htm

www.eslpod.com

POUŽITÁ METODIKA

Poslouchání podcastu může být velmi vhodným způsobem, jak dobře vyplnit čas strávený na cestách, ale pro jeho optimální využití by studenti měli dodržovat několik jednoduchých zásad:

Před poslechem:

Ujasnit si, co o daném tématu vím a zeptat se sám sebe „proč poslouchám“.

Během poslechu:

Nesnažit se rozumět všemu, soustředit se na důležitá slova. Je-li to nutné, poslech zopakovat.

Po poslechu:

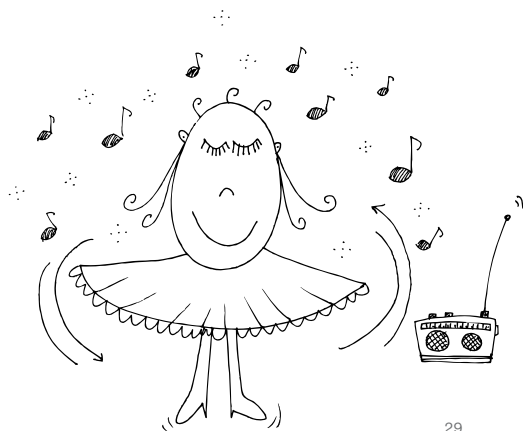
Vlastními slovy zopakovat, o čem podcast byl – představit si, že sděluji jeho obsah kamarádovi.

DALŠÍ POMOC

Podcast receiver

www.juicereceiver.sourceforge.net/index.php

www.apple.com/es/itunes

BP **BLENDED LEARNING**

2

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ ČASOVÉHO OMEZENÍ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Časová omezení jsou jednou z největších překážek pro dospělé studenty učící se cizí jazyk. Nové možnosti, jak usnadnit dospělým studentům docházku na kurz, jsou vždy vítány.

Možným řešením jsou „on-line kurzy“. V jazykové výuce se však tyto kurzy ukazují jako problematické, neboť často chybí tlak ze strany učitele a školy. Je tedy třeba hledat i jiná řešení.

POPIS

Obecně řečeno, Blended Learning je kombinace skupinové výuky s učitelem a samostatných on-line aktivit, kterým se studenti věnují mezi jednotlivými hodinami s učitelem.

Je důležité, aby byl kurz vhodně rozdělen.

Výuka s učitelem by měla zahrnovat:

- diskuzi k předchozí práci on-line, včetně uvědomění si její specifičnosti,
- zopakování poslední lekce,
- představení nové lekce,
- přehled cvičení pro příští on-line část bez učitele.

On-line/dálková část kurzu bude obsahovat:

- on-line cvičení pro opakování slovní zásoby a gramatiky,
- písemné úkoly,
- poslechy,
- sebehodnocení.

Jedná se pouze o příklad; přesná podoba kurzu musí brát v úvahu úroveň a potřeby konkrétních studentů.

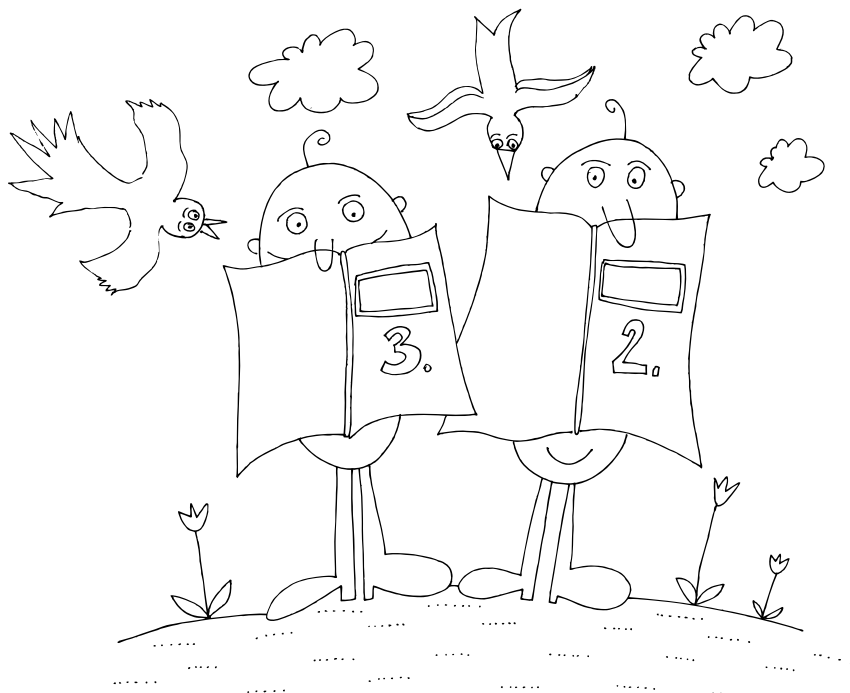
POŽADOVANÉ ZDROJE

Pro zahájení programu Blended Learning jsou nezbytné specifické dovednosti a činnosti, mimo jiné například zvolení vhodné podoby kurzu, rozsáhlé školení učitelů, čas na přípravu obsahu, čas na sledování studentů na dálku a podporu on-line aktivit. Dále budou studenti a učitelé potřebovat přístup k internetu, a to ve škole i mimo školu. Bude také nutné tento typ výuky představit studentům a zorganizovat praktický seminář pro řešení problémů. Nezbytná je detailní metodická příprava k průběhu celého kurzu.

Vytvoření kurzu používající metodu Blended Learning nemusí být finančně nákladné; největší investicí bude čas školy a učitelů strávený přípravou kurzů, přičemž se tento čas bude lišit v závislosti na povaze kurzu a na učebních pomůckách, které budou využity. Na internetu je k dispozici velké množství zdrojových materiálů, které lze pro tento typ výuky využít.

DALŠÍ POMOC

www.britishcouncil.org/brussels-learning-blended-learning.htm

BP DYNAMIKA VE TŘÍDĚ

3

Popis
BP pro

ZVÝŠENÍ MOTIVACE K UČENÍ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Dobré vedení třídy je klíčové pro úspěšnou výuku. Studenti mohou být motivováni nebo demotivováni v závislosti na metodice zvolené učitelem. Citlivé vedení dokáže ve třídě navodit dobrou atmosféru příznivou pro studium, což zvyšuje atraktivitu hodin.

POPIS

Osobní vztahy jsou důležitým faktorem pro atmosféru ve třídě. Dospělí studenti často v kurzech hledají naplnění sociálních a emočních potřeb.

Učitelé musí být schopni přetvořit učebnu v místo, kde si budou různí lidé užívat společnou výuku. Pro dosažení žádoucí dynamiky ve třídě je nezbytná pečlivá příprava, která musí zohledňovat konkrétní potřeby jednotlivých studentů.

Jazykové školy by měly:

- organizovat volnočasové a kulturní aktivity spojené s cizím jazykem (společenské aktivity a výlety),
- držet se i jiných kritérií než striktně lingvistických (sociální kritéria, učební styl studentů, touha po pokroku, touha po udržení si znalostí),
- umožnit studentům podílet se na obsahové stránce kurzu (využít toho, že většina studentů ví od svých zaměstnavatelů či učitelů, co by se měli nebo co se musí naučit),
- zahrnout do plánování kurzů učitele,
- snažit se snížit počet studentů v jednotlivých kurzech,
- vybavit učebnu co největším množstvím cizojazyčných materiálů (plakáty, nástěnky, gramatické přehledy),

- poskytnout učitelům a studentům možnost vyměňovat si zážitky a zkušenosti, popř. řešit problémy se svými kolegy (organizovat večírky, výlety, setkání apod.).

Dobrý učitel jazyka by měl:

- učinit lekce zábavnými a dynamickými, aktivně zapojit studenty a klást důraz na komunikační složku,

www.eflclassroom.ning.com/index.php

- učinit kurz interaktivním,
- dát studentům více prostoru pro úpravu výuky (viz BP 34),
- klást důraz na aktivní účast ve třídě,
- snažit se podporovat samostatnost studentů,
- připravovat hodiny tak, aby obsahovaly zábavnou složku,

www.spellingcity.com

- být pozitivní,
- udržet pozornost studentů,
- podporovat spolupráci mezi členy skupiny,
- je-li to možné, ponechat studenty stále se stejnými spolužáky.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Materiály pro výzdobu třídy
- Doplnkové materiály pro ztraktivnější hodin (projektor, DVD disky, počítače s připojením k internetu)
- Plán kulturních aktivit (výlety, kino, setkání s rodilými mluvčími)

POUŽITÁ METODIKA

- CD (Class Dynamics – dynamika ve třídě), podle The ICLA Curriculum

www.tesol-edu.org

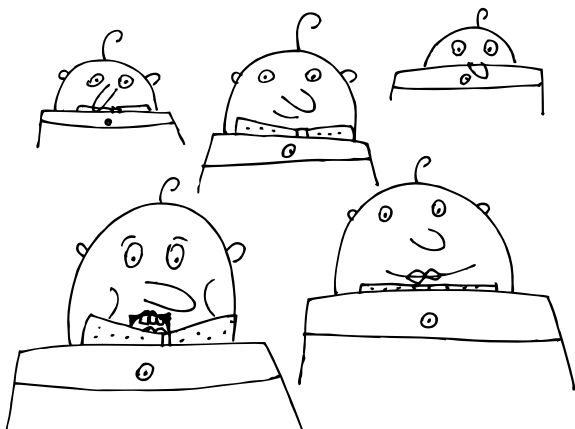
- Školení podle kurzů LAT-TESOL.

DALŠÍ POMOC

www.editors.merlot.org/ClassroomDynamics.htm

Oblíbená publikace k tomuto tématu:

www.oup.com/elt/catalogue/isbn/0-19-437147-6?cc=global

Popis

**PRAKTICKÝ PRŮVODCE PRO SESTAVOVÁNÍ
A ŘÍZENÍ KURZŮ – OBECNÉ**

BP pro

Jazykové školy

POTŘEBA

Dobře zvolená podoba kurzu má velký vliv na účast v jednotlivých hodinách. Obecně se dá říci, že existují jistá pravidla a doporučení, která významně přispívají k úspěšnosti kurzu, učitele a školy. Je-li vedení školy schopné vytvořit úspěšný kurz s dobrou atmosférou, sníží se počet studentů, kteří kurz nedokončí.

POPIS

Níže jsou uvedena některá základní pravidla, která často vedou k úspěchu.

Doporučení pro školy:

- Kurz by měl být ukončen osvědčením, na kterém by bylo uvedeno: hodinová dotace kurzu, pokrok studentů a úroveň, které dosáhli. Toto osvědčení by mělo sloužit jako doplněk Evropského jazykového portfolia.
- Zajistit dobré monitorování a školení učitelů, aby byl možný jejich profesní rozvoj. Pravidlo „čím lepší učitel, tím lepší kurz“ platí, ale pouze v kombinaci s dostatečným monitoringem.
- Pravidelně kontrolujte výsledky práce učitelů; například pomocí pravidelných průzkumů spokojenosti s učitelem a výukou (dotazníky).
- Proaktivní práce se zaměstnanci. Někdy se stává, že i nejlepší učitel není vhodný pro konkrétní typ studentů. Kvalita učitele je vnímána značně subjektivně. Problém nastává v situaci, kdy se kříží potřeby studentů s prací učitele a jeho učebním stylem. Tyto situace musí být pečlivě sledovány vedením školy a v případě potřeby (tzn. pokud studentům nevyhovuje učitelův způsob práce, nebo pokud se zásadně liší od učebního stylu studentů) musí být učitel vyměněn.

- Přidělit studentovi poradce, který bude sledovat jeho pokrok a bude se snažit předcházet problémům.

Doporučení pro organizaci kurzů:

- Snažte se o vyváženost kurzu – rovnoměrně rozdělte gramatiku, konverzaci, novou slovní zásobu, poslech a práci ve skupinách (pro více informací viz Výsledky statistických analýz na webových stránkách projektu).
- Všechny jazykové dovednosti jsou stejně důležité a měly by být zastoupeny rovnoměrně.

Gramatika:

- Gramatika je základ, ale mnoho lidí zná gramatiku pouze teoreticky – učitel musí být schopen spojit gramatická pravidla s praktickým jazykem pomocí interaktivních cvičení.
- Gramatika by v učebním procesu neměla převažovat, jinak budou hodiny nudné.
- Gramatiku se lze naučit odvozováním (indukcí) během hodin postavených na multimediálním obsahu, kde zdrojové materiály slouží jako zdroj gramatiky.
- Gramatiku je potřeba vysvětlovat zjednodušeně – studenti musí gramatice rozumět, a je proto nutné, aby ji učitel vždy jasně vysvětloval tak dlouho, dokud jí každý neporozumí.
- Gramatika by měla být probírána spíše aktivním zapojením studenta (například metoda „test-teach-test“) nežli pouhým vysvětlením ze strany učitele – toto dává studentům možnost aplikovat gramatiku v praxi, například v dialogích, esejích nebo práci ve skupinách.
- Gramatika je nástroj, který se musí studenti naučit ovládat, aby mohli samostatně vytvářet srozumitelné věty.

Slovní zásoba:

- Bez slovní zásoby začíná komunikace velmi rychle váznout.

Mluvení:

- Mluvení je primární cíl téměř všech studentů cizího jazyka.
- Je nanejvýš důležité připravovat aktivity, které rozvíjejí schopnost mluvit cizím jazykem.

Poslech:

- Poslech je pro komunikaci velmi důležitý, nepodceňujte jej.
- Studenti musí vidět spojitost mezi gramatikou, konverzací a poslechem.

Opakování:

- Důležité je vyhradit dostatek času pro efektivní opakování – student by měl studovat 20 % času a 80 % času opakovat.
- Čas v hodinách by měl být věnován především činnostem, které studenti nemohou dělat sami doma nebo které jsou příliš obtížné.

POUŽITÁ METODIKA

Webové stránky Larryho Ferlazza pro studenty cizích jazyků

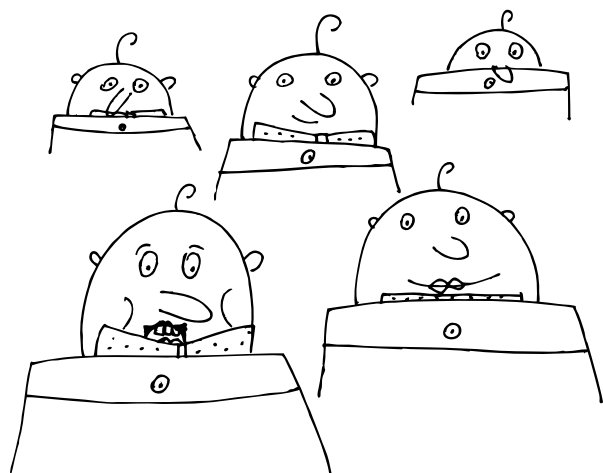
www.larryferlazzo.edublogs.org/2008/11/13/the-best-reference-websites-for-english-language-students-2008

Výuka jazyků

www.teachingenglish.org.uk

www.writing.colostate.edu/index.cfm

www.englishclub.com

BP 5 TVORBA KURZŮ A VYUČOVACÍCH HODIN

Popis **PRAKTICKÝ PRŮVODCE PRO SESTAVOVÁNÍ KURZŮ A VYUČOVACÍCH HODIN**

BP pro Jazykové školy

POTŘEBA

Základ pro uplatnění pozitivní motivace tvoří dobře vystavěná vyučovací hodina. Správná podoba vyučovacích hodin je klíčovou potřebou pro zvýšení motivace. Existuje mnoho způsobů a nápadů, jak vyučovací hodiny a kurzy vytvářet. Na základě zkušeností učitelů, partnerů projektu a odborníků na metodiku byl sestaven kompletní seznam doporučení a rad.

POPIS

Následující návrhy jsou podloženy zkušenostmi a byly otestovány ve třídách.

TVORBA VYUČOVACÍ HODINY A KURZU ZÁVISÍ NA TĚCHTO FAKTORECH:

Studenti a jejich cíle:

- Kolik času týdně se mohou studenti výuce věnovat
- Typ kurzu
- Profil studentů – například kurzy pro imigranty nebo studenty VŠ

Frekvence vyučovacích hodin:

- Ideálně: 3 x týdně (pokud není problém s dojížděním)
- Nejméně: 2 x týdně
- Nižší pokročilostní úroveň vyžadují častější výuku
- Pokročilí studenti mohou udělat hodně práce sami – 1 až 2 hodiny týdně.

Délka trvání vyučovacích hodin:

- Ideálně: 90 minut
- Nejméně: 60 minut

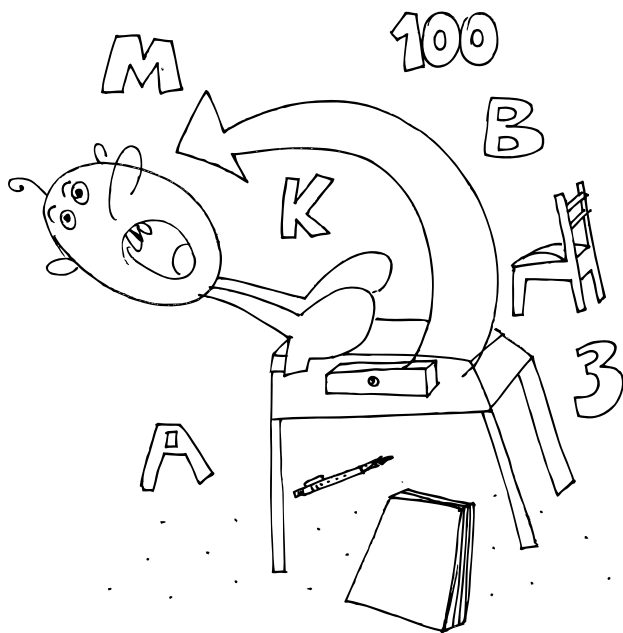
- Vždy je nezbytné zahrnout pauzu po 90 minutách výuky.
- Zdá se, že nejlepších výsledků je dosahováno, když hodiny trvají mezi 1 hodinou 45 minutami a 2 hodinami, s frekvencí konání každý druhý den (3 x týdně).

Délka trvání kurzu:

- Zpravidla 2–3 roky
- Intenzivní 40 hodin/3 měsíce
- Extenzivní 80 hodin/rok
- V ideálním případě: začnete mladí a nikdy nepřestaňte – má-li být učení se jazyku opravdu úspěšné, je to úkol na celý život.
- 3měsíční kurzy či krátkodobé kurzy se musí zaměřit na krátkodobé cíle.

Velikost studijní skupiny:

- Závisí na okolnostech, použitých metodách a časové struktuře
- 24 studentů – v multimediálních učebnách
- 15 studentů – teenagerům větší třídy nevadí
- 6 studentů – mladí dospělí a dospělí
- 2–4 studenti – občané v důchodovém věku (50+)
- Obecně platí – čím starší studenti, tím menší by měla být velikost skupiny
- Obecně platí – čím menší je velikost skupiny, tím lépe

BP DIGITÁLNÍ 6 TABULE

Popis

ZKVALITNĚNÍ VÝUKY S VYUŽITÍM ICT (INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE)

BP pro

Učitele cizích jazyků
Jazykové školy

POTŘEBA

Jsme obklopeni světem multimédií. Jedním z míst, kde to neplatí, jsou však často jazykové školy. Je nutné do učebny vnést interaktivní a multimediální možnosti dnešního světa.

DESCRIPTION

Na digitálních tabulích můžeme zobrazovat webové stránky, zprávy, videa a interaktivní aktivity. Je-li digitální tabule interaktivní, otevírají se ještě další možnosti.

Rozlišujeme dva systémy:

- Bílé promítací plátno s projektořem a počítačem připojeným k internetu – levné a efektivní.
- Interaktivní digitální bílá tabule: velké interaktivní promítací plátno přes celou stěnu, společně se softwarem pro jeho ovládání – drahé pro malou školu, je nutné zvážit a vyhodnotit, zda se investice vyplatí.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Notebook nebo PC
- Projektor
- Internet
- Interaktivní bílá tabule (rozhodnete-li se pro dražší z obou řešení)

POUŽITÁ METODIKA

Metodika se liší v závislosti na zvoleném systému, nutná je diskuze a analýza potřeb v rámci školy.

Velmi snadná implementace je u méně nákladné varianty. Je možné vyhledávat videa například na YouTube **www.youtube.com**

Je zde uloženo velké množství videí, která lze využít pro výuku slovní zásoby, reálií, pro zlepšení poslechových dovedností, jako impuls k diskuzi, nebo jen tak pro radost!

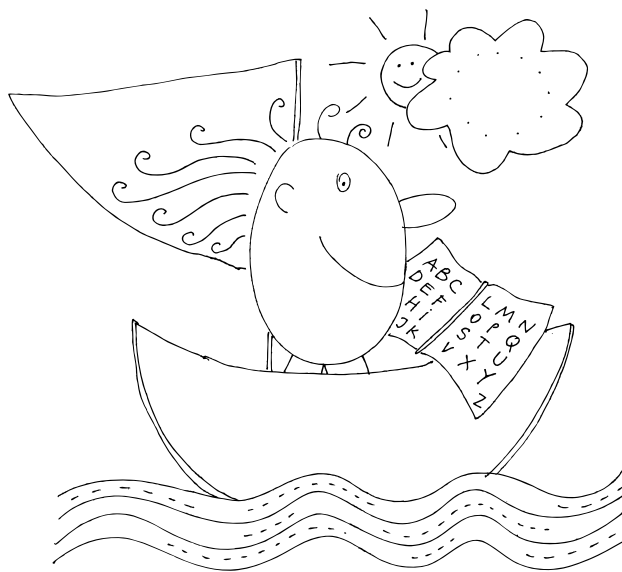
Dalším užitečným odkazem, který může být využit pro interaktivní aktivity, jsou webové stránky Kindersite Project **www.kindersite.org**

Tyto webové stránky jsou primárně navrženy pro děti předškolního věku, ale mnohé z aktivit mohou využít i začínající studenti angličtiny.

DALŠÍ POMOC

www.eslteachersboard.com/cgi-bin/articles/index.pl?read=3295

www.cilt.org.uk/books/impactonlearning/classroom.htm

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ VE FIREMNÍCH KURZECH

Jazykové školy

POTŘEBA

Největší problémy s docházkou jsou v kurzech placených zaměstnavatelem.

Mezi hlavní důvody patří:

- Dospělí studenti nemají přímou finanční motivaci.
- Kurzy jsou obvykle pořádány na pracovišti a studenti často opouští výuku z pracovních důvodů.
- Zaměstnanci často navštěvují kurzy se svými nadřízenými a situace, kdy nadřízení se stávají „spolužáky“, jim nemusí být příjemná. Totéž platí pro nadřízené.
- Účast na jazykových kurzech je často nařízena vedením a není osobní volbou.
- Studenti v kurzech mají často různou jazykovou úroveň (společnosti chtějí ušetřit).
- V kurzech je zpravidla více než 6 studentů (společnosti chtějí ušetřit).
- Kurzy většinou probíhají po pracovní době nebo před pracovní dobou. To prodlužuje pracovní den, zvyšuje únavu a zatěžuje rodinný život.
- Kurzy jsou organizovány podle potřeb zaměstnavatele a často bez ohledu na konkrétní potřeby studentů.
- Pracovní prostředí není vhodné pro výuku. Studenti mají obvykle problém s koncentrací.

Toto všechno jsou důvody, proč jsme svědky tak vysoké mortality v kurzech placených zaměstnavatelem. Výsledkem je frustrace lektorů, kteří nejsou schopni udržet studenty v kurzech. Situace není příjemná ani pro jazykové školy, které nepůsobí profesionálně, když z výuky odchází hodně studentů.

POPIS

Zaměstnavatelé by měli dbát na to, aby zaměstnancům dostatečně vysvětlili, že znalost dalšího jazyka zvyšuje jejich hodnotu na trhu práce a může také vést k povýšení nebo zvýšení platu. Zaměstnavatel by měl upozornit své zaměstnance na existenci sankcí v případě: špatné docházky, nedostačujících výsledků a nedostatečné přípravy do hodin.

Studenti mohou být odměněni nejen za dobré výsledky, ale i za úspěšné dokončení kurzu.

Příklady odměn:

- zahraniční výlety,
- finanční odměna,
- oficiální zkouška z jazyka zaplacená zaměstnavatelem,
- povýšení.

Na druhou stranu zaměstnavatelé mohou penalizovat neúspěšné studenty.

Jazyková škola by měla před začátkem kurzů provést testování všech studentů a na základě výsledků testování stanovit cíl pro každého studenta. V průběhu kurzu (1x za 6 měsíců) lektor otestuje studenty znovu a vypracuje písemné hodnocení každého studenta. Účastníci kurzu také obdrží dotazník spokojenosti s výukou. Docházka studentů je důsledně monitorována. Jazyková škola všechny tyto výstupy vyhodnotí a předá zaměstnavateli.

Společnost provede analýzu zaslání hodnocení a může přistoupit k penalizaci těch studentů, kteří nedosáhnou předem stanovených cílů.

Příklad penalizace:

Ti studenti, kteří nedosáhnou stanovených cílů, budou požádáni o pokrytí části finančních nákladů na kurz, nebo budou z kurzu vyloučeni, aby nebrzdili ostatní.

POUŽITÁ METODIKA

Proces testování a hodnocení

K dispozici musí být testy pro všechny jazykové úrovně, a to včetně bodování a hodnocení. Jazykové školy zpravidla disponují svými vlastními testy, nebo mohou být použity on-line testy (viz BP 23).

Dotazník ke spokojenosti s výukou

Otázky v dotazníku mohou být velmi jednoduché. Měly by zahrnovat hodnocení učitele a jednotlivých částí vyučovací hodiny (vysvětlení gramatiky, poslech, konverzace, domácí úlohy). Dotazník by také měl obsahovat otázky týkající se spokojenosti studentů s kurzem.

Třídní kniha

Obyčejný poznámkový sešit.

Možné záznamy:

- datum vyučovací hodiny,
- jména studentů,
- jména chybějících studentů,
- probraná látka,
- jméno a podpis učitele.

Plán pro hodnocení a sankce

Důležité je stanovit jasné cíle, kterých lze během kurzu dosáhnout. Testy musí být v souladu s těmi-
to cíli. Učitelé musí informovat studenty o minimálním počtu bodů nutných pro úspěšné absolvování
testu. Zaměstnavatelé poté stanoví pravidla a informují o nich své zaměstnance před začátkem
kurzu. Ideální je, když je plán pro odměny a sankce přímo závislý na účasti v kurzu a na výsledcích
testu.

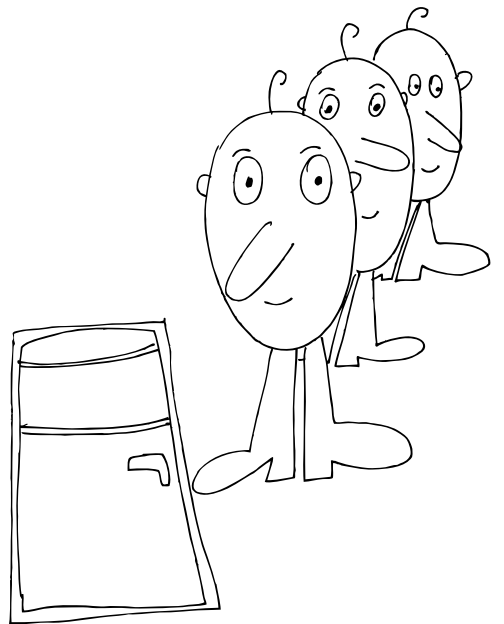
POŽADOVANÉ ZDROJE

- Testy a formuláře pro hodnocení
- Popis učiva, které je nutné zvládnout
- Kritéria pro hodnocení
- Dotazníky ke spokojenosti
- Třídí kniha

DALŠÍ

Finanční náklady spojené s testováním a hodnocením mohou být pokryty dvěma způsoby:

- Náklady jsou hrazeny společností.
- Náklady jsou zahrnuty do ceny kurzu a jsou hrazeny jazykovou školou.

ZAJIŠTĚNÍ POŽADOVANÉ KVALITY

Popis
BP pro

UDRŽENÍ A ZVYŠOVÁNÍ KVALITY VÝUKY

Jazykové školy

POTŘEBA

Transparentnost je velmi důležitým prvkem motivace pro všechny lidi pohybující se ve vzdělávání. Je nutné dbát na to, aby se škola držela schválených standardů, ať již evropských nebo celosvětových. Tato potřeba může být řešena zavedením systému kontroly kvality (QA).

POPIS

EAQUALS www.eaquals.org je evropská asociace poskytovatelů jazykové výuky. Jedná se o jedinou asociaci jazykových škol, která má oficiální program pro kontrolu kvality svých akreditovaných členů. Některá z kritérií jsou uvedena níže.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Zde je uveden odkaz s dalšími informacemi o systému EAQUALS www.eaquals.com

Finanční náklady

Poplatek za inspekci a roční členský poplatek

www.clients.squareeye.com/uploads/eaquals/2009%20Membership%20fees%20final.pdf

POUŽITÁ METODIKA

1. PŘIJETÍ PRAVIDEL

OBEČNÁ PRAVIDLA

Obečná pravidla se týkají závazků a povinností členů akreditovaných v asociaci EAQUALS.

Jedná se například o:

- zákaz diskriminace,
- neustálý vnitřní rozvoj,
- dostatečné informování klientů, studentů a zaměstnanců,
- zdraví a bezpečnost,
- dodržování platné legislativy,
- dodržování dalších pravidel asociace EAQUALS.

PRAVIDLA PRO ČLENY ASOCIACE EAQUALS

Dodržováním těchto pravidel se každý akreditovaný člen zavazuje poskytovat kvalitní služby v oblasti jazykové výuky. Zejména jsou brány v úvahu: kvalifikace, zkušenosti a odborné dovednosti učitelů a metodiků, výukové materiály a organizace jazykových kurzů, vhodnost prostředí pro výuku a poskytování podrobných a pravdivých informací o studiu. Úplná pravidla závazná pro členy asociace EAQUALS jsou k dispozici k nahlédnutí v každé z akreditovaných škol.

PRAVIDLA ASOCIACE EAQUALS PRO ZAMĚSTNANCE

Tato pravidla se týkají pracovních podmínek, práv a povinností akademických i neakademických pracovníků (není-li již upraveno státem). Vyžadují, aby škola, která je členem asociace EAQUALS, se chovala k zaměstnancům spravedlivě a v souladu s místními normami, aby poskytovala zaměstnancům vhodné pracovní podmínky (například školení). Tato pravidla musí být v plném znění vystavena ve sborovnách a kancelářích všech škol akreditovaných v asociaci EAQUALS.

PRAVIDLA ASOCIACE EAQUALS PRO POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Tato pravidla se týkají pravdivosti, úplnosti a srozumitelnosti informací poskytovaných školou v brožurách, propagačních materiálech a jiných zdrojích.

PRAVIDLA PRO PŘIDRUŽENÉ ČLENY ASOCIACE EAQUALS

Přidružení členové nepodléhají inspekci, ale musí prokázat, že splňují podmínky pro přidružené členy asociace a dodržují je. Na přidružené členy, kteří se podílejí na vytváření zkušebních komisí, jsou kladeny ještě další nároky.

2. PROGRAM KONTROLY KVALITY

Výše uvedená pravidla jsou zárukou kvality kurzů poskytovaných institucemi akreditovanými v asociaci EAQUALS. Program kontroly kvality asociace EAQUALS má za cíl zajistit, aby školy vedené v této asociaci poskytovaly požadovanou kvalitu. Program podrobně popisuje 162 bodů, které je nutné zkontrolovat předtím, než může být škola poprvé akreditována. Tyto body jsou následně znovu kontrolovány každé tři roky.

DALŠÍ POMOC

EAQUALS www.eaquals.org/page.asp?p=2538

BP VSTUPNÍ POHOVORY

9

Popis

INDIVIDUÁLNÍ POTŘEBY STUDENTŮ A JEJICH ŘEŠENÍ

BP pro

Jazykové školy

POTŘEBA

Často se stává, že systém výuky nebere v potaz osobnostní vlastnosti studentů, jejich znalosti a individuální potřeby. Je to logické, neboť studenti ani školy si nemohou být vědomi všech aspektů studia. Dospělí studenti jsou jedinečné bytosti, které mají různé potřeby a očekávání, tudíž je nutné s nimi v kurzech zacházet s ohledem na tento aspekt.

POPIS

Vstupní pohovor je nejlepším způsobem, jak zvolit ten správný kurz pro každého studenta. Před začátkem studia by měl student absolvovat pohovor s odborníkem na vzdělávání, aby byla zjištěna jeho jazyková úroveň a individuální potřeby.

Na základě 15minutového pohovoru se studentem vytvoří učitel nebo jiný odborník seznam doporučení týkající se všech aspektů jeho studia. Na základě doporučení je student umístěn do příslušného jazykového kurzu: skupinového, individuálního, speciálně zaměřeného, nebo do kurzu využívajícího Blended Learning. Je-li to možné, měl by být pro každou skupinu vybrán takový učitel, jehož učební styl nejlépe odpovídá potřebám studentů.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Odborný pedagog nebo psycholog
- Zařízení pro záznam zvuku – je-li to potřeba a pokud dají studenti svolení k nahrávání (diktafon nebo digitální zařízení)
- Šablona s otázkami
- Kritéria pro vyhodnocení

Doporučená témata pro otázky:

- Jaké jsou hlavní důvody pro Vaše studium?
- Učil/a jste se cizí jazyk již někdy dříve?
- Pokud ano, proč jste přestal/a?
- Co si myslíte, že je Vaše nejsilnější stránka při studiu cizího jazyka?
- Co si myslíte, že je Vaše nejslabší stránka při studiu cizího jazyka?
- Jaké jsou Vaše cíle a v jakém časovém horizontu jich chcete dosáhnout?
- Proč jste si vybrali tuto školu?
- Máte studijní plán?
- Jak vypadá?
- Popište přesně svá očekávání.

POUŽITÁ METODIKA

Pohovory by měl vést odborník (zkušený pedagog nebo psycholog).

DALŠÍ

Studenti musí být dotázáni, zda souhlasí s nahráváním. Dotaz by měl být položen písemnou formou. Problém této BP je financování pohovorů. Možným řešením je zahrnout tyto náklady do ceny kurzu.

BP PROJEKTY EU: INOVACE

10

Popis
BP pro

VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ EU KE ZKVALITNĚNÍ VÝUKY

Učitele cizích jazyků
Jazykové školy

POTŘEBA

Jazykové školy, bez ohledu na velikost, vyžadují neustále nová inovativní řešení. Aby si našly místo na trhu, musí disponovat jedinečnými vlastnostmi, které je dokáží „prodat“. Jednou z cest, jak získat konkurenční výhodu, je sledovat nejnovější vývoj v oblasti metodiky, včetně nejnovějších Best Practices.

POPIS

Jedním z nejefektivnějších způsobů, jak zvýšit prestiž školy a být v kontaktu s nejnovějšími trendy, je účast na vzdělávacích projektech financovaných Evropskou unií. Tento program se nazývá Program celoživotního vzdělávání (The Lifelong Learning Programme).

Existuje celá řada různých projektů, které jsou vhodné pro jazykové školy, přičemž velmi důležitou roli hraje fakt, že EU považuje výuku jazyků za jednu ze svých priorit.

Informace o jednotlivých projektech jsou k dispozici na webových stránkách Evropské komise v Bruselu, která celý program zastřešuje.

www.ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

V rámci programu se nacházejí dílčí programy pro všechny úrovně evropského vzdělávání, od škol (Comenius) až po univerzity (Leonardo). Existují také programy, které pokrývají několik vzdělávacích úrovní (Transversal). Jeden z těchto univerzálních programů je věnován jazykové výuce.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Čas zaměstnanců nutný pro vyhledávání partnerů pro společné projekty. Každý program má stanovenou konkrétní míru financování samotnými partnery. V současnosti (rok 2009) je minimální míra spolufinancování 25 %. Cestovní náklady jsou plně hrazeny z prostředků projektu.

POUŽITÁ METODIKA

Najít partnery pro představení nových projektů není snadné. Nejlepším řešením je obrátit se na příslušné kontaktní místo EU v dané zemi, které je zodpovědné za pomoc institucím, jež se chtějí některého z těchto projektů zúčastnit. Na stránkách Evropské komise lze najít seznam kontaktních míst pro jednotlivé členské země.

www.ec.europa.eu/education/programmes/llp/national_en.html

EU financuje semináře, na kterých se mohou potenciální partneři setkat. Některá z těchto setkání jsou plně hrazena EU. Jako příklad lze uvést „kontaktní semináře“ nebo „informační dny“.

Existuje také možnost nahlédnout do databáze schválených projektů a jejich partnerů.

PROJEKTY EU: MOBILITA

Popis
BP pro

VÝUKA JAZYKŮ V PRAXI

Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Studenti musí mít pocit, že jazyk, který se učí, je užitečný i v krátkodobém horizontu. Evropská komise poskytuje finanční prostředky jednotlivcům, kteří pak mohou navštívit cizí zemi a učit se v reálných situacích. Tyto prostředky jsou poskytovány prostřednictvím škol.

POPIS

Existuje celá řada možností, jak získat přístup ke grantům EU za účelem vycestování do zahraničí a zdokonalení se v cizím jazyce. Tyto granty jsou udělovány v rámci tzv. Projektů mobility, které jsou součástí programu Leonardo. Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP) vám ráda poskytne podrobné informace o možnostech programu a zodpoví dotazy týkající se přihlášení a účasti v programu. Na webových stránkách www.ec.europa.eu/education/programmes/llp/national_en.html je uveden seznam evropských Národních agentur.

Do programu se smí přihlásit 3 typy uchazečů, přičemž přesné podmínky jsou k dispozici u jednotlivých Národních agentur. Jedná se o tyto kategorie:

- UČNI PŘIPRAVUJÍCÍ SE NA POVOLÁNÍ V UČŇOVSKÉM PROGRAMU
Jedná se především o zájemce, kteří jsou přihlášení do denního nebo dálkového studia.
- LIDÉ NA TRHU PRÁCE
Jedná se o zájemce, kteří ukončili studium na vysoké škole, navštěvují rekvalifikační kurzy nebo jsou momentálně bez zaměstnání.
- ŠKOLSTVÍ A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
Jedná se o zájemce, kteří jsou zaměstnání v obchodní sféře nebo ve školství a věnují se přípravě, poskytování vzdělávacích programů, popř. poradenství v oblasti profesního rozvoje či volbě povolání.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Čas zaměstnanců, vyplnění přihlášek a komunikace s Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy.

POUŽITÁ METODIKA

Je nutné zjistit, o jaký typ studentů se bude jednat, a podle toho zvolit nejvhodnějšího evropského partnera, který poskytne místo v programu.

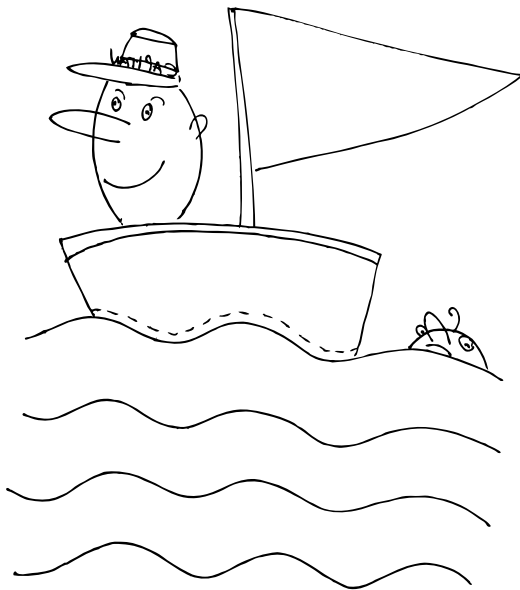
Evropskou unií byla vytvořena databáze partnerů, která je k dispozici na adrese:

www.leonardo.org.uk/partnersearch

DALŠÍ POMOC

Je nutné mít na paměti, že tyto příležitosti se mohou vyskytnout jen jednou za rok a většinou mají pevně stanovenou uzávěrku, takže je nutné plánovat dopředu a začít včas.

Vaše škola naopak může využít možnosti přivítat studenty z jiných zemí; náklady na jejich budou uhrazeny.

BP **PROJEKTY EU: PROFESNÍ ROZVOJ**

12

Popis
BP pro

VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ EU PRO UČITELE

Učitele cizích jazyků
Jazykové školy

POTŘEBA

Kromě nových vědomostí a dovedností má průběžné vzdělávání učitelů i další pozitivní efekty, například zvyšuje jejich motivaci a efektivitu jejich práce.

POPIS

Možnost zúčastnit se školicích kurzů v jiných zemích EU je pro mnohé učitele velmi lákavá a motivující. Navíc jsou tyto kurzy často velkým přínosem pro profesní rozvoj.

Evropská unie financuje program, který je zaměřen výhradně na školení učitelů vzdělávající dospělé studenty. Tento program nese jméno Grundtvig. Každý rok jsou pro učitele organizovány stovky kurzů. Tyto kurzy pokrývají nejrůznější oblasti a aspekty vzdělávání učitelů. Při splnění konkrétních podmínek je většina kurzů plně hrazena.

Velkou výhodou je, že kurzy mohou být absolvovány v zemi, ve které se příslušným cizím jazykem mluví.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Čas zaměstnanců, vyplnění přihlášek a komunikace s příslušnou Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy.

POUŽITÁ METODIKA

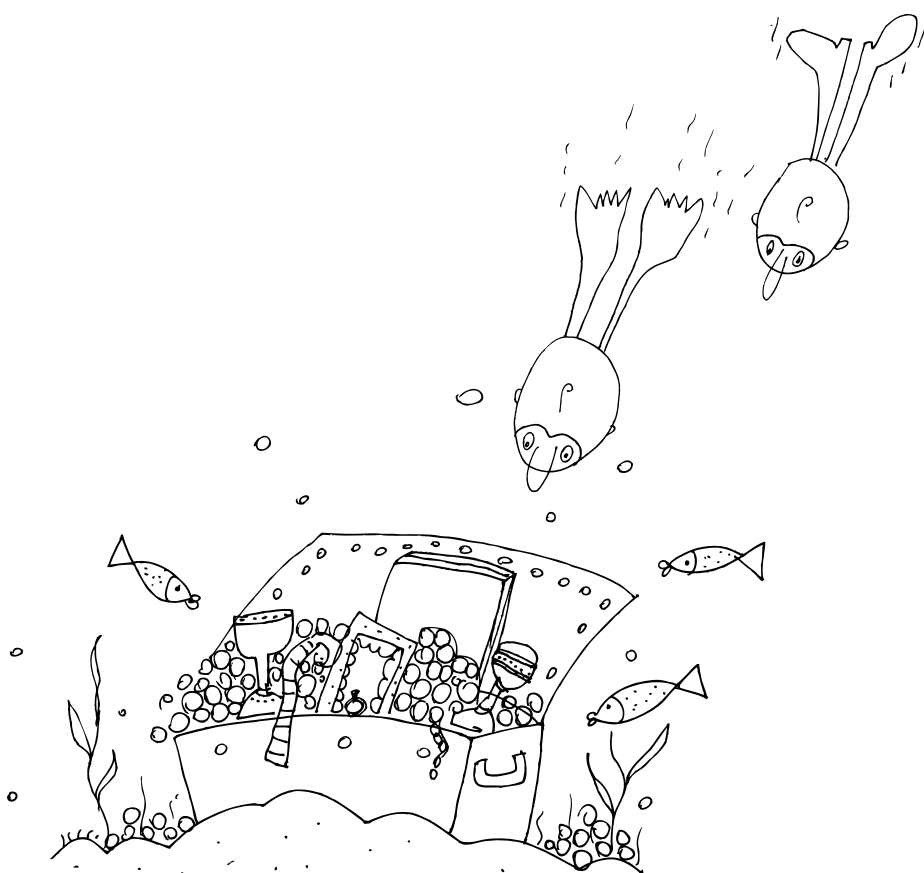
Je nutné provést dva kroky:

- Nejprve prohledejte databázi EU s nabízenými školeními na:
www.ec.europa.eu/education/trainingdatabase
- Poté kontaktujte Národní agenturu ve vaší zemi, viz:
www.ec.europa.eu/education/programmes/llp/national_en.html

DALŠÍ POMOC

Níže je uveden konkrétní příklad nabízeného školení z databáze workshopů Grundtvig. Tento kurz je nabízen soukromou jazykovou školou ve Velké Británii.

• Název	Aspects Of Teaching English
• Referenční číslo	UK-2008-741-004
• Od	12/10/2009
• Do	23/10/2009
• Místo	Brighton – Velká Británie
• Organizátor	The English Language Centre, Brighton&Hove

**Popis
BP pro****MONITORING POKROKU STUDENTŮ V RÁMCI EU**

Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků
Jazykové školy

POTŘEBA

Jelikož v posledních 50 letech došlo k velkému nárůstu zájmu o studium cizích jazyků a rapidně se zvýšil počet jazykových škol na celém světě, došlo k situaci, kdy je velmi obtížné zjistit přesnou jazykovou úroveň, kterou zaručují jednotlivé certifikáty, vysvědčení a zkoušky. Tento fakt způsobuje problémy studentům, kteří chtějí cestovat do jiných zemí, a společnostem, které chtějí zaměstnat pracovníky z jiných zemí.

POPIS

Evropská rada vytvořila rámec, který podrobně popisuje a systematicky rozděluje jednotlivé úrovně jazykových dovedností.

Evropské jazykové portfolio (ELP) je zčásti založeno na metodice vyvinuté pro portfolia, ale jde dále a nabízí způsob, jak dosáhnout standardizace certifikátů jednotlivých jazykových škol, a přispět tak k transparentnosti mezi různými vzdělávacími systémy po celé Evropě.

Evropské jazykové portfolio má tři části:**JAZYKOVÝ PAS**

Tato část poskytuje přehled jazykových dovedností jednotlivce v různých jazycích a v konkrétním období. Přehled je tvořen na základě dovedností a Společného evropského referenčního rámce. Zaznamenává uznávané certifikáty, popisuje jazykové dovednosti a interkulturní zkušenosti. Dále obsahuje informace o částečných nebo specifických znalostech, poskytuje prostor pro

sebehodnocení, hodnocení od učitele a hodnocení vzdělávacími institucemi a zkušebními komisemi. Jazykový pas vyžaduje, aby z informací uvedených v pasu bylo patrné, kdy a kým bylo hodnocení provedeno. Aby bylo usnadněno celoevropské uznávání a mobilita, byla Evropskou radou vytvořena standardní podoba pasu ELP pro dospělé studenty.

JAZYKOVÁ BIOGRAFIE

Jazyková biografie umožňuje snáze zahrnout studenta do plánování a hodnocení učebního procesu a pokroku. Student zde popisuje, co v daném jazyce dokáže. Uvádí informace o svých jazykových a kulturních zkušenostech nabytých v rámci formálního vzdělání i mimo něj. Jazyková biografie je organizována za účelem podpory vícejazyčnosti, tzn. rozvoje dovedností ve více jazycích.

DOSSIER

Tzv. dossier (svazek dokumentů) poskytuje studentovi příležitost zvolit si materiály, které v něm chce uveřejnit. Tyto dokumenty mají popisovat dosažené výsledky nebo zkušenosti uvedené v jazykové biografii nebo pasu.

www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/contents_portfolio.html

POŽADOVANÉ ZDROJE

Studenti budou potřebovat schválený model, který lze nalézt na webových stránkách Evropské rady

www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/portfolios.html

POUŽITÁ METODIKA

Omezený rozsah této publikace neumožňuje podat podrobný návod, jak s dokumentem pracovat, neboť jeho použití je velmi široké. Doporučujeme přečíst si:

Evropské jazykové portfolio – průvodce pro učitele a metodiky

www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/ELPguide_teacherstrainers.pdf

DALŠÍ POMOC

www.coe.int/portfolio

Elektronická verze jazykového pasu

www.europass.cedefop.eu.int

BP **EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND**

14

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ FINANČNÍHO OMEZENÍ

Jazykové školy
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Studenti někdy nemají dostatek financí na to, aby se mohli zapsat do vybraného kurzu. Jazykový kurz často potřebují proto, aby si zlepšili kvalifikaci a pozici v zaměstnání, a celá společnost potřebuje lepší a vzdělanější zaměstnance.

POPIS

Evropský sociální fond (ESF) byl vytvořen v roce 1957 a představuje hlavní finanční nástroj Evropské unie pro investice do lidských zdrojů. Podporuje zaměstnanost a pomáhá lidem zvýšit si vzdělání a zlepšit dovednosti. Výsledkem je vyšší zaměstnanost a lepší pozice na trhu práce.

Členské země a regiony organizují své vlastní operační programy ESF, které nejlépe umožňují reagovat na konkrétní potřeby daného státu.

ESF podporuje:

- Vytváření a implementaci reforem ve školství a školských systémech. Reforem, které zvyšují zaměstnatelnost lidí, upravují školské programy a systémy tak, aby lépe odpovídaly potřebám zaměstnavatelů, dbají na to, aby se učitelé a pedagogičtí pracovníci dále vzdělávali a zohledňují potřebu neustálé inovace a znalostní ekonomiky. Zejména však tyto reformy zvyšují dostupnost celoživotního vzdělávání pro pracující.
- Spolupráci mezi institucemi terciárního vzdělávání a výzkumnými a technologickými centry a podniky. Všechny tyto organizace se podílejí na vzdělávání pracujících, takže komunikace mezi nimi je nezbytná pro kvalitu a efektivitu vzdělávacích programů a také pro tvorbu a implementaci inovativních přístupů k celoživotnímu vzdělávání.

V méně rozvinutých evropských regionech financuje ESF i další typy aktivit:

- Implementaci reformy ve vzdělávání a školských systémech způsobem, který zvyšuje povědomí lidí o potřebách společnosti založené na znalostech a o důležitosti celoživotního vzdělávání.
- Zvyšování účasti na celoživotním vzdělávání, například omezením nerovností v zastoupení jednotlivých pohlaví v některých oblastech a usnadněním přístupu ke kvalitnímu vzdělání.
- Vzdělávání vědeckých pracovníků a průkopníků nových technologií, například podporou postgraduálního studia.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Každá země spravuje tento fond jinak. Je proto nutné kontaktovat instituci, která je za tento fond zodpovědná ve vaší zemi.

Níže je uveden seznam institucí:

www.ec.europa.eu/employment_social/esf/members/index_en.htm

POUŽITÁ METODIKA

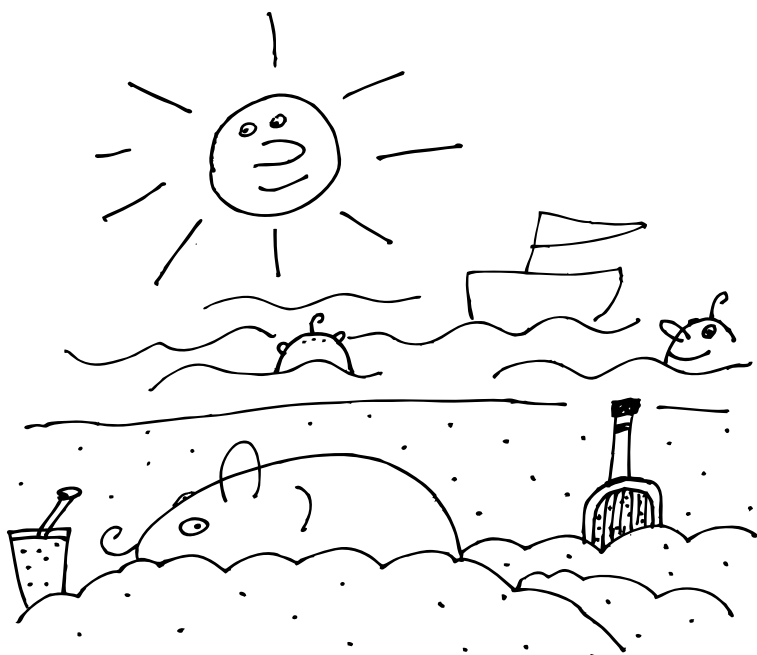
- Fondy ESF jsou rozdělovány prostřednictvím členských států a regionů. ESF nefinancuje projekty přímo z Bruselu. Je proto nutné kontaktovat instituci, která je za tento fond zodpovědná ve vaší oblasti.
- Každý členský stát ve spolupráci s Evropskou komisí odsouhlasí jeden nebo více operačních programů pro fondy ESF pro období let 2007–2013. To platí i pro regiony, které organizují své vlastní operační programy (ne všechny mohou). Operační programy stanoví priority a cíle, kterých má být s využitím fondů ESF dosaženo.
- Operační programy jsou realizovány formou konkrétních dílčích projektů řízených zúčastněnými organizacemi (označovanými jako příjemci). Příjemce navrhne projekt a podá žádost o finanční pomoc z fondu. Je-li pomoc schválena, projekt může být zrealizován.
- Projektů ESF se účastní nejrůznější příjemci, například veřejní správci pozůstalostí, nevládní organizace a sociální partneři aktivní v oblasti zaměstnanosti a sociální koheze.
- Potenciální příjemci z fondů ESF by měli kontaktovat příslušný úřad ve svém státě nebo regionu, který má tento fond v kompetenci. Chcete-li najít kontaktní adresu ESF ve vaší zemi, navštivte webové stránky ESF v sekci Členské státy.
- Účastníky projektů ESF jsou lidé, kteří se aktivně zúčastní projektů a mají z nich prospěch, například tím, že absolvují školení a získají nové dovednosti anebo rady, jak získat práci. Organizace a firmy se mohou projektů ESF také zúčastnit, například ve formě školicích kurzů pro své zaměstnance nebo v podobě pomoci managementu s novými pracovními praktikami.

DALŠÍ POMOC

Všechny výše uvedené informace byly získány z této adresy:

www.ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.htm

Chcete-li se dozvědět více, doporučujeme tyto stránky navštívit.

BP PRÁCE VE SKUPINĚ - SPOLUPRÁCE

15

Popis

ROZVOJ KOMUNIKAČNÍCH A SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ

BP pro

Jazykové školy
Učitele jazyků

POTŘEBA

Potřeba motivace jednotlivce je hlavním tématem této publikace. Řešení uvedené níže je základem pro zvýšení motivace studentů.

POPIS

Studenti pracující ve skupinách umožní přesun centra pozornosti od učitele na studenty, což vede k žádoucí změně dynamiky třídy. Učitel slouží jen jako průvodce, který sleduje práci studentů ve skupině. Tím je předána zodpovědnost za učení samotným studentům.

Pro dospělé studenty představují vztahy ve skupině silný motivační faktor a neocenitelnou pomoc. Podpora skupinové práce má přímý vliv na pokračování studenta ve studiu. Vztahy vytvořené během výuky mohou pomoci studentům pokračovat v kurzu.

Práce ve skupině vypadá tak, že několika týmům studentů jsou přidělovány úkoly. Tým se řídí sám, i když v některých případech je třeba pomoc učitele. Práce ve skupině může být využita i mimo vyučování, například pro domácí úkoly, projekty nebo individualizaci výuky vytvořením skupin studentů s podobnými zájmy.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Učebna s dostatkem místa umožňující rozdělení studentů do skupin, aniž by se skupiny navzájem rušily.

Chcete-li, aby studenti pracovali on-line, potřebujete fórum, na kterém budou probíhat diskuze, a komunikační systém. Tím může být telefon, e-mail nebo Skype.

Plánování ze strany učitele nebo tvůrce učebních osnov.

POUŽITÁ METODIKA

Práce ve skupině vyžaduje pečlivé plánování: úkoly, časové limity, role, pravidla. Vše je závislé na typu studentů a úrovni jejich samostatnosti. Úroveň samostatnosti studentů bude mít vliv na to, kolik plánování případně učitel a kolik rozhodnutí může být ponecháno na studentech.

Níže je uveden jednoduchý návrh, jak skupiny organizovat:

- Jasně definujte cíle a navrhnete způsob jejich dosažení.
- Rozdělte studenty do skupin. Na výběr je celá řada kritérií: studenti, kteří se znají a dobře spolu vycházejí, zdatnější studenti s méně zdatnými, podobné úrovně pokročilosti, žádná kritéria apod.

Každá skupina by měla jmenovat administrátora, který sestaví tabulku s rozdělením úkolů. Pro každou část úkolu stanovte časový limit.

DALŠÍ POMOC

Fórum a komunikační nástroje na internetu:

Blogger

www.blogger.com

Wetpaint

www.wetpaint.com

Yahoo

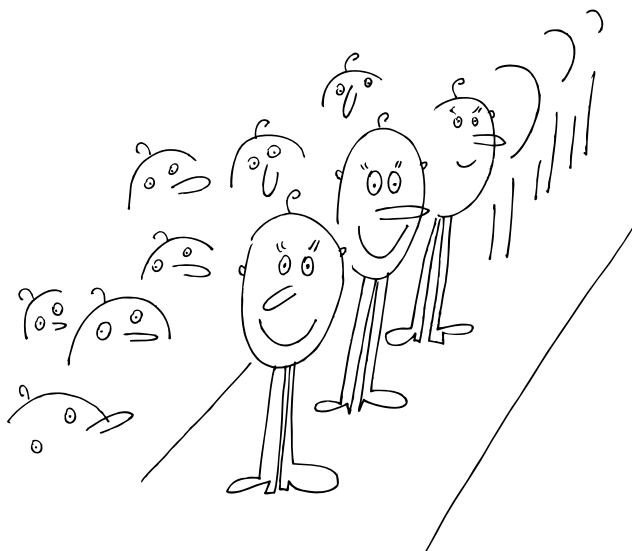
www.groups.yahoo.com

Google

www.groups.google.com

Basecamp

www.basecamp.com

BP DOMÁCÍ ÚKOLY

16

Popis

METODIKA PRO ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI DOMÁCÍCH ÚKOLŮ

BP pro

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Domácí úkoly představují velmi specifickou a problematickou oblast v jazykovém vzdělávání dospělých. Je obecně známo, že domácí úlohy a samostudium jsou pro dosažení dobrých výsledků nezbytné. Problémem, stejně jako v jiných oblastech ve vzdělávání dospělých, je čas. Obecně se dá říci, že dospělí studenti doma příliš nestudují. To je frustrující i pro učitele, protože ti s domácí přípravou počítají ve svých učebních plánech.

POPIS

Bylo prokázáno, že domácí úlohy představují jeden z nejdůležitějších faktorů pro dosahování dobrých výsledků. Je nutné, aby se studenti doma učili, neboť se jedná o nedílnou součást učebního procesu.

Domácí úlohy by měly být využity pro:

- procvičení a zlepšení jazykových dovedností,
- přípravu na příští hodinu,
- zvýšení samostatnosti,
- konsolidaci učebního procesu,
- stimulaci zájmu studenta mezi jednotlivými hodinami.

Níže je uveden seznam Best Practices pro učitele, který by měl pomoci dospělým studovat doma. Domácí studium může rapidně snížit mortalitu studentů v kurzech. Množství domácích úloh by se mělo lišit v závislosti na jazykové úrovni studentů a jejich schopnostech.

Učitel by měl:

- Na první hodině se zeptat studentů (a příležitostně i později), kolik domácích úkolů chtějí dostávat. Nejlepším nástrojem jsou dotazníky. Výsledky dotazníků jsou uschovány a v případě potřeby v průběhu kurzu ukázány studentům.
- Vysvětlit studentům, že bez domácí přípravy není možné dosáhnout úspěchu.
- Vysvětlit studentům, že na hodině se nemohou naučit všechno.
- Pravidelně úlohy kontrolovat a poskytovat zpětnou vazbu.
- Podporovat studium doma pomocí multimédií (DVD disky, naučné pořady, výzkum, internetové zdroje, zahraniční časopisy a noviny).
- Vyzvat studenty ke zkoumání jazyka a k experimentům (například: používat chat, Skype nebo ICQ k mluvení a psaní ve studovaných jazycích s rodilými mluvčími).
- Nepřetěžovat studenty příliš mnoha úlohami, neboť příliš mnoho úloh od studia odrazuje.
- Navrhnout zdroje výukových materiálů pro studium mimo výuku (materiály musí být vhodné pro danou úroveň studentů).
- Motivovat studenty, aby strávili nejméně 10 minut denně opakováním/prací na domácích úlohách.
- Nedávat studentům pouze písemné úkoly.
- Snažit se začlenit práci ve skupinách (například semestrální projekty).
- Zadávat dodatečné množství úloh studentům, kteří jsou ochotni vypracovat více domácích úloh než ostatní.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Počítač připojený k internetu
- Mikrofon a sluchátka
- Sekce pro studenty a učitele na webových stránkách školy (pro komunikaci on-line)
- Výukové materiály (knihy, DVD disky, noviny, časopisy)

POUŽITÁ METODIKA

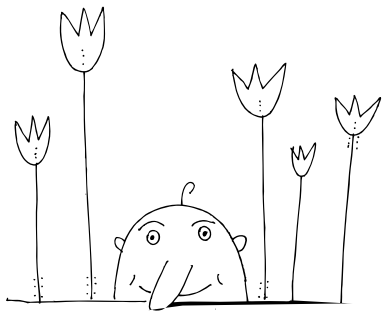
Procvičování výslovnosti doma:

www.eslflow.com/pronunciationlessonplans.html

www.dest.gov.au/archive/ty/litnet/docs/Teaching_Pronunciation.pdf

DALŠÍ POMOC

Tato Best Practice je založena na analýze dotazníků. Více se lze dozvědět na webových stránkách projektu v sekci Výzkum a analýzy.

BP DENÍK STUDENTA

Popis
BP pro

SLEDOVÁNÍ POKROKU STUDENTA

Učitele jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Dospělí studenti se vyznačují tím, že mají hodně starostí a zodpovědnosti, které je svazují. Často také dochází k narušení pravidelné docházky v kurzech z rodinných či pracovních důvodů.

Když se učíme nový jazyk, snadno můžeme získat pocit, že se dostatečně nesnažíme, a proto se nezlepšujeme. Dospělí studenti mají navíc někdy tendenci k pesimismu.

Tato Best Practice umožňují studentům zůstat stále v kontaktu se studovaným jazykem.

POPIS

Řešením může být deník, ve kterém si studenti vedou záznamy o učivu, které již zvládli a které je teprve čeká. Stane se zdrojem informací, ke kterému se student může kdykoliv vrátit. Vyčte z něho, kde se v kurzu právě nachází, co již stihl a co jej čeká. Tento nástroj také umožňuje realistickou zpětnou vazbu k práci studenta. Studenti tak mohou realisticky ohodnotit své nasazení a zjistit, zda kurz úspěšně zvládají, nebo ne (samozřejmě s přihlédnutím k vnějším okolnostem).

Mimo tyto praktické důvody je reflexivní psaní dobrou pomůckou pro zlepšení písemných dovedností.

Učitel navíc může zvolit jasně strukturovaný způsob písemného projevu, například tak, že požádá studenty, aby každý den zodpověděli konkrétní otázky (viz příklad níže), nebo tak, že bude v přesně stanovených termínech klást otázky související s vyučovací hodinou.

Studentské deníky také pomáhají učitelům, neboť ti tak mohou sledovat pokrok svých studentů a jsou schopni lépe poznat jejich zájmy, potřeby a konkrétní životní situaci. Deníky jsou prostředkem k dosažení skutečné individualizace výuky.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Postačí jednoduchý poznámkový sešit, do kterého studenti každý den zapíší, co studovali.
- Lze použít tradiční sešity, složky se samostatnými papíry nebo internetový blog či jiný digitální systém.

POUŽITÁ METODIKA

Klíčovou vlastností studentských deníků je flexibilita. Níže je uveden konkrétní příklad, jak lze tento nástroj uplatnit v praxi.

V první hodině kurzu představte tuto myšlenku studentům. Sdělte jim důvody, proč by si měli psát deník, jaké výhody to přináší a objasněte způsob, jakým bude jeho psaní sledováno. Je důležité, aby studenti získali pocit, že učitele zajímá, co napíší. Poté se rozhodněte (nebo se dohodněte se studenty), kolikrát měsíčně budete jejich deníky číst – stanovte konkrétní termíny. Stanovení termínů je velmi důležité, neboť jen tak každý ví, jaké má povinnosti a do kdy je musí splnit. S prvními záznamy může učitel pomoci šablonou (viz příklad níže) a může také položit kontrolní otázky, kterými přinutí studenty k zamyšlení. Můžete stanovit přesný čas, jak dlouho budou studenti záznamy psát, nebo to nechte zcela na studentech. Čas by se měl pohybovat v rozmezí od 15 minut denně do 15 minut týdně. Deníky pravidelně kontrolujte a dbejte na to, aby je studenti považovali za užitečné.

Vysvětlení ke studentským deníkům může být zahrnuto do úvodního představení kurzu studentům.

DALŠÍ POMOC

Vysvětlení, komentáře od uživatelů a informace k historii od Nika Peachey

www.teachingenglish.org.uk/think/articles/learner-diaries

Šablony a několik příkladů z praxe

www.pearsonlongman.com/newopportunities/students/cef-learner-diary.html

BP PORTFOLIO STUDENTA

18

Popis
BP pro

SLEDOVÁNÍ POKROKU STUDENTA

Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Tradiční způsoby hodnocení studentů se často zaměřují na dílčí znalosti, které nemohou poskytnout celkový přehled o výkonu a schopnostech studenta.

POPIS

Portfolia studenta jsou nástroj pro měření komplexních dovedností a umožňují učiteli sledovat výkon studenta. Portfolio využívá jako hlavní zdroj informací výsledky práce studenta.

Portfolia jsou výukovou a učební metodou, se kterou bylo experimentováno hlavně v posledních letech. Zpravidla se jich využívá na univerzitách. Metodika vyšla z portfolií, ve kterých fotografové a umělci ukazovali svá díla, a tento princip byl posléze upraven pro obecné využití.

V portfoliu studenti uvádějí dosažené výsledky (písemné, ústní... ze všech oborů). Na výsledky, které svědčí o konkrétních dovednostech, mohou studenti a učitelé navázat a poté sledovat pokrok.

Portfolia se mohou skládat z těchto složek:

- Obsah portfolia a instrukce učitele.
- Dokumenty (výsledky) poskytnuté studentem svědčící o dosažených výsledcích, například: nahraná ústní zkouška, písemná zpráva, dopis kamarádovi v cizím jazyce apod. Uvedené výsledky by měly úzce souviset s osnovou kurzu a učitel by je měl považovat za nezbytnou součást požadavků kurzu. Student by však měl mít možnost uvést i výsledky z jiných oblastí.

- Závěrečný oddíl: shrnutí dosažených znalostí. Student popíše, co se naučil. Bude přitom vycházet z výsledků uvedených v portfoliu.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Dokončené práce studentů
- Složka/portfolio pro uložení prací

POUŽITÁ METODIKA

- Nejprve musí student předložit práce (výsledky), kterých dosáhl během určitého období. Může se jednat o zkoušky, pohovory, mentální mapy, fantazii se meze neklaďou. Nezáleží na tom, kde byly práce vytvořeny, zda během vyučování, nebo doma ve volném čase. Důležité je, aby dokumentovaly úroveň dovedností studenta v daném oboru.
- Výběr relevantních dokumentů – uvést pouze nejlepší práce.
- Proces reflexe – studenti vysvětlí, proč zahrnuli právě tyto dokumenty, jak by je mohli případně vylepšit, a také mohou popsat problémy, se kterými se při výběru potýkali.
- Po dokončení portfolia by studenti měli přijít s kreativní formou jeho prezentace.

DALŠÍ POMOC

[www.coursecrafters.com/ELL- Outlook/2006/jan_feb/ELLOutlookITIArticle7.htm](http://www.coursecrafters.com/ELL-Outlook/2006/jan_feb/ELLOutlookITIArticle7.htm)

www.cal.org/resources/Digest/0010assessment.html

Eseje Viljo Kohonena a dalších:

www.uta.fi/laitokset/okl/tokl/projektit/eks/pdf/babylonia100.pdf

Uvažujete-li o využití této metodiky, více informací naleznete v BP 13 – Evropské jazykové portfolio, kde je uveden příklad využívající v praxi některé myšlenky této metodiky, tak jak byla doporučena Evropskou radou.

BP VÝUKA MIMO UČEBNU

19

Popis
BP pro

ZVÝŠENÍ ZÁJMU O STUDIUM POMOCÍ MOBILITY

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Dospělí studenti, kteří jsou celý den v práci (obvykle v kanceláři), jsou často znuženi pracovním prostředím, které potom vystřídá školní prostředí. Někdy nepomůže ani příjemné prostředí a pěkně vyzdobená škola, jak je například popsáno v BP 31. Platí to zejména v letních měsících, kdy by mnozí studenti raději trávili čas venku.

POPIS

Organizování vyučování mimo učebnu zvyšuje atraktivitu hodin a tím zájem studentů. Jedná se doslova o čerstvý vítr, který osvěží unaveného studenta. Výsledkem je zvýšená koncentrace a lepší učební výsledky.

Kde organizovat vyučování mimo učebnu:

- V létě a na jaře – v parku, u jezera, u moře (je-li to možné), v lese
- Na podzim a v zimě – v kavárně, ve vestibulu veřejných budov

Vyučování může mít i podobu tzv. „walk and speak“ (procházky s povídáním) například v zoo, nákupním centru, na výstavě nebo v muzeu. Lze navštívit i kino nebo divadlo, přičemž zhlédnuté představení může být tématem pro konverzaci v příští hodině.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Příprava hodiny s ohledem na plánovanou aktivitu
- Rezervace míst, popř. zakoupení lístků předem – kavárny, zoo, divadla apod.
- Zkušební učitelé, popř. rodilí mluvčí (zejména pro hodiny typu „walk and speak“)

POUŽITÁ METODIKA

Vyučování mimo učebnu lze organizovat pravidelně, například jednou za měsíc. Další možností je zorganizovat celý letní kurz mimo učebnu.

Možnosti pro metodiku vyučování:

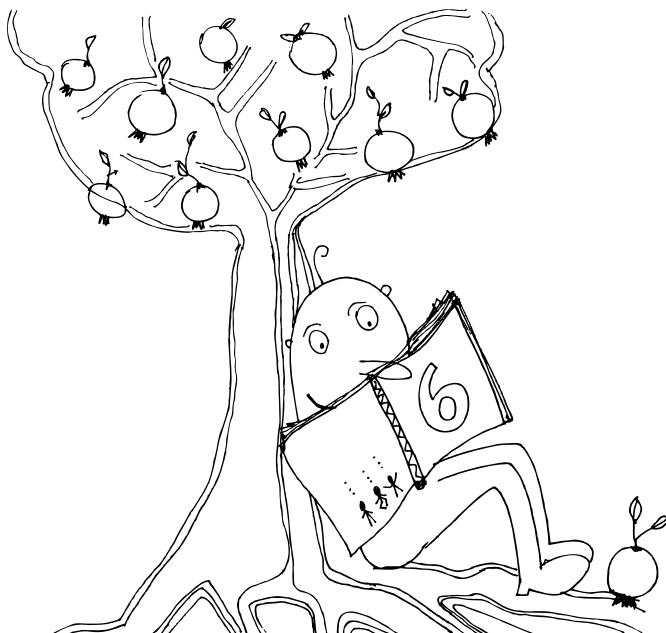
- Metodika je podobná jako pro výuku ve třídě.
- Hodiny lze organizovat pouze jako konverzační.
- Čtení esejů, prezentace a diskuze (učitel zadá téma eseje dopředu za domácí úkol).
- Simulace reálných situací a dialogy (argumentování, prezentace, nakupování, cestování, pracovní pohovor).
- Walk and speak (procházky s povídáním) – tyto hodiny simulují „reálný život“, studenti a učitelé používají pouze studovaný jazyk.

DALŠÍ POMOC

Studie LINGO k tématu motivace – 50 příkladů, ve kterých hraje motivace hlavní roli v jazykové výuce.

Více užitečných informací naleznete na internetové adrese:

www.eurointeractions.com/projectlingo.htm

BP KRÁTKÁ VIDEO S GRAMATIKOU

20

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ ČASOVÝCH OMEZENÍ

Jazykové školy

POTŘEBA

Tato BP je jednodušší a cenově dostupnější verzí BP 46 – Nahrávání hodin na video. Jedná se o vhodnou alternativu pro malé jazykové školy. Potřeba je stejná jako u BP 46 – jedním z nejčastějších problémů jazykového vzdělávání dospělých je, že studenti zmeškají několik hodin a následně ztratí motivaci a kontakt s jazykem i kurzem.

POPIS

Jazyková škola, její učitelé a odborníci na metodiku nahrají krátká videa (kratší než 5 minut) s vysvětlením gramatiky a ukázkou použití konkrétního gramatického pravidla v praxi (krátké konverzace). Gramatická videa budou připravena pro každou úroveň cílového jazyka, a mohou tak být kdykoliv využita studenty, kteří zmeškali výuku.

POUŽITÁ METODIKA

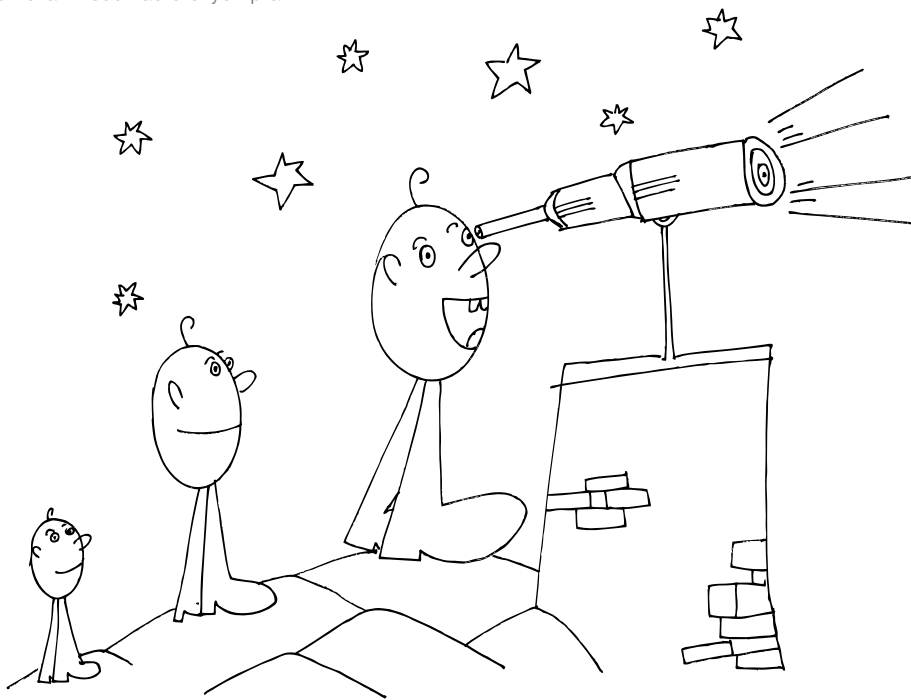
Krátká videa s gramatikou musí být připravena odborníky, nahrána a následně sestříhána. Učitelé vystupující v nahrávkách musí mít jasnou představu o metodice, účelu a použití.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Finanční prostředky pro přípravu a nahrávání videa
- Digitální kamera
- Odborník na střih videa
- Software pro střih videa
- Metodika pro vysvětlení gramatiky a konverzační části
- Počítač s reproduktory nebo projektor

DALŠÍ

Je nutné dbát na dodržování všech autorských práv.

BP MOTIVAČNÍ VÝLETY

21

Popis
BP pro

ZKVALITNĚNÍ VÝUKY (ČTENÍ A MLUVENÍ)

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Ztráta motivace a v krajním případě i vzdání kurzu jsou nezhledná důsledkem nemožnosti komunikovat cizím jazykem v přirozeném prostředí. Mají-li studenti příležitost vyzkoušet si své znalosti v praxi, tj. komunikovat v zemi, kde se studovaným jazykem mluví, zvyšuje to jejich motivaci ke studiu. Komunikace s rodilými mluvčími doma nebo v zahraničí je nejlepším testem nabytých znalostí a dobrou motivací.

POPIS

Delší jazykové kurzy mohou být zakončeny výletem do nejbližší země, kde se cílovým jazykem hovoří. Učitel také může připravit program s radami, jak a kde komunikovat s cizinci. Další možností je zorganizovat návštěvu jazykové školy v cílové zemi.

A naopak, je velmi pravděpodobné, že rodilí mluvčí cílového jazyka žijí ve vaší oblasti. Kontaktujte je a pokuste se zorganizovat společenské setkání se studenty, například v baru, restauraci nebo kavárně.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Plán výletu
- Průvodce a mapa navštěvované země
- Plán odměn
- Plán pro aktivity po výletu

POUŽITÁ METODIKA

Učitel musí připravit program výletu a strategii, jak budou studenti s cizinci komunikovat (nakupování, sportovní aktivity, dotazy na cestu apod.). Studenti mohou být poté požádáni, aby o výletu napsali esej nebo krátký článek. Fotografie z výletu mohou být umístěny na webových stránkách školy nebo na nástěnce s cílem motivovat nové studenty.

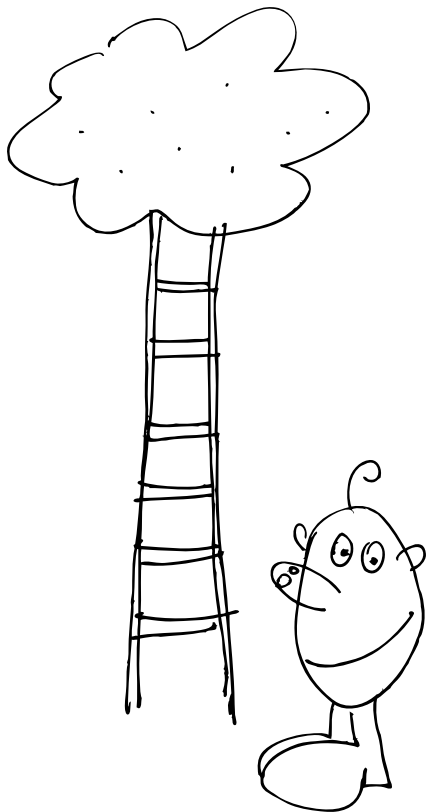
Chcete-li vyhledat skupiny cizinců žijících ve vašem městě, můžete požádat o pomoc například radnici nebo ambasádu.

Evropský projekt LANGUAGE CAFÉ nabízí dobré nápady pro „jazyková setkání a výlety“, viz webové stránky projektu: **www.languagecafe.eu/en/intro.html**

DALŠÍ

Obečná doporučení pro školy:

Studenti si budou muset platit náklady sami. Je-li však kurz placen zaměstnavatelem, mohou být náklady hrazeny jím.

BP ON-LINE REZERVAČNÍ SYSTÉM VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ

22

Popis
BP pro

SYSTÉM PRO REZERVACI VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Pokud se škola rozhodne zřídit centrum s výukovými materiály, stane se správa různých výukových materiálů nezbytností. Bez ohledu na to, jestli se jedná o školu malou nebo velkou, je jednoduchý systém pro sledování neustále kolujících výukových materiálů nutný.

POPIS

V závislosti na velikosti školy a množství výukových materiálů lze využít jeden z následujících systémů (od jednoduchého ke složitějšímu):

- Jednoduchá vytištěná tabulka ve Wordu ve které jsou v levém sloupci uvedeny všechny dostupné výukové materiály a v pravém sloupci jména osob, které si výukový materiál vypůjčily.
- Soubor v Excelu, který se snadno aktualizuje a umožňuje spravovat větší množství položek. Můžete aktualizovat data, vyhledávat podle různých kritérií a provádět výpočty pro statistické účely.
- Komplexní systém pro on-line správu výukových materiálů a uživatelů. Velikou výhodou je, že software určený pro tuto variantu disponuje celou řadou možností a nastavení pro konkrétní použití: od správy výpůjček až po práci s fakturami.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Liší se v závislosti na zvoleném systému.

- Počítač
- Asistent pro práci s knihovním fondem (administrativní/technický pracovník)
- Software – od základních kancelářských aplikací až po specializovaný software

POUŽITÁ METODIKA

Liší se v závislosti na zvoleném systému.

DALŠÍ POMOC

On-line systems, open source

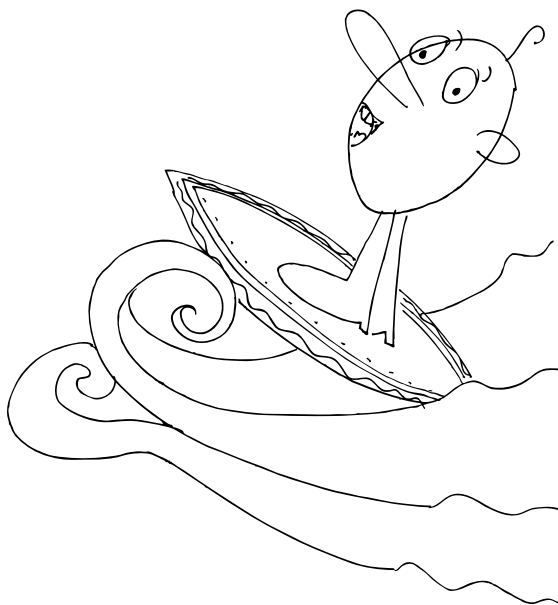
www.sourcecodeonline.com/details/openbibilio.html

www.verussolutions.biz/web

www.biblioteq.sourceforge.net

www.biblios.org

www.koha.org

BP ON-LINE ŠKOLNÍ CENTRUM S VÝUKOVÝMI MATERIÁLY

23

Popis

INTERNETOVÉ ODKAZY NA JAZYKOVÉ MATERIÁLY A POMŮCKY

BP pro

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Rozšíření nabídky studijních materiálů, různých typů médií a zlepšení přístupu k nim je potřeba, se kterou se škola s již existujícím centrem s výukovými materiály pravděpodobně setká.

POPIS

On-line centrum s výukovými materiály lze vytvořit i na webových stránkách školy. Tato knihovna může obsahovat:

- texty (vybrané kopie),
- on-line knihy,
- videa,
- on-line slovníky,
- on-line cvičení,
- zkušební testy,
- hry a motivační nástroje.

Na internet je také možné umístit práce zaměstnanců a studentů, které mohou posloužit jako další výukový materiál.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Počítač připojený k internetu, umístěný ve škole a přístupný studentům.
- Čas zaměstnanců nezbytný pro vyhledávání a případné kopírování materiálů.
- Nastavení speciálních webových stránek nazývaných Wiki (wiki – webové stránky,

které může uživatel editovat pomocí internetového prohlížeče) umožní studentům a zaměstnancům ukládat na internet vlastní data.

POUŽITÁ METODIKA

Bude nutné aktualizovat webové stránky školy, zejména přidat seznam odkazů s popisy. Na adrese Wetpaint **www.wetpaint.com** je umístěn velmi jednoduchý a volně přístupný nástroj Wiki, včetně instrukcí na videu. Wiki lze nastavit i jako soukromé stránky s omezeným přístupem. Pokud Wiki používáte pro vzdělávací účely, lze vypnout reklamní obsah.

DALŠÍ POMOC

Níže uvedené odkazy jsou seřazeny následujícím způsobem: nejprve jsou uvedeny zdroje výukových materiálů pro jednotlivé jazyky, na konci seznamu jsou uvedeny odkazy týkající se motivace a zábavy, které jsou určeny převážně pro ESL (English as a second language).

PRO ANGLIČTINU

TESTY

EASY ENGLISH

www.easyenglish.com

Testy z angličtiny – volba úrovně a délky testu

SLOVNÍKY

INTERNETOVÝ SERVER SEZNAM – SLOVNÍK

www.slovník.seznam.cz

6 jazyků, oboustranné slovníky (také němčina a španělština)

ON-LINE SLOVNÍKY CAMBRIDGE

www.dictionary.cambridge.org

Jednojazyčný on-line slovník, lze přepínat mezi britskou a americkou angličtinou

THESAURUS

www.thesaurus.reference.com

Pro pokročilé úrovně

DIXINERY

www.dixinery.com

Obrázkový slovník pro začínající studenty, tematicky rozdělený (také němčina a španělština)

REWİN

www.rewin.cz/WebForm1.aspx

Internetový překladač zdarma (čeština, angličtina, němčina, ruština)

E-LEARNING

ENGLISH ON-LINE

www.lang.jannemec.com/english/tests.php

Gramatika, tipy a rady, idiomy, texty, testy, výslovnost

LEARN ENGLISH

www.learnenglish.de

Výuka angličtiny na internetu – gramatika, slovní zásoba, cvičení, hry, chat

ENGLISH CLUB

www.englishclub.com

Vhodné pro pokročilé studenty – gramatika, hry, testy

CANADA ESL

www.canada-esl.com/lessonsindex.html

Frázová slovesa, opakující se chyby, slang

WORDAHEAD – VIDEO KE SLOVNÍ ZÁSOBĚ

www.wordahead.com

Výuka slovní zásoby pomocí videí

PRO NĚMČINU

TESTY

GOETHE – TESTY

www.goethe-verlag.com/tests

Testy němčiny v arabštině, bulharštině, čínštině, chorvatštině, češtině, dánštině, holandštině, angličtině, estonštině, finštině, francouzštině, němčině, řečtině, maďarštině, indonéštině, italštině, japonštině, norštině, polštině, portugalštině, ruštině, srbštině, španělštině, švédštině, turečtině

SLOVNÍKY

DUDEN

www.duden.de

Slovník a hlavolamy

WORTSCHATZ UNIVERSITÄT LEIPZIG

www.wortschatz.uni-leipzig.de

Zajímavá stránka zabývající se německým tvaroslovím

E-LEARNING

DEUTSH – ON-LINE

www.deutsch-online.com

Kompletní stránky s množstvím výukového materiálu

HRY

WORTSPIELE

www.wortspiele.de.pogo.com

Hry pro obohacení slovní zásoby

PRO ŠPANĚLŠTINU

SLOVNÍKY

INSTITUTO CERVANTES

www.62.97.114.150/ats_0001.aspx

On-line překladáč španělštiny

VÝUKOVÉ MATERIÁLY

SPANICITY

www.spanicity.com

Audio lekce španělštiny, španělské fráze, španělská hudba, slovní zásoba a slovník

EJERCICIOS DE ESPAÑOL

www.dilupear.blogspot.com

E-learningový blog pro španělštinu

EDELSA

www.edelsa.es/inicio_content.php

Doplňěk k učebnici Nuevo Ven – cvičení, gramatika, slovní zásoba

E-LEARNING

LANGUAGE GUIDE

www.languageguide.org/espanol

Pro začínající studenty – slovní zásoba s výslovností a testy na časování sloves

CURSO DE ESPAÑOL

www.learn-spanish-online.de

Španělština on-line – gramatika, virtuální výlety (video), cvičení

DALŠÍ INTERNETOVÉ ZDROJE PRO ESL

ON-LINE TPR CVIČENÍ OD HENNY JELLEMVÖVÉ (TPR = TOTAL PHYSICAL RESPONSE)

www.digischool.nl/oefenen/hennyjellema/engels/tpr/voorbladtp.html

UPOUTÁVKY K FILMŮM V ANGLIČTINĚ

www.english-trailers.com/index.php

Volně přístupné webové stránky pro studium angličtiny pomocí filmových upoutávek

PORTÁL PRO EMBEDDED LEARNING

www.rwp.qia.oxi.net/embeddedlearning/searchinteractive.cfm

Interaktivní výuka – interaktivní materiály, jazyková výuka na PC, materiály pro procvičování jazykových a početních dovedností

LISTEN AND WRITE

www.listen-and-write.com

Volně přístupná poslechová cvičení – zlepšete si své poslechové dovednosti a poslechněte si zprávy

YAKITOME

www.yakitome.com

Ve volném čase, na cestách nebo při sportu sledujte různé dokumenty, domácí úlohy, PowerPointové prezentace, e-maily nebo romány

DVOLLER MOVIEMAKER

www.dfilm.com/live/moviemaker.html

Vytvořte si vlastní film

SPELLING RACE

www.tutpup.com/plays/new/2-word-game

Naučte se hláskovat

SPELLING CITY

www.spellingcity.com

Hra v angličtině – naučte se hláskovat

WORD FROG

www.arcademicskillbuilders.com/games/frog/frog.html

Zábavná hra na procvičování slovní zásoby – hledejte správná antonyma, synonyma a homonyma

DALŠÍ ZDROJE

DIGITÁLNÍ ON-LINE KNIHOVNA PRO DĚTI

www.en.childrenslibrary.org

K dispozici jsou knihy mnoha úrovní, 3 745 knih v 51 jazycích. Za zmínku stojí zejména dětské knihy pro nižší jazykové úrovně (vhodné pro začínající studenty angličtiny). Knihy jsou v nezkrácené podobě.

PROJEKT GUTENBERG – ON-LINE KATALOG KNIH

www.gutenberg.org

Knihy v nezkrácené podobě

YOUTUBE

www.youtube.com

Videa všech žánrů a ve všech jazycích

BP MOŽNOSTI PARKOVÁNÍ A VEŘEJNÁ DOPRAVA

24

Popis
BP pro

VYBAVENÍ ŠKOL

Jazykové školy

POTŘEBA

Čas je pro většinu dospělých kritickou veličinou. Práce, rodina, domov a volnočasové aktivity si žádají své a času není nikdy nazbyt. Z výzkumů je patrné, že nedostatek času je hlavním důvodem, proč dospělí studenti nedokončují jazykové kurzy. Jakákoliv úspora času je studenty velmi vítána.

POPIS

Z našeho výzkumu je patrné, že umístění jazykové školy v blízkosti centra města, v dosahu veřejné dopravy a s dobrými parkovacími možnostmi má pro školu velmi pozitivní dopad.

Studenti si nemohou dovolit plýtvat časem, a tak často volí školu, která je dostupná veřejnou dopravou, nebo nabízí dobré možnosti k zaparkování.

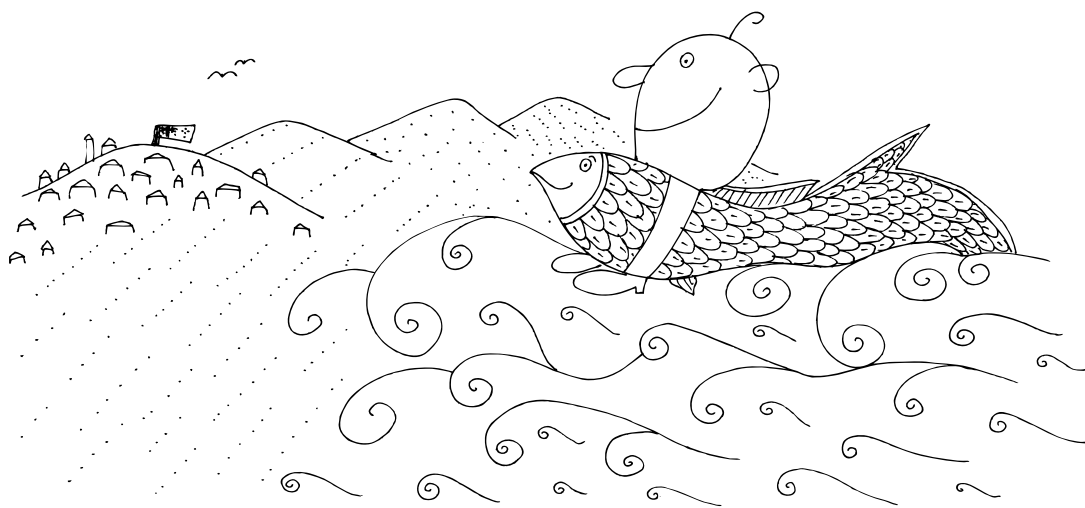
POŽADOVANÉ ZDROJE

- Parkovací místa
- Vhodná poloha

POUŽITÁ METODIKA

Chce-li mít jazyková škola co nejvíce studentů, měla by být umístěna:

- v centru města nebo jeho blízkosti,
- v místě s dobrými možnostmi k zaparkování,
- v dosahu veřejné dopravy,
- v blízkosti vlakového či autobusového nádraží.

BP TVORBA PODCASTŮ

25

Popis

ZLEPŠENÍ POSLECHOVÝCH DOVEDNOSTÍ A MLUVENÍ

BP pro

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Tato BP je pokračováním BP 1 a týká se stejné potřeby.

POPIS

Tato BP se zaměřuje na zlepšení mluveného projevu studentů. Dospělí studenti se cizí jazyk často učí z pracovních důvodů – aby se domluvili na pracovních cestách nebo aby se mohli zúčastnit schůzí a jednání se zahraničními partnery. V obou případech je ústní projev klíčovou dovedností. Ve třídě je možné cvičit konverzaci a hrát role, ale pro zlepšení mluveného projevu a výslovnosti je nejlepší umístit studenty do situací, ve kterých musí vyprodukovat vlastní nahrávku pro menší či větší publikum. Velmi dobrým řešením je tvorba podcastů.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Počítač
- Mikrofony
- Připojení k internetu
- Čas zaměstnanců školy na přípravu

POUŽITÁ METODIKA

Nahrávání podcastu by mělo být naplánováno stejně jako každá jiná aktivita ve třídě: cíle, obsah, očekávaný výstup (například shrnutí zpráv, krátké vysvětlení nějakého problému, informace orodném městě, příběh apod.)

Z technologického hlediska je nejsnazší využít volně přístupného serveru pro nahrávání podcastů, například:

www.podomatic.com

Po registraci budete moci uložit svou nahrávku, server poté nahrávku zveřejní a vy se již nemusíte o nic starat.

Aby se studenti mohli zaregistrovat do školního podcastu pomocí speciálního softwaru pro odebrání podcastů, musí obdržet potřebné informace. Zde je odkaz na webové stránky s popisem, jak se zaregistrovat do podcastu:

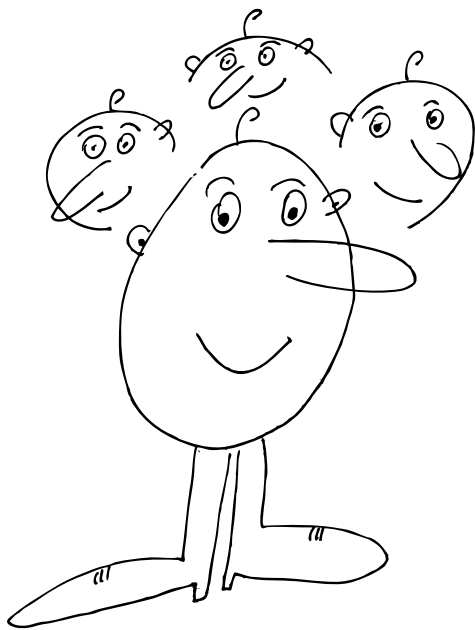
www.slamidol.tripod.com/podcatching.html

Tento software vám umožní přijímat podcasty:

www.juicereceiver.sourceforge.net/download/index.php

DALŠÍ POMOC

Chcete-li si podcast vytvořit sami, jděte na „Jak si vytvořit vlastní podcast – průvodce krok za krokem“ **www.radio.about.com/od/podcastin1/a/aa030805a.htm**

BP PROJEKTOVÁ VÝUKA

26

Popis

POSILOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ A TÝMOVÉ PRÁCE

BP pro

Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Studenti musí mít pocit, že aktivity ve třídě jsou úzce spjaty s jejich potřebami v reálném životě.

POPIS

Práce na projektech jsou organizovány tak, aby výstupem bylo vytvoření konkrétních výsledků zajímavých pro studenty. Třída je rozdělena do skupin a každá skupina má za úkol po určitou dobu řešit konkrétní úkoly, analyzovat, vyhodnocovat, spolupracovat v rámci skupiny, psát zprávy, prezentovat výsledky apod. Výsledkem projektu by měl být hmatatelný produkt užitečný pro studenty.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Liší se v závislosti na složitosti projektu:

- fotokopie,
- diskuze k případové studii,
- příprava ústní prezentace na zajímavé téma (pomocí internetu).

POUŽITÁ METODIKA

Podrobné informace jsou k dispozici na uvedené adrese:

www.teachingenglish.org.uk/think/articles/a-task-based-approach

Následující postup byl převzat z výše uvedené adresy. Jeho autorem je Richard Frost, British Council, Turecko.

PŘÍPRAVA NA ÚKOL

Učitel představí téma a poskytne studentům srozumitelné instrukce k úkolu, který je čeká v hlavní fázi. V této fázi je přínosné pomoci studentům vybavit si jazykové obraty, které využijí při plnění úkolu. Učitel také může využít nahrávku s někým, kdo úkol již dělal, a představit ji studentům. Ti tak získají jasnou představu o tom, co se od nich očekává. Studenti si mohou dělat poznámky a připravovat se na úkol.

ÚKOL

Studenti řeší zadaný úkol ve dvojicích nebo ve skupinách, přičemž používají jazykové materiály, které mají k dispozici. Učitel vše sleduje a studenty podporuje.

PLÁNOVÁNÍ

Studenti si připraví krátkou ústní nebo písemnou zprávu, ve které sdělí třídě, jak plnění úkolu probíhalo. Připravenou prezentaci si poté ve svých skupinách nacvičují. Učitel je mezitím k dispozici studentům, kteří pokládají dotazy vztahující se k jazykovým problémům.

ZPRÁVA

V této fázi studenti prezentují třídě své zprávy. Učitel stanoví pořadí, v jakém budou studenti výsledky své práce prezentovat, a může poskytnout stručnou zpětnou vazbu k obsahu. Další možností pro srovnání je přehrání nahrávky s jinými studenty plnícími stejný úkol.

ANALÝZA

Učitel poté upozorní na důležité pasáže v nahrávce, na které se studenti zaměřili. Studenti mohou být vyzváni, aby si všimli zajímavých detailů. Učitel může také upozornit na konkrétní jazykové obraty, které studenti použili ve svých prezentacích.

PROCVIČOVÁNÍ

Na závěr učitel vybere jazykové oblasti, které budou procvičovány. Jsou to zejména oblasti, které se ukázaly jako problematické při plnění úkolu a během prezentací. Následně se studenti věnují procvičování a mohou si poznamenávat užitečné jazykové obraty.

DALŠÍ POMOC

www.calper.la.psu.edu/projectwork.php

www.englishonline.org.cn/en/community/featured-blog/jane/autonomy-project

BP **UČEBNÍ MATERIÁLY NAVRŽENÉ PRO KONKRÉTNÍ ÚČEL**

27

Popis
BP pro

STUDIJNÍ MATERIÁLY

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Studenti se musí učit to, co opravdu potřebují. Koncentrují-li se učitelé příliš na učebnici, studenti často získají pocit, že většinu z probírané látky nikdy nepoužijí, a mohou ztratit zájem o studium. Například učitelé angličtiny nikdy nebudou muset připravovat pokrm podle anglické kuchařky, ale je pravděpodobné, že budou číst například anglicky psané texty o didaktice. Mnoho z komentářů, které jsme během našeho výzkumu obdrželi, vyjadřovalo názor, že učení by mělo být co nejsmysluplnější.

POPIS

Materiály „šité na míru“ mohou mít formu speciálních pracovních listů, knih, letáků nebo například zvukových souborů s jazykovým obsahem, který studenti opravdu potřebují. Množství těchto materiálů stejně jako jejich míra důmyslnosti bude závislé na množství času a finančních prostředcích, které jste připraveni investovat.

POŽADOVANÉ ZDROJE

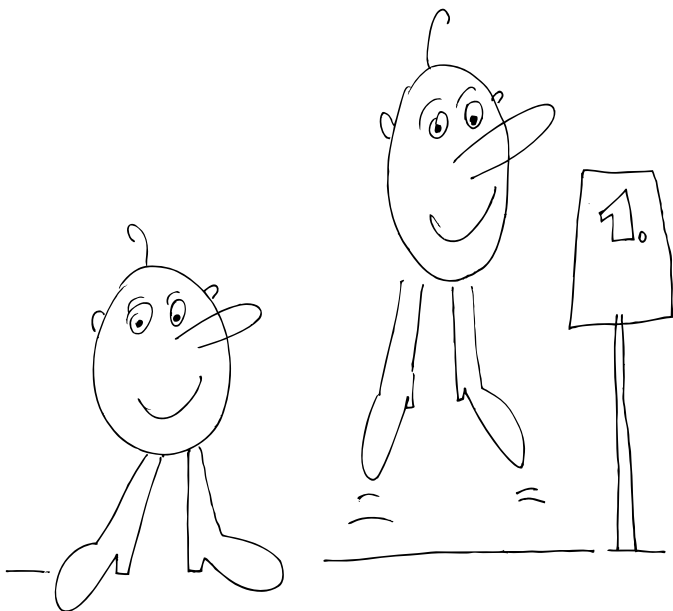
Tyto materiály mohou být poměrně drahé, chcete-li je ovšem více využívat, stojí za to do nich investovat. Uvádíme několik tipů, jak je finančně zpřístupnit.

- Získejte přesné informace o skutečných potřebách svých studentů, abyste materiály mohli cíleně zaměřit (viz BP 9 – Vstupní pohovory).
- Zahrňte studenty do tvorby materiálů, například do hledání textů, které budou potřebovat. Požádejte je, aby tyto materiály přinesli do hodiny.

- Využijte čas určený pro zpracování domácích úloh a alespoň částečně ho věnujte práci s těmito materiály.
- Využijte vybraných komerčních nabídek a vystavte je ve školní knihovně.
- Dbejte na to, aby učitelé materiály mezi sebou sdíleli a umístěte je do databáze, ve které mohou být snadno nalezeny.

POUŽITÁ METODIKA

Skutečné potřeby studenta lze identifikovat například během úvodního pohovoru, který probíhá před začátkem kurzu (viz BP 9).

BP DOTAZNÍKY - DŮVODY PRO STUDIUM JAZYKŮ

28

Popis
BP pro

INDIVIDUÁLNÍ POTŘEBY STUDENTŮ A JEJICH ŘEŠENÍ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Na začátku jazykového kurzu mají dospělí studenti většinou velmi konkrétní a silnou motivaci. Po prvních třech měsících kurzu jejich motivace rapidně klesá.

POPIS

Každý student napíše seznam důvodů, které ho motivovaly k zapsání do kurzu. Učitel může navrhnout možné důvody, například práce, cestování, rozvoj osobnosti apod.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Vhodné otázky připravené odborníkem.
- Je nezbytné ukázat učitelům, jak ve svém kurzu zohlednit důvody studentů pro studium jazyka. Například, jak do hodin zahrnout specializovaná témata a dialogy.

POUŽITÁ METODIKA

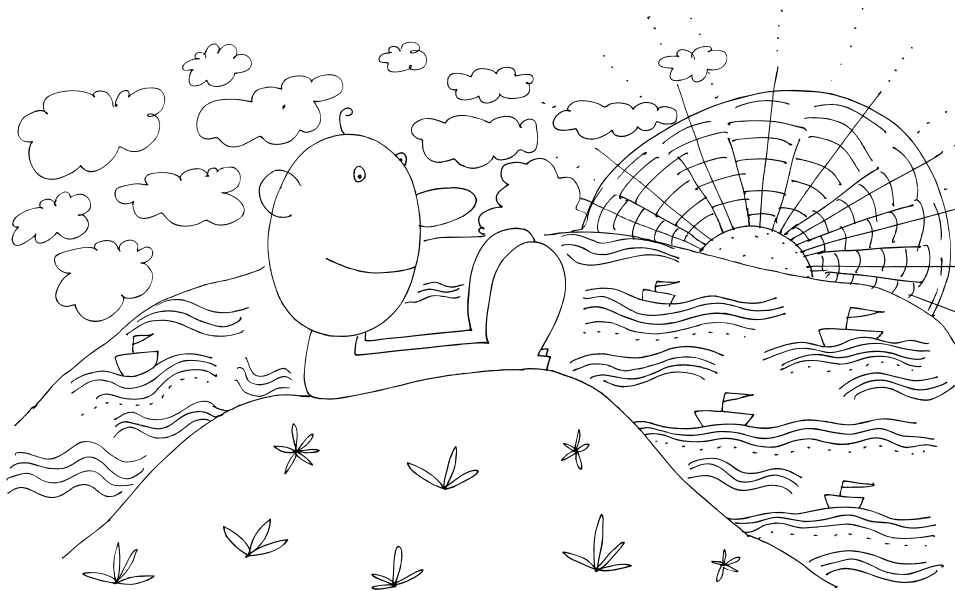
Seznamy s důvody mohou být umístěny na školní nástěnce nebo je mohou učitelé použít později jako připomenutí studentům, proč jazyk studují.

Důvody uvedené na seznamech mohou být užitečné pro plánování hodin.

Tato BP je užitečná také v případech, kdy je používán deník studenta (viz BP 17).

DALŠÍ

Je potřeba vyžádat si svolení studentů s tím, že jejich důvody a nápady budou použity pro zlepšení kurzů.

BP PRAVIDELNÁ SETKÁNÍ S UČITELI

29

Popis
BP pro

MOTIVACE A PODPORA UČITELŮ

Jazykové školy

POTŘEBA

Učitelé jazyků, kteří se věnují výuce dospělých studentů, vykonávají velice důležitou, ale obtížnou práci. Velmi často se stává, že až 50 % dospělých studentů studium jazyka vzdá předčasně, tzn. před koncem kurzu. Pro učitele je tato skutečnost frustrující a negativně ovlivňuje jejich motivaci učit.

POPIS

Je potřeba, aby vedení školy dalo učitelům jasně najevo, že si jejich práce váží a že jejich nápady a zkušenosti jsou školou využívány pro zkvalitnění výuky. Dobrým nástrojem pro komunikaci mezi učiteli a vedením školy je organizace pravidelných setkání učitelů s vedením školy.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Čas učitelů a vedení pro pravidelná setkání

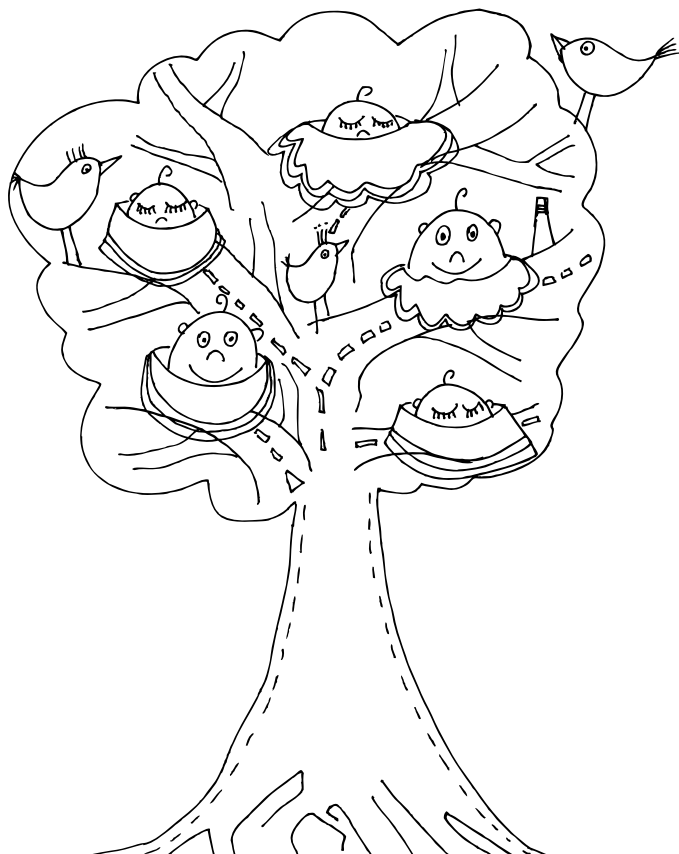
POUŽITÁ METODIKA

Ředitel školy, popř. společně s metodikem, pravidelně organizují formální setkání se svými učiteli, kde mají učitelé prostor pro prezentaci svých nápadů, stížností a problémů.

Výstupem z těchto setkání je zápis. Každý nápad a návrh by měl být prodiskutován vedením školy. Na pozitivní i negativní odezvu od učitelů je potřeba reagovat, přičemž forma odpovědi by se měla lišit v závislosti na povaze problému. Reakce mohou mít formu ústního sdělení konkrétnímu učiteli, písemné odpovědi nebo mohou být zahrnuty do programu příštího setkání s učiteli.

Je-li nastolen návrh, který se jeví jako přínosný, může škola zorganizovat workshop pro jeho otestování, popř. nalezení způsobů pro jeho uplatnění v praxi.

Jako motivační nástroj může sloužit systém pro ohodnocování zaměstnanců, který zohlední přínosné nápady a připomínky učitelů (více viz BP 36).

BP PRAVIDELNÉ REPORTY, MONITORING KURZŮ

30

Popis
BP pro

ZVYŠOVÁNÍ A UDRŽENÍ KVALITY VÝUKY

Jazykové školy

POTŘEBA

Aby bylo možné vyhodnotit pokrok nebo jeho absenci, je nutné sledovat každý aspekt jazykové výuky organizované konkrétní jazykovou školou. Kurzy, studenti a učitelé by proto měli být monitorováni.

POPIS

Návrh a používání systému pro monitoring patří mezi základní aktivity jazykové školy. Systém pro monitoring by měl umožnit vedení školy a učitelům vést studenty od začátku až do konce jejich docházky do kurzu. Vedení školy se musí aktivně podílet na učebním procesu – zejména monitoringem, řešením problémů a hodnocením kurzů.

Před začátkem kurzu:

- Vedení školy by mělo znát očekávání svých studentů.
- V případě, že se studenti během předchozího studia cizího jazyka setkali s problémy, měla by se škola pokusit zjistit, o jaké problémy se jednalo, a dbát na to, aby byly řešeny.
- Nabízet kurzy, které odpovídají potřebám studentů.

Během kurzu:

- Poskytnout studentům příležitost vyjádřit se ke svým učitelům (dotazníky).
- Pravidelně provádět anonymní průzkumy pro zjištění spokojenosti s kurzem.
- Vedení školy by mělo namátkově navštěvovat výuku (hospitace nejméně jednou měsíčně).
- Projevoval zájem o dosažené výsledky.

- Poskytnout čas a příležitost pro společné vyhodnocení potíží, se kterými se studenti potýkají, a navrhnout odpovídající řešení.
- Naslouchat návrhům ze strany učitelů a studentů.

Sledování kurzů pomáhá:

- zvýšit motivaci studentů,
- zlepšit obsah a podobu kurzu,
- zlepšit práci učitelů,
- zvýšit aktivitu studentů a zodpovědnost za jejich práci,
- snížit mortalitu v kurzech.

Vedení školy potřebuje informace o:

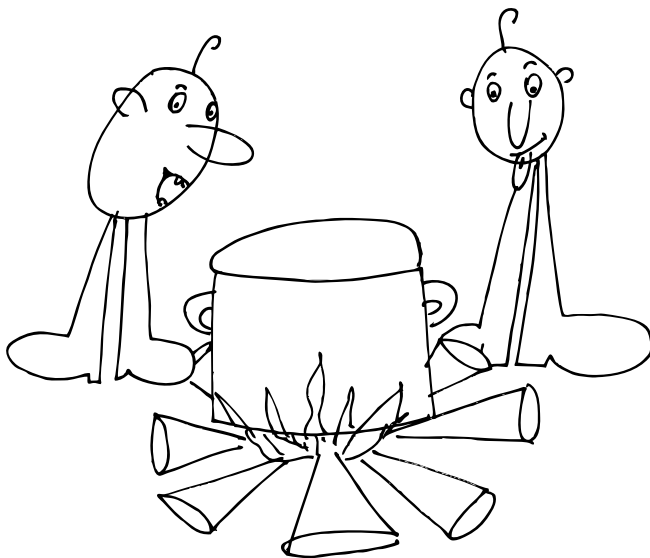
- pokroku studentů,
- spokojenosti studentů,
- výukových metodách učitelů.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Plán pro psaní reportů
- Pravidelná setkání s učiteli
- Konzultační hodiny pro studenty
- Dotazníky (pro studenty, aby mohli vyjádřit svůj názor na učitele a kurz)
- Plán hospitací

POUŽITÁ METODIKA

Setkání vedení se svými učiteli za účelem vytvoření plánu pro monitoring.

BP PROSTŘEDÍ ŠKOLY

31

Popis
BP pro

VYBAVENÍ ŠKOL

Jazykové školy

POTŘEBA

Jazykové školy často přebírají nevýrazný instituční vzhled typický pro školství. Jazykové školy jsou však neformální vzdělávací instituce a tento druh interiéru pro ně není vhodný. Kurzy pro dospělé studenty se často konají ve večerních hodinách, po jejich pracovní době. Studenti jsou unaveni a potřebují si odpočinout od denních starostí. Musí cítit, že vstupují do uvolněného a přátelského prostředí, které je vzdálené od každodenních pracovních povinností.

POPIS

Škola by měla poskytnout studentům prostředí, které snižuje stres a je příjemné a pohodlné. Svým charakterem by mělo být na rozhraní mezi prací, školou a domovem.

Doporučení pro výzdobu a vybavení:

- Co nejvíce květin a pokojových rostlin.
- Přátelský a originální vzhled recepce – výzdoba recepce může být vytvořena mladými umělci a designéry (například studenty uměleckých škol).
- Chodba školy může být využita jako prostor pro fotografie a obrázky – mohou zde být vystavena díla mladých umělců, přičemž vernisáž může organizovat škola pro své studenty a učitele.
- Atrium ve škole a velká okna v učebnách – bylo prokázáno, že denní světlo má pozitivní vliv na výsledky a efektivitu studia.
- Učebny musí být dobře osvětleny také umělým osvětlením pro večerní výuku.
- Barevně vymalované stěny učeben – psychologové zjistili, že světlé odstíny zelené, oranžové, žluté nebo růžové barvy mají na lidi pozitivní vliv.
- Pohodlné židle.

- Velké stoly nebo lavice s dostatkem prostoru pro práci.
- Obrázky, fotografie nebo barevné plakáty na stěnách učeben.
- Nástěnka v každé učebně – s fotografiemi studentů, učitelů nebo nedávných událostí, popř. článků, provedených prací studentů apod.
- Sborovna pro učitele s knihovnou a počítači – pro přípravu výuky a schůze.
- Neformální uspořádání místnosti – pro jazykovou výuku je nejlepší uspořádat stoly do tvaru písmene „U“, přičemž stůl vyučujícího je uprostřed.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Náklady na realizaci výše uvedených návrhů nemusí být vysoké. Je možné oslovit mladého umělce, který dokáže vytvořit příjemnou atmosféru a originální vzhled školy. Učitelé a zaměstnanci školy mohou také přispět svými návrhy.

BP ŠKOLNÍ ČASOPIS

32

Popis
BP pro

ZKVALITNĚNÍ VÝUKY (PSANÍ)

Jazykové školy

POTŘEBA

Angažování studentů může pozitivně přispět k jejich motivaci.

POPIS

Škola založí vlastní školní časopis, který je rozdělen do několika částí. Každá část může být věnována jinému jazyku. Výběr jazyků pro školní časopis by měl odrážet frekvenci výuky daného jazyka v jazykové škole. Kterákoliv ze studentských prací zveřejněná ve školním časopise může být zahrnuta do portfolia studenta (viz BP 18). Zveřejněné články mohou být také uvedeny v životopise studentů.

Školní časopis může obsahovat:

- práce studentů – eseje, krátké básně, prezentace, krátké články,
- práce učitelů – odkazy na nové výukové metody, nástroje a cvičení,
- informace o škole, nové události, plány do budoucna,
- obrázky a fotografie,
- příběhy se slovní zásobou,
- písně v audio formátu a namluvené příběhy,
- fotografie učitelů a studentů,
- jednou měsíčně může škola promítat zahraniční film. Před promítáním a po promítání studenti o filmu diskutují a poté jsou požádáni, aby napsali svůj názor na film, nebo recenzi do časopisu.

Školní časopis může být dostupný v tištěné nebo elektronické podobě (nebo obojí), v závislosti na rozpočtu školy. Šablonu pro design a strukturu časopisu může vytvořit profesionální designér.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Počítač
- Software určený pro design a grafiku
- Šablona pro design a strukturu časopisu
- Designér
- Tiskárna pro tištěnou verzi
- CD disky nebo prostor na školních webových stránkách (v případě elektronické verze)
- Školení pro učitele na téma „Jak včlenit práci pro školní časopis do vyučování“

POUŽITÁ METODIKA

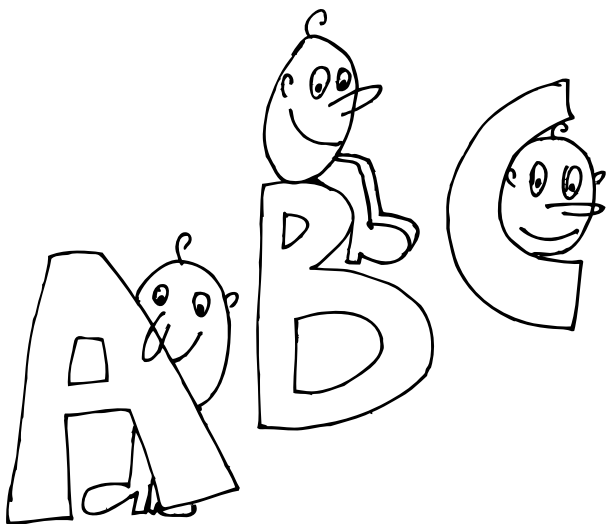
Učitelé absolvují školení o tom, jak zahrnout práci pro školní časopis do výuky. Mohou také absolvovat školení k základům designu na PC. Toto školení představuje přidanou hodnotu pro učitele ze strany škol.

DALŠÍ

Svolení studentů a učitelů s tím, že jejich práce a nápady mohou být publikovány ve školním časopise. Tato BP představuje silný motivační nástroj pro středně pokročilé a pokročilé studenty.

DALŠÍ POMOC

Na webových stránkách školy je možné zřídit volně přístupný „pracovní“ prostor, ve kterém mohou studenti a učitelé přispívat do časopisu.

BP ŠKOLNÍ CENTRUM S VÝUKOVÝMI MATERIÁLY - OFF-LINE

33

Popis
BP pro

STUDIJNÍ MATERIÁLY

Jazykové školy

POTŘEBA

Každý rok jsou publikovány nové a vylepšené materiály pro studium a výuku jazyků, ale školy a učitelé mají omezené finanční zdroje pro jejich nákup. Jazykové školy by měly poskytnout učitelům přístup k novým výukovým materiálům, a to buď ve škole, nebo v elektronické knihovně.

POPIS

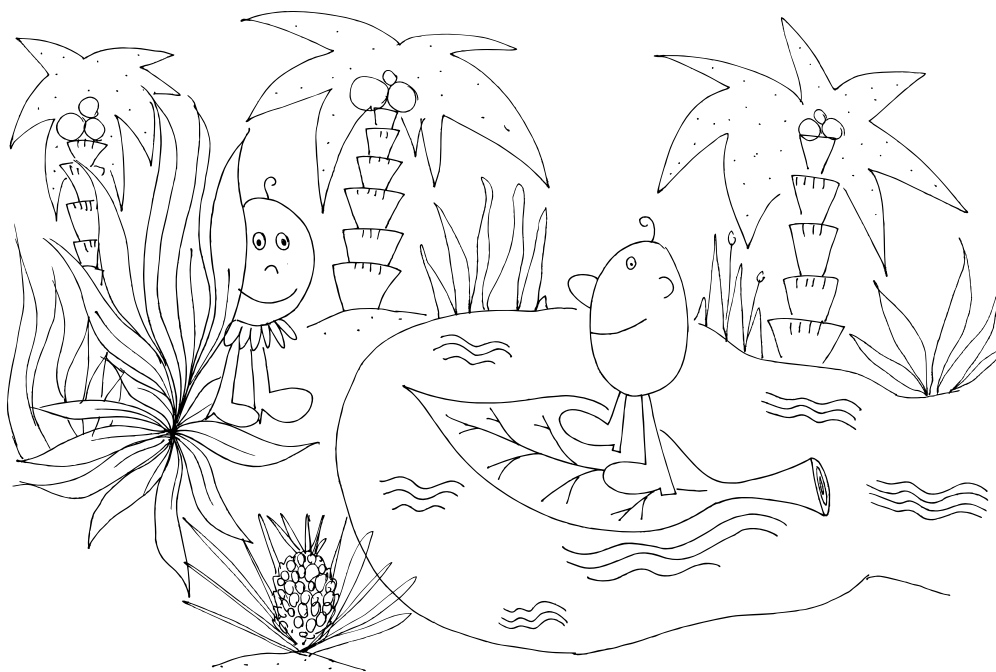
Přístup ke knihovně s výukovými materiály umožní učitelům obohatit své hodiny a studentům usnadní přístup k doplňkovým materiálům. Z důvodu vysokých cen učebnic a výukových materiálů je možné doplňkové materiály umístit také do školní on-line knihovny na webových stránkách školy.

Školní knihovna by měla obsahovat:

- učebnice,
- knihy pro učitele (tzv. teacher's books),
- beletrii v cílovém jazyce,
- slovníky,
- časopisy v cílovém jazyce,
- noviny (anglické, německé, španělské apod.)
- CD s poslechovými cvičeními,
- DVD s filmy ve vyučovaných jazycích,
- materiály pro testování,
- vzorové testy.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Místnost a police pro školní knihovnu
- Indexační systém
- Finanční zdroje

BP SEBEHODNOCENÍ

34

Popis

VLASTNÍ KONTROLA VÝSLEDKŮ UČEBNÍHO PROCESU

BP pro

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Jedním z opakujících se závěrů nejrůznějších výzkumů je potřeba přenést kontrolu nad učebním procesem na studenty. V kontextu celoživotního vzdělávání musí být studenti schopni sledovat a kontrolovat své vlastní učení. Naučí-li se studenti sami sebe sledovat a hodnotit, získají prostředek k samostatnosti, sebemotivaci, stanovování nových cílů a to jim pomůže úspěšně pokračovat ve výuce.

POPIS

Sebehodnocení lze provádět mnoha různými způsoby. Základním předpokladem je, aby se studenti naučili vnímat svůj učební proces, hodnotit svou práci a nově nabyté dovednosti.

Učitelé mohou připravit tabulky, které budou studenti pro sebehodnocení potřebovat. Tabulky by měly vycházet z probraného učiva. Je například možné sestavit tabulky pro měření pokroku v písemných dovednostech nebo v jiné konkrétní dovednosti, popř. vytvořit tabulky pro každou vyučovací hodinu. V tabulkách budou uvedena kritéria použitá při sebehodnocení a sloupce pro hodnocení (od 1 do 5), přičemž studenti mohou zaškrtnout úroveň, které dle svého mínění dosáhli. V některých případech plně postačí odpověď ANO/NE.

Například: „Rozumím krátkým mluveným sdělením, když mluvčí mluví pomalu?“ ANO/NE.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Studijní plán (kurikulum)
- Fotokopie s tabulkami
- Tabulky pro hodnocení (přístupné on-line nebo off-line)

POUŽITÁ METODIKA

Jak je patrné z popisu, lze sebehodnocení realizovat mnoha různými způsoby.

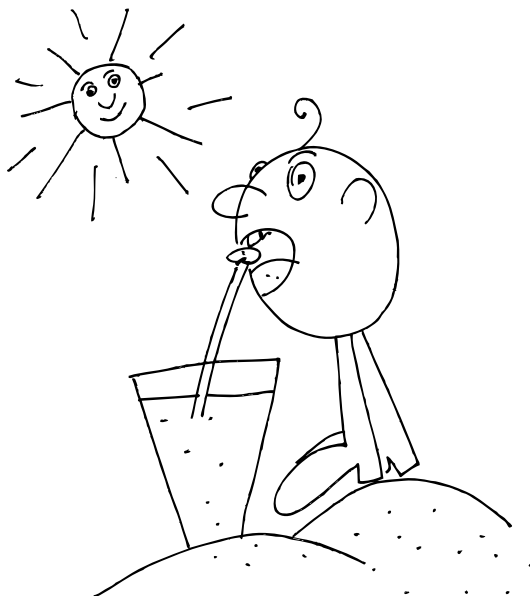
Například:

- Na začátku každé hodiny učitelé stručně vysvětlí její hlavní cíl.
- Jakmile byly stanoveny cíle, měli by učitelé vysvětlit, jak mohou studenti těchto cílů dosáhnout. Mohou také například uvést příklady toho, co dosažení těchto cílů obnáší: ukázky textů s úrovní jazyka, které budou muset studenti sami vyprodukovat či kterým budou muset porozumět po skončení hodiny.
- Na konci vyučovací hodiny se mohou studenti vrátit k definovanému cíli a zvážit, zda byl splněn či nikoliv. Pro rozvoj samostatnosti a písemných dovedností je dobré požádat studenty, aby napsali krátkou zprávu o svých dosažených výsledcích a o problémech, se kterými se během hodiny setkali.

DALŠÍ POMOC

Zde najdete několik nástrojů pro sebehodnocení:

www.linguanet-europa.org/plus/en/level/tools.jsp

BP STANOVENÍ VLASTNÍCH CÍLŮ

35

Popis
BP pro

AKTIVNÍ PŘÍSTUP KE STUDIU

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Jedním z opakujících se závěrů nejrůznějších výzkumů je potřeba přenést kontrolu nad učebním procesem na studenty. V kontextu celoživotního vzdělávání musí být studenti schopni stanovit si vlastní cíle. Naučí-li se studenti dosahování těchto cílů měřit, stanou se samostatnějšími a budou více motivováni stanovovat si nové cíle a pokračovat ve výuce.

Stanovení vlastních cílů však není lehký úkol. Nutná je jistá znalost cílového jazyka a minimálně základní povědomí o jeho problematických oblastech, které znesnadňují pokrok.

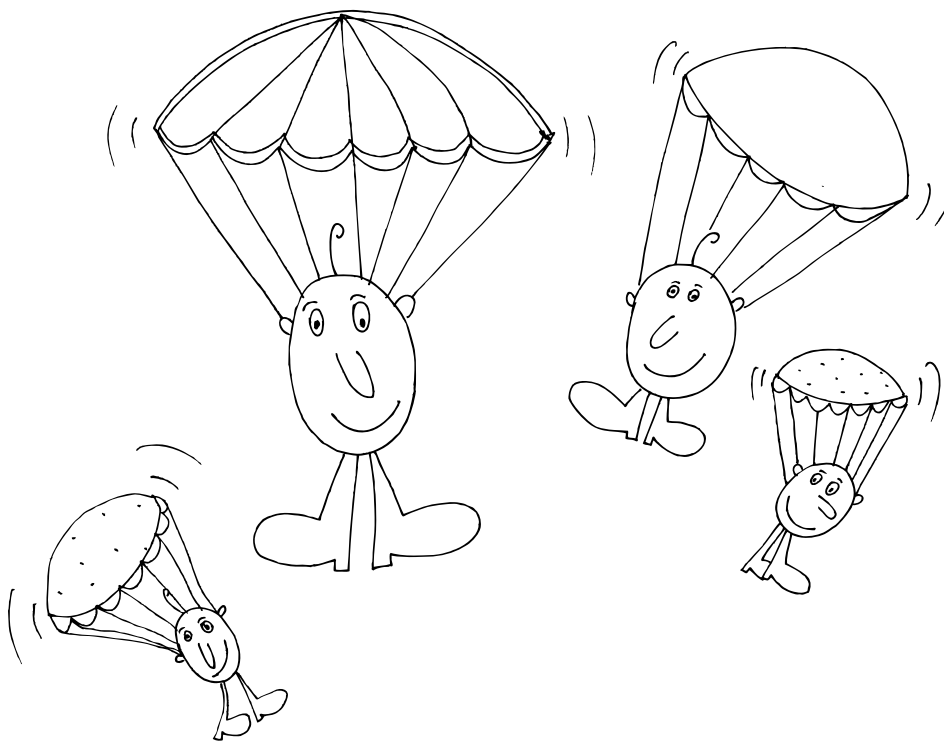
POPIS

Jakmile si studenti na sebehodnocení svých výsledků zvyknou (týká se pokročilejších studentů) a dobře pochopí metodiku, mohou být vyzváni, aby si stanovili vlastní cíle.

Musí je stanovit takovým způsobem, který bude měřitelný i jinými osobami.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Studijní plán (kurikulum)
- Fotokopie s tabulkami pro každou hodinu

BP **PLÁN PRO ODMĚŇOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ**

36

Popis
BP pro

MOTIVACE ZAMĚSTNANCŮ

Jazykové školy

POTŘEBA

Vyučovat cizí jazyk není snadný úkol. Učitelé se nacházejí na pomyslném středu mezi vedením na jedné straně a studenty na straně druhé. Učitelé musí cítit, že jejich práce je oceňována a že jejich názor je pro školu důležitý.

POPIS

Vhodným nástrojem pro motivaci učitelů je systém odměn pro učitele za aktivitu a dosažené výsledky.

Systém odměn by měl zahrnovat odměny nejen za hmatatelné výsledky, ale i za úsilí učitelů. Během školního roku se může objevit celá řada potíží, například nečekaně vysoký objem práce, stížnosti studentů, specifické potřeby studentů apod. Tyto problémy musí řešit jak škola, tak i učitelé.

Systém by měl být velmi průhledný; učitelé by měli mít možnost vidět, kdo je odměňován a za jakou práci.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Jasná pravidla, ze kterých je patrné, co bude odměňováno a jak.
- Newslettery zasílané vedením školy všem učitelům, obsahující informace o tom, komu byla udělena odměna a za co.
- Finanční prostředky.

POUŽITÁ METODIKA

Měl by být vyhotoven a všem učitelům rozeslán plán odměn pro učitele.

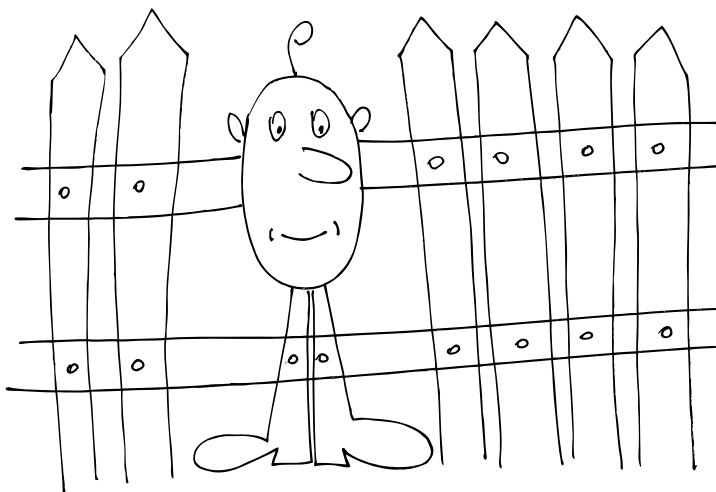
Systém odměn může zohledňovat:

- udržení studentů v kurzech,
- dosažené výsledky studentů,
- úsilí vynaložené učitelem,
- návrhy na zlepšení podané učitelem.

DALŠÍ

Tato BP může vést k problémům v případech, kdy učitelé nejsou odměňováni, nebo když cítí, že nejsou odměňováni z důvodů, které jsou mimo jejich kontrolu.

Vedení školy musí pro odměny najít dostatečné finanční prostředky.

BP **SCHRÁNKA PRO PŘIPOMÍNKY STUDENTŮ**

37

Popis
BP pro

SCHRÁNKA PRO PŘIPOMÍNKY STUDENTŮ

Jazykové školy

POTŘEBA

Tato Best Practice nabízí řešení dvou potřeb:

PROBLÉMY STUDENTŮ

Dospělí studenti někdy nejsou spokojeni se svými učiteli, výukovými metodami, spolužáky, strukturou hodiny a kurzu apod. Tuto nespokojenost často chtějí řešit anonymně, neboť se mohou obávat, že přímý přístup by se mohl negativně projevit na jejich studijních výsledcích.

ZAHRNUTÍ STUDENTŮ

Studenti mohou také mít konkrétní představy o možném zlepšení výuky, kurzů či školy, které se mohou ukázat jako velmi prospěšné.

POPIS

Do vestibulu školy je umístěna jednoduchá schránka, pokud možno na viditelném, klidném místě. Studenti mohou do schránky umísťovat své návrhy, stížnosti a problémy.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Schránka
- Metodika škol pro řešení 2 typů problémů. Tato metodika by měla být transparentní a všichni ve škole by měli vědět, jakým způsobem se zjištěné problémy ve škole řeší.

POUŽITÁ METODIKA

Na začátku kurzu je „schránka na připomínky“ každému studentovi představena. Studenti si mohou vybrat, zda umístí svůj komentář anonymně, nebo podepsaný. Lze využít i možnosti odměnit dobré

nápady podepsaných studentů. Škola by měla stanovit podobu odměny a kritéria pro její udělení a informovat o ní studenty.

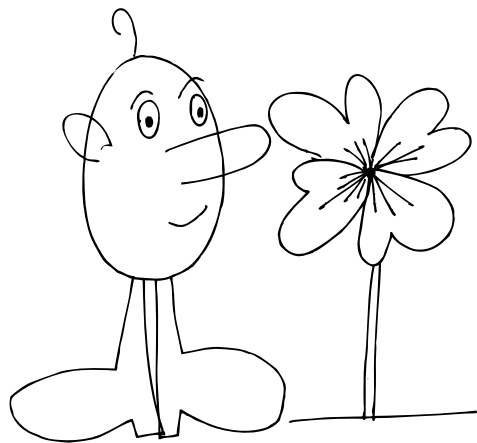
Vedení školy by mělo schránku pravidelně kontrolovat a na připomínky reagovat. Reakce by měla být studentům zřejmá. Připomínky umístěné do schránky by měly být diskutovány během pravidelných setkání učitelů s vedením školy. Identifikované problémy mohou být zmíněny i během výuky, nebo v pravidelných školních newsletterech, spolu s řešením nebo komentářem.

DALŠÍ

I v malých skupinách je naprosto nezbytné respektovat soukromí a anonymitu.

DALŠÍ POMOC

Připomínky ze „schránky“ budou zveřejněny na webových stránkách školy. Učitelé je mohou opatřit svým komentářem. Je možné zvolit i interaktivní formu, kdy svůj komentář mohou přidat i studenti.

BP UČITELSKÝ DENÍK

38

Popis
BP pro

PODPORA UČITELŮ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Vyučovaných hodin je zpravidla velké množství. Učitelé se obvykle přesunují z jedné hodiny na druhou a někdy překonávají i velké vzdálenosti. Pro učitele je obtížné pamatovat si podrobnosti o hodinách, které proběhly před několika měsíci. Nicméně je pro profesionální rozvoj velmi prospěšné, když učitel přemýšlí o hodinách odučených v minulosti. Aby bylo takové zamyšlení možné, je nezbytné vést si záznamy o aktivitách, které byly úspěšné a které nikoliv, a jaké byly výsledky těchto aktivit.

POPIS

Řešením jsou učitelské deníky. BBC/Britská rada je popisují následovně: „Učitelský deník je deník, do kterého si učitel zapisuje, co se dělo v jeho hodinách, včetně úvah a postřehů z výuky.“ Učitelské deníky mohou být využity jako nástroj pro profesní rozvoj učitele.

Příklad

Po nepovedené hodině si učitel napíše do deníku poznámku o tom, co přesně se přihodilo a jaké byly příčiny, a doplní i poznámku s návrhem na změnu. Proces lze zakončit i krátkým plánem do budoucna.

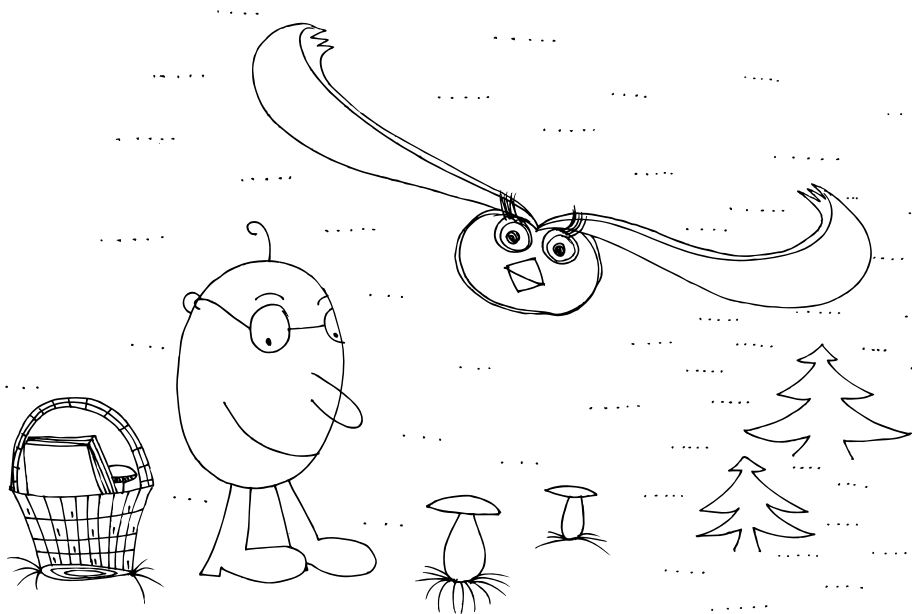
Ve třídě

Učitelské deníky jsou dobrým způsobem, jak začít s profesním rozvojem. Přírodním druhým krokem je učení se od kolegů, například požádáním jiného učitele, aby zanalyzoval konkrétní třídu.

Viz také: www.teachingenglish.org.uk/think/knowledge-wiki/teacher-diary

POŽADOVANÉ ZDROJE

Postačí jednoduchý poznámkový sešit. Další možností je, že škola vytvoří šablonu, která umožní učitelům sdílet myšlenky mezi sebou.

BP ŠKOLENÍ UČITELŮ A WORKSHOPY

39

Popis
BP pro

PROFESNÍ ROZVOJ UČITELŮ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

Učení je dynamická činnost, která se neustále vyvíjí. Učitelé musí držet krok s nejnovějším vývojem, a proto je nutné, aby absolvovali pravidelná školení. Školení a workshopy jsou také důležité pro motivaci a soudržnost učitelského týmu.

Práce učitelů je často náročná a někdy i frustrující. Společná setkání a možnosti prodiskutovat problematické otázky v jazykové výuce jsou pro učitele motivující a povzbuzují je v práci.

POPIS

Školení učitelů (tzv. teacher training) může vypadat velmi různě:

- Jazykové školy mohou pro své učitele organizovat vlastní školení a workshopy – pozitivním vedlejším efektem je i podpora motivace učitelů a soudržnosti týmu.
- Vydavatelé učebnic často organizují školení (jako součást marketingu) – studentům jsou představovány nové výukové materiály a nové výukové metody. Někdy jsou také rozdávány ukázkové výtisky nových učebnic.
- Certifikované školicí programy poskytované školicími centry a zakončené zkouškou.
- Mnoho workshopů a školicích kurzů je také organizováno na evropské úrovni, zpravidla jako součást programu Grundtvig. Databáze aktuálních kurzů je k dispozici na adrese **www.ec.europa.eu/education/trainingdatabase** – tyto kurzy jsou rovněž důležité pro zvyšování motivace učitelů a pro utužování evropské soudržnosti.
- Kurzy e-learningu a Blended Learningu organizované jazykovými školami a školicími centry po celé Evropě – tyto kurzy představují přidanou hodnotu pro učitele i jazykové školy.

Nové metody implementované do jazykové výuky zkvalitňují vyučovací hodiny a činí kurzy zajímavějšími pro studenty.

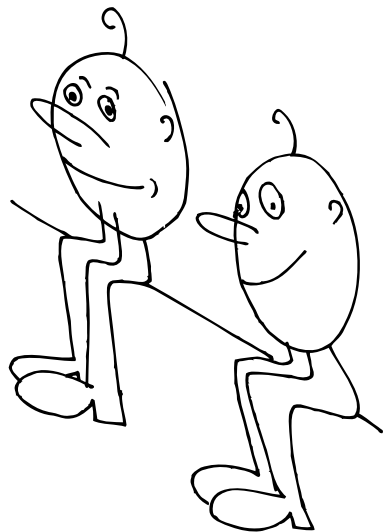
Důležitou součástí každého školení by měly být certifikáty o absolvování kurzu, které mohou učitelé využít pro svůj další profesní rozvoj.

POUŽITÁ METODIKA

Liší se v závislosti na typu školení či workshopu. Mnoho školicích kurzů je také nabízeno na evropské úrovni.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Finanční prostředky, školitel, nová metodika a nové výukové metody (organizuje-li škola školení sama)
- Poplatek (týká se některých kurzů)
- Jazykové a technické dovednosti

BP 40 UČEBNÍ MATERIÁLY - SYSTÉM ODMĚN

Popis **ŘEŠENÍ PROBLÉMU S DOSTUPNOSTÍ
VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ**

BP pro Jazykové školy

POTŘEBA

Jak již bylo zmíněno v BP 33, vybavenost učitelů dobrými výukovými materiály, tzn. učebnicemi, slovníky a materiály pro testování (papírové nebo elektronické), zvýší standard jazykových kurzů.

POPIS

Systém odměn, vytvořený vedením školy, je dobrým způsobem, jak zvýšit motivaci studentů a učitelů.

SYSTÉM ODMĚN PRO UČITELE

Systém odměn by měl zahrnovat odměny nejen za hmatatelné výsledky, ale i za úsilí učitele. Učebnice, slovníky, DVD disky s výukovými programy a mnoho dalších materiálů může být věnováno učitelům jako odměna za dobře odvedenou práci, nebo jako dárek k Vánocům či narozeninám.

SYSTÉM ODMĚN PRO STUDENTY

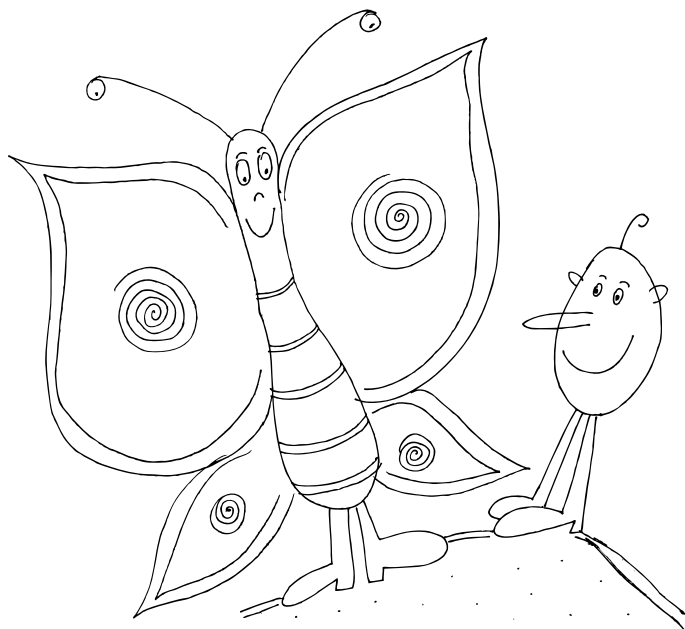
Věrní studenti (kteří navštěvují kurzy v jedné škole po dlouhou dobu) mohou být vybaveni studijními materiály vhodnými pro jejich jazykovou úroveň.

Tyto metody:

- zvýší motivaci studentů a učitelů,
- pozitivně se projeví věrnost škole ze strany studentů,
- zkvalitní náplň kurzu,
- zvýší aktivitu učitelů.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Jasná pravidla pro učitele a studenty, ze kterých bude patrné, co bude odměňováno a jak.
- Newslettery zasílané vedením školy všem učitelům a obsahující informace o tom, komu byla udělena odměna a za co.
- Systém pro zasílání newsletterů umístěný na webových stránkách školy.

BP VYUČOVACÍ ROZVRH

41

Popis
BP pro

EFEKTIVNÍ PLÁNOVÁNÍ VÝUKY

Jazykové školy

POTŘEBA

V jazykových školách je zpravidla pořádáno velké množství kurzů, seminářů, konferencí a schůzí. Z finančního hlediska je vhodné prostory školy maximálně využít.

Dobře sestavený rozvrh je nezbytný, protože:

- umožní studentům a učitelům lépe využít čas,
- pozitivně se projeví na hospodaření školy,
- využití školy pro doplňkové aktivity přispěje k propagaci školy,
- zamezí se zmatkům.

POPIS

OBECNÉ DOPORUČENÍ PRO ŠKOLY:

- Do vestibulu školy umístěte reprezentativně navržený rozvrh. Dbejte na to, aby byl pravidelně aktualizován o nové kurzy a aktivity pořádané ve škole.
- Na webové stránky školy umístěte on-line verzi rozvrhu a pravidelně jej aktualizujte. Tento rozvrh by měl být přístupný učitelům i studentům.
- Studentům zasílejte e-mailové zprávy s rozvrhem a jeho změnami.
- Na začátku každého školního roku informujte všechny učitele o chystaném rozvrhu a o systému, podle kterého bude rozvrh tvořen.
- Podporujte přímou a otevřenou komunikaci.
- Poskytněte učitelům e-mailové adresy a telefonní čísla jejich studentů.
- Poskytněte učitelům možnost komunikovat se studenty o rozvrhu a jeho změnách pomocí newsletterů.
- Barevné odlišení tříd může učitelům pomoci v lepší orientaci v rozvrhu školy.

- Poskytněte učitelům možnost využívat webové stránky školy ke komunikaci se studenty.
- Dbejte na to, aby mohli učitelé a studenti optimálně využívat volný čas mezi jednotlivými vyučovacími hodinami, například návštěvou knihovny s výukovými materiály.

Učitel může pomoci studentům, aby studium nevzdávali. Je-li flexibilní a snaží-li se dostupnými výukovými materiály studenty oslovit, lze výrazně snížit mortalitu v kurzu.

BEST PRACTICES PRO UČITELE:

- Věnujte část svého volného času na doučování studentů, kteří zaostávají za ostatními.
- Sledujte míru absence jednotlivých studentů.
- Jakmile se student dvakrát nedostaví na hodinu, telefonicky ho kontaktujte.
- Snažte se identifikovat studenty, kteří by mohli studium vzdát.
- Snažte se minimalizovat stres.
- Mějte trpělivost s pomalejšími studenty.
- Zasílejte studentům cvičení, která by měla pomoci nahradit zmeškanou hodinu.
- Často komunikujte přímo s jednotlivými studenty.
- Pomáhejte studentům s jejich problémy a pochybnostmi.
- Komunikujte se studenty prostřednictvím internetu.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Barevně odlišené učebny
- Rozvrh vytvořený na začátku školního roku a měsíčně aktualizovaný
- Rozvrh umístěný na webových stránkách školy (v sekcích pro učitele a studenty) a aktualizovaný každý týden
- Rozvrh umístěný ve vestibulu školy a aktualizovaný každý týden o nové kurzy a aktivity
- Počítač připojený k internetu
- Mikrofon a sluchátka
- Jednoduchý, volně přístupný blog pro každý kurz **www.blogger.com**
- Vytvoření webových stránek zdarma pomocí aplikace Wiki Wetpaint **www.wetpaint.com**
- Sekce pro studenty a učitele umístěná na webových stránkách školy (pro komunikaci on-line)

VYUŽITÍ VÍCESLOŽKOVÝCH UČEBNÍCH METOD

Popis
BP pro

VYUŽITÍ NOVÝCH UČEBNÍCH METOD

Učitele jazyků

POTŘEBA

Různí studenti mají různé učební styly. Všechny metody jazykové výuky mají své výhody, které mohou být zvláště patrné u konkrétních studentů, konkrétních typů intelektu a v konkrétních situacích. Studenti často studium vzdávají proto, že výuka není kompatibilní s jejich učebním stylem: může být příliš auditivní, vizuální, příliš zaměřená na gramatiku apod.

POPIS

Je nezbytné, aby si školy byly vědomy různých učebních metod, jichž mohou využít, a přizpůsobit tak kurzy konkrétním potřebám studentům.

V metodice jazykové výuky došlo v posledních 60 letech k ohromnému pokroku. V současnosti je výuka jazyků založena na komunikativním přístupu a výuce založené na úkolu, jak je uvedeno i v popisu Společného evropského referenčního rámce (CEFR). Učitelé by však měli být schopni využít i jiných metodik, které mohou být vhodnější pro konkrétní studenty. Tomuto přístupu se říká metodický eklekticismus.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Školení

POUŽITÁ METODIKA

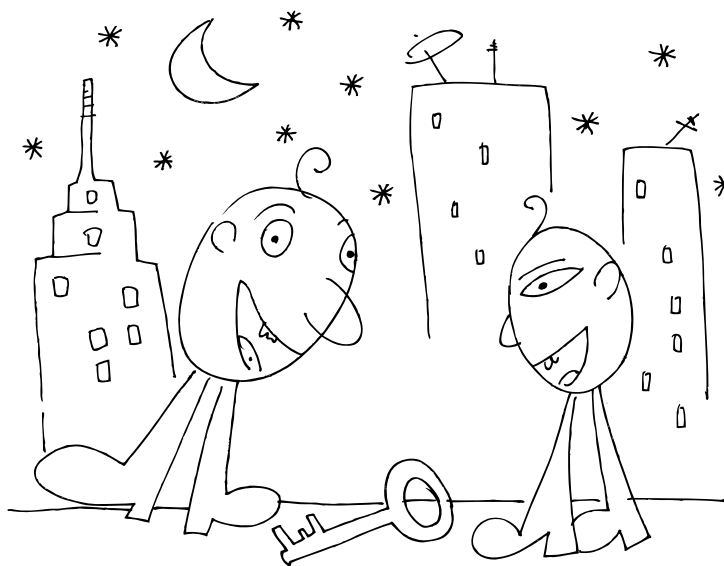
Pro implementaci této strategie mohou školy využít výsledky vstupního pohovoru (viz BP 9) a průběžné hodnocení studenta.

DALŠÍ POMOC

www.en.wikipedia.org/wiki/Learning_styles

On-line publikace:

www.sil.org/lingualinks/languagelearning/otherresources/YorLrnnngStylAndLnggLrnnng/contents.htm

BP VYUŽITÍ ON-LINE KOMUNIKACE

43

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ ČASOVÉHO OMEZENÍ

Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Dospělí studenti často vyžadují blízký kontakt s jazykovou školou. To však bývá obtížné, hlavně z pracovních důvodů a kvůli jiným závazkům studentů. Je proto nutné mít systém, který umožní otevřenou a pravidelnou komunikaci se školou – student by měl cítit podporu ze strany učitele a školy.

POPIS

Komunikace studenta s učitelem

Je sice možné využít telefon, ale toto řešení může způsobovat problémy učitelům, které mohou telefonáty rušit při výuce. Vyhrazení konkrétních termínů pro komunikaci po telefonu může být řešením, ale mohou se vyskytnout problémy s přetížením, nebo mohou nastat komplikace se správným porozuměním problémům a potřebám studenta.

Optimálním řešením je elektronická komunikace mezi studentem a učitelem, neboť toto řešení umožňuje komunikaci, která zohledňuje momentální dostupnost nebo nedostupnost studenta či učitele. Nabízí se celá řada řešení – od jednoduchých e-mailových zpráv až po vytvoření on-line skupin, které si mohou zasílat zprávy a soubory či navštěvovat vlastní webové stránky (tzv. Wiki) nebo blogy.

Níže uvedená řešení jsou poměrně jednoduchá a pouze Basecamp systém je zpoplatněn.

Základní myšlenkou je navázat komunikaci se studentem, která by umožňovala:

- zadávání a odevzdávání domácích úkolů a podporu,
- informování o programu výuky na příští týden/hodinu,
- posílání zpráv učitelům.

Z výzkumu je patrné, že tyto systémy mají kladný vliv na angažovanost studentů a jejich motivaci.

POŽADOVANÉ ZDROJE

Školy mohou:

- Využít jednoduchý, volně přístupný blog pro každou vyučovací hodinu – Blogger **www.blogger.com**
- Vytvořit si zdarma vlastní webové stránky (tzv. Wiki), například na serveru Wetpaint **www.wetpaint.com**
- Otevřít si soukromou sociální síť – Ning **www.ning.com**
- Otevřít si skupinu na Yahoo nebo Google – Yahoo **www.groups.yahoo.com** nebo Google **www.groups.google.com**
- Zakoupit si předplatné pro plnohodnotnou komunikační platformu – Basecamp

www.basecampHQ.com

Škola musí nejprve vyhotovit studii o potřebách a pečlivě připravit metodiku k použití. Bude nutné provést základní školení zúčastněných zaměstnanců a studentů. Důrazně doporučujeme, aby škola měla přístup k počítači, na kterém by bylo možné provádět názorné demonstrace. Je také přínosné připravit jednoduchý seznam s instrukcemi pro učitele, kde bude popsán postup při zprovoznění některého ze systému pro novou skupinu studentů, a seznam pro studenty s návodem ke správnému použití.

POUŽITÁ METODIKA

PRVNÍ FÁZE

Vyhodnocení internetových nástrojů, které jsou k dispozici.

DRUHÁ FÁZE

Analýza potřeb, která zohlední počet skupin, velikost skupin, technické dovednosti učitelů a studentů a finanční a technické možnosti školy.

TŘETÍ FÁZE

Zprovoznění systému

- Vytvoření systému pro konkrétní skupinu studentů
- Školení učitelů a studentů v každodenním používání systému
- Dokumentace

DALŠÍ

Tento systém vyžaduje, aby škola a studenti měli přístup k internetu a počítačům. Je možné zavést vhodná pravidla k použití, aby nedocházelo ke zneužívání a poškozování počítačů.

DALŠÍ POMOC

Fórum a komunikační nástroje na internetu:

Blogger	www.blogger.com
Wetpaint	www.wetpaint.com
Ning	www.ning.com
Yahoo	www.groups.yahoo.com
Google	www.groups.google.com
Basecamp	www.basecampHQ.com

BP VYUŽITÍ ON-LINE VÝUKOVÝCH MATERIÁLŮ

44

Popis **ZLEPŠENÍ DOSTUPNOSTI STUDIJNÍCH MATERIÁLŮ A ZVÝŠENÍ KVALITY VÝUKY**

BP pro
Jazykové školy
Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Dospělí studenti potřebují podporu školy v přístupu k výukovým materiálům. Často nemají čas navštěvovat školu, a nemohou tak využívat materiály, které jsou tam k dispozici.

POPIS

Ideálním řešením je zprovoznit školní digitální platformu, ze které může student kdykoliv získat přístup k základním výukovým materiálům. Kompletní systém může zahrnovat – on-line knihovnu, databázi tištěných materiálů umístěných ve škole, systém pro rezervaci, slovníky a „mini-slovníky“ se slovní zásobou pro konkrétní kurz.

POŽADOVANÉ ZDROJE

HARDWARE

Minimálně jeden notebook pro každého učitele. Ti budou muset do systému pravidelně vstupovat a připravovat pro své studenty nové materiály (mini-slovníky) a názorné demonstrace. Ideální je, když jsou v učebně k dispozici počítače pro výuku, na kterých lze demonstrace provádět.

SOFTWARE

- Moodle
- Blackboard
- Seznam e-learningových platform:

www.en.wikipedia.org/wiki/Virtual_learning_environment#List_of_some_virtual_learning_environments

NÁKLADY

Je možné využít tzv. open source řešení, ale ta vyžadují zaměstnance s dobrými technickými znalostmi. Půjдете-li cestou tzv. plug-and-play řešení, můžete zvolit Moodle-partners nebo některou z placených e-learningových platforem.

Škola musí nejprve vyhotovit studii o potřebách a pečlivě připravit metodiku k použití. Bude nutné provést základní školení zúčastněných zaměstnanců a studentů. Důrazně doporučujeme, aby měla škola přístup k počítači, na kterém by bylo možné provádět názorné demonstrace. Je možné zprovoznit i systém s technickou podporou pro studenty i učitele.

POUŽITÁ METODIKA

PRVNÍ FÁZE

Hodnocení internetových nástrojů, které jsou k dispozici:

www.edutools.info/static.jsp?pj=4&page=HOME

DRUHÁ FÁZE

Analýza potřeb, která zohlední počet studijních skupin, velikost skupin, technické dovednosti učitelů a studentů, finanční a technické možnosti školy.

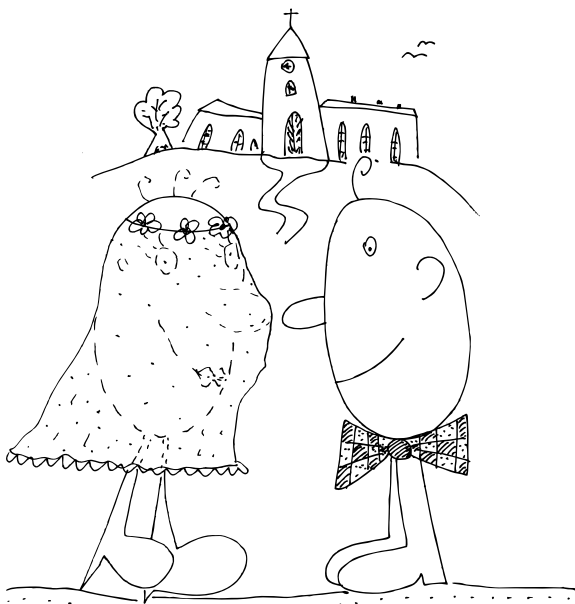
TŘETÍ FÁZE

Zprovoznění systému:

- Vytvoření systému pro konkrétní skupinu studentů
- Školení učitelů a studentů v každodenním použití systému
- Dokumentace

DALŠÍ

Tento systém vyžaduje, aby škola a studenti měli přístup k počítačům připojeným k internetu.

BP TVORBA PŘÍBĚHŮ A KOMIKSŮ NA WEBU

45

Popis
BP pro

ZKVALITNĚNÍ VÝUKY (PSANÍ)

Učitele jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Dospělí studenti potřebují hledat nové způsoby, jak zábavným způsobem využít nově nabyté dovednosti. Pro tuto činnost je ideální takový formát, který studenty nijak neomezuje, ale zároveň vede k výsledkům, které student může prezentovat a na které může být pyšný.

POPIS

Internetové komiksy a animované filmy vysílané po internetu umožňují uživatelům přidávat obrázky a text (v jakémkoliv jazyce) a výsledky poté sdílet.

Studenti mohou experimentovat a vytvářet tyto produkty pomocí celé řady internetových serverů nabízejících volně dostupné nástroje. Výsledky lze často sdílet nebo vytisknout.

Jedná se o jednoduché nástroje a jejich použití je intuitivní. Učitel může studentům zadat konkrétní téma. Výsledky lze vytisknout, umístit v učebně a studenti je mohou mezi sebou prodiskutovat. Potenciál této metody tkví v podpoře dovedností psaní a čtení v nestresujícím prostředí.

POŽADOVANÉ ZDROJE

- Počítač připojený k internetu (patřící studentovi nebo škole)
- Tiskárna (pro tisk výsledků)

POUŽITÁ METODIKA

Škola a učitelé musí mít přehled o nástrojích, které jsou na internetu k dispozici. Učitelé potom připravují pro studenty konkrétní témata.

DALŠÍ

Školy musí dbát na to, aby nedošlo ke zneužití systému.

DALŠÍ POMOC

Webové stránky s volně dostupným zábavným softwarem:

REGISTRACE NENÍ NUTNÁ

Make Beliefs Comix

www.makebeliefscomix.com/comix.php

Bubblr!

www.pimpampum.net/bubblr/index.php

KiddoNet

www.kiddonet.com/kiddonet/comicsPlatform/thecone.html

Scholastic's Captain Underpants

www.scholastic.com/captainunderpants/comic.htm

Make Your Own Sam and Max Comic Strip

www.telltalegames.com/samandmax/comics/create

SERVERY VYŽADUJÍCÍ REGISTRACI

Pixton

www.pixton.com

Comiqs

www.comiqs.com

Toonlet

www.toonlet.com

Comicbrush

www.comicbrush.com

ANIMOVANÉ FILMY VYSÍLANÉ PO INTERNETU

Myths and Legends

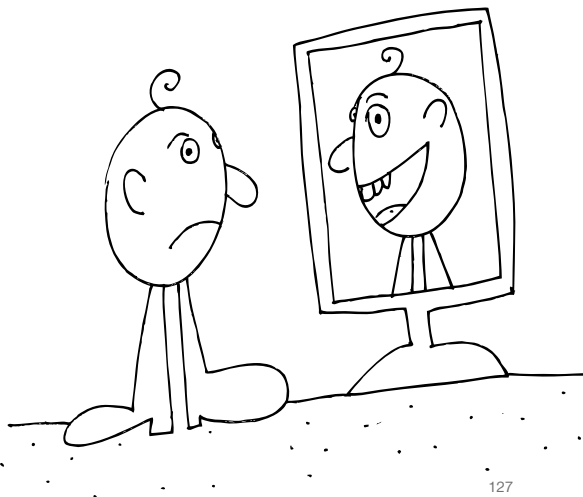
www.myths.e2bn.org/story_creator

Minivid

www.fuzzwich.com/minivids/index/_fz_build/1

Dvolver Moviemaker

www.dfilm.com/live/moviemaker.html

BP NAHRÁVÁNÍ 46 VYUČOVACÍCH HODIN

Popis
BP pro

ŘEŠENÍ ČASOVÉHO OMEZENÍ

Jazykové školy

POTŘEBA

Dospělí studenti mají často problém zúčastnit se všech hodin v kurzu, zejména kvůli pracovním a rodinným závazkům. Je pochopitelné, že pokud tito studenti zmeškají jednu nebo více hodin, mohou o kurz ztratit zájem. Je to jeden z hlavních důvodů, proč studenti jazykové kurzy vzdávají.

POPIS

Vybrané části vyučovací hodiny jsou nahrány na digitální videokameru, umístěny na webové stránky a zpřístupněny studentům, kteří si je mohou kdykoliv přehrát.

Do učebny je umístěna digitální videokamera s mikrofonom (opatřeným prodlužovacím kabelem) pro nahrávání vybraných částí hodiny. Mezi nahrávanými částmi by neměly chybět: nová slovní zásoba, nové učivo a cvičení. V ideálním případě by mělo být zahrnuto veškeré nové učivo dané lekce. Výsledné video (pokud možno editované) je poté umístěno na internet pro studenty, kteří hodinu zmeškali.

POŽADOVANÉ ZDROJE

NEZBYTNÉ

- Digitální videokamera a mikrofón s prodlužovacím kabelem
- Počítač připojený k internetu s nainstalovaným softwarem pro extrakci videa
- Stanovení metodiky pro nahrávané kurzy
- Příprava učitele (je nutné rozhodnout, které části hodiny budou nahrávány)
- Registrace na vhodném serveru poskytujícím tzv. video hosting nebo adaptace webových stránek školy

VOLITELNÉ

- Učitelé mohou absolvovat školení o používání systému
- Odborník pro střih výsledného videa
- Video lze také napojit na technologii RSS, která umožní studentům automaticky zjistit, že je k dispozici nové video

POUŽITÁ METODIKA

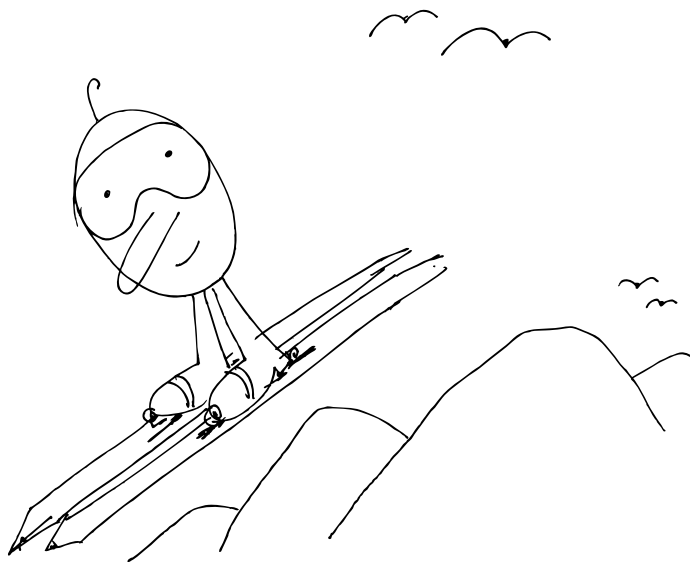
Učitel musí mít jasnou představu o tom, jak bude jeho nahrávaná výuka vypadat. Cílem je získat video, které není příliš rozsáhlé, neboť dlouhá videa způsobují problémy při umisťování na internet a při přehrávání. Obsah hodiny je proto nezbytné rozdělit na dvě části: část s opakováním a část s novým učivem, přičemž nahrávána bude jen část s novým učivem.

Učitel nebo příslušný odborník video sestříhá a umístí na internet nebo webové stránky školy. Přístup k videu bude umožněn pouze studentům zapsaným v kurzu.

DALŠÍ

Objeví-li se ve videu konkrétní studenti, je vhodné je požádat o písemné svolení se zveřejněním nahrávky. Je-li však nahrávka dostupná pouze vybraným uživatelům, nejedná se o velký problém. V případě, že bude video zpřístupněno veřejnosti, mělo by být o toto svolení požádáno.

Je-li kurz vhodně navržen, mohou být nahrávky uchovány a znovu použity v příštím kurzu. Není již tedy nutné video znovu nahrávat, editovat a ukládat na internet.

BP WORKSHOPY - BEST PRACTICES

47

Popis **MOTIVACE UČITELŮ, ŠKOLENÍ UČITELŮ,
IMPLEMENTACE BEST PRACTICES**

BP pro Jazykové školy
Učitele cizích jazyků

POTŘEBA

V rámci projektu Don't Give Up! byl vytvořen seznam Best Practices pro učitele a studenty cizích jazyků a další pracovníky pohybující se v jazykovém vzdělávání. Někteří učitelé a metodičtí pracovníci, kteří měli možnost se s tímto seznamem a jednotlivými BP podrobně seznámit (v České republice v Jazykové škole PELIKÁN, ve Španělsku v jazykovém centru CNAI), však uvedli, že by uvítali dodatečnou pomoc při jejich implementaci. Vyslovili například přání zúčastnit se workshopů nebo školicího kurzu.

Je pravda, že workshopy na téma Best Practices jsou velmi užitečné a žádoucí.

POPIS

Workshopy a školicí kurzy pro manažery, ředitele jazykových škol a učitele cizích jazyků, založené na publikaci Don't Give Up!

POŽADOVANÉ ZDROJE

Publikace Don't Give Up!

O knihu můžete požádat na webových stránkách projektu Don't Give Up!

www.dontgiveup.eu

POUŽITÁ METODIKA

Jazykové školy musí vytvořit workshopy nebo semináře na téma Best Practices, dle obsahu uvedeného v publikaci. Tato práce by měla být svěřena odborníkovi na vzdělávání učitelů, který dotyčné Best Practices podrobně zná a má zkušenosti s výukou dospělých studentů.

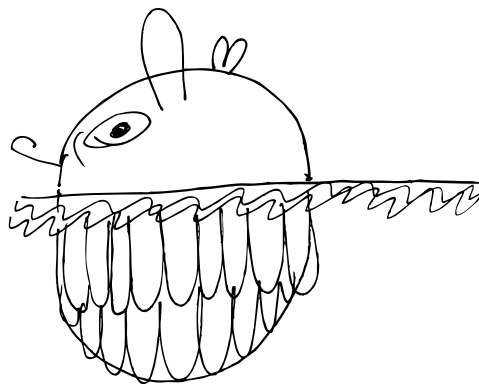
Ve workshopu by nemělo chybět:

- Jak pracovat s Best Practices z projektu DGU a jak je využívat
- Jak prezentovat studentům Best Practices
- Jak prezentovat studentům aktivní učení
- Praktická práce ve skupině – testování Best Practices jako výukového nástroje

Na konci workshopu by měli všichni zúčastnění obdržet certifikát o tom, že absolvovali seminář na téma „Jak motivovat dospělé studenty cizích jazyků dokončovat kurzy a osvojit si aktivní učení“.

DALŠÍ

Best Practices projektu Don't Give Up! podléhají autorským právům a bez výslovného písemného svolení majitelů autorských práv není možné je pro tvorbu workshopů či školicích kurzů použít. Jste-li odborník na vzdělávání učitelů (teacher trainer), společnost nebo instituce a chcete pořádat workshopy zahrnující Best Practices projektu Don't Give Up!, kontaktujte nás prosím přímo přes webové stránky projektu nebo na e-mailové adrese **joel_josephson@kindersite.org**.
Rádi vám poradíme, jak licenci získat.

BP VÝUKA PSANÍ

48

Popis
BP pro

ZKVALITNĚNÍ VÝUKY (PSANÍ)

Učitele cizích jazyků
Studenty cizích jazyků

POTŘEBA

Jedním z nejtěžších úkolů při studiu cizího jazyka je naučit se sestavit jasný a srozumitelný text. Tento úkol je obtížný i v rodném jazyce a je obecně známo, že ne každý je schopen vyprodukovat kvalitní text. Učitelé cizích jazyků se často ocitají v situaci, kdy chtějí studenty naučit psát srozumitelné texty, ale zjistí, že postrádají základní nezbytné dovednosti i ve své mateřštině.

Úkol si zjednodušíme tím, že se na psaní budeme dívat jako na proces, který se skládá z logicky uspořádaných kroků. Navíc, jakmile je tato dovednost jednou osvojena, lze ji aplikovat na všechny studované jazyky.

POPIS

Psaní je proces, který se skládá ze 4 samostatných kroků:

- příprava na psaní,
- koncept,
- revize,
- editace.

Jedná se o neomezeně opakovatelný proces. Zatímco provádíte kontrolu (revizi), můžete se kdykoliv vrátit do stádia přípravy a rozvinout své myšlenky.

Navštivte volně přístupné webové stránky, které tuto techniku popisují:

www.ocw.usu.edu/English/english-1010/writing-process.html

Prospěšnost tohoto přístupu, který je již delší dobu využíván v USA a nyní i v Evropě, byla prokázána mnoha výzkumy.

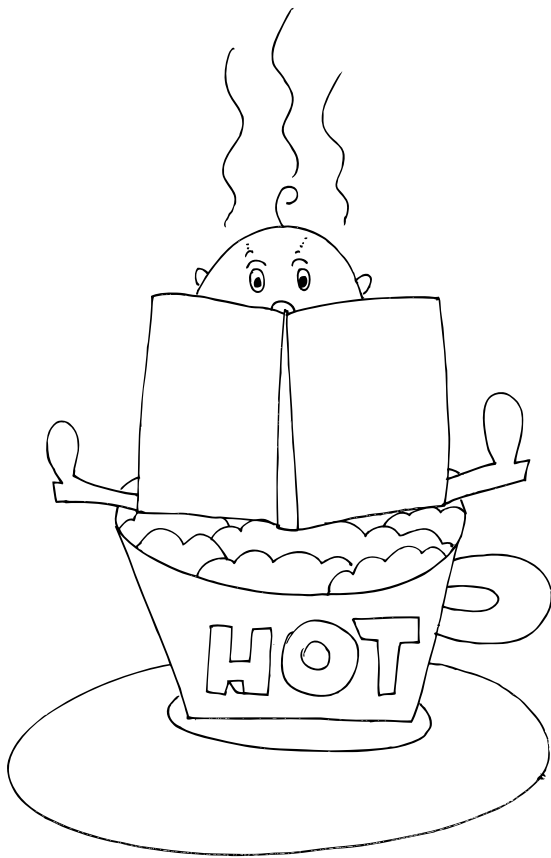
DALŠÍ POMOC

Centrum psaní na Massachusetts's Institute of Technology (MIT):

www.web.mit.edu/writing/Writing_Process/writingprocess.html

Zajímavá studie je uvedena na webových stránkách Massachusetts's Institute of Technology (MIT):

www.ocw.mit.edu/OcwWeb/Writing-and-Humanistic-Studies/21W-784Fall-2005/CoursePedagogy

DOSLOV

Upozornění

Vaše vlastní komentáře a nápady k Best Practices můžete zveřejnit na těchto Wiki stránkách projektu **www.dontgiveup-eu.wetpaint.com**

SEZNAM ODKAZŮ

SEZNAM ODKAZŮ JE SLEDOVÁN A V PŘÍPADĚ POTŘEBY AKTUALIZOVÁN.

JMÉNO ODKAZU	INTERNETOVÁ ADRESA	POPIS	BP
About	www.radio.about.com/od/podcastin1/a/aa030805a.htm	Tvorba podcastů	25
Apple	www.apple.com/es/itunes	Autentický podcast	1
Basecamp	www.basecampHQ.com	Nástroje pro komunikaci po internetu	43, 15
Biblios	www.biblios.org	On-line rezervační systém	22
Blogger	www.blogger.com	Nástroje pro komunikaci po internetu	43, 15, 41
British Council	www.britishcouncil.org/brussels-learning-blended-learning.htm	Flexibilita	2
Britishcouncil	www.britishcouncil.org/professionals-podcast-english-listening-downloads-homepage.htm	Autentický podcast	1
Britishcouncil	www.englishonline.org.cn/en/community/featured-blog/jane/autonomy-project	Smysluplné učení	26
Britishcouncil	www.teachingenglish.org.uk/think/articles/a-task-based-approach	Smysluplné učení	26
Bubblr!	www.pimpampum.net/bubblr/index.php	Komiksy na internetu	45
Calper	www.calper.la.psu.edu/projectwork.php	Smysluplné učení	26

On-line slovník Cambridge	www.dictionary.cambridge.org	Výkladový on-line slovník	23
Canada ESL	www.www.canada-esl.com/lessonsindex.html	Frázová slovesa, slang	23
Centrum pro aplikovanou jazykovědu	www.cal.org/resources/Digest/0010assessment.html	Nástroje pro portfolio studenta	18
CILT – The National Centre for Languages	www.cilt.org.uk/books/impactonlearning/classroom.htm	Zahrnutí reálného života do vyučovacích hodin	6
Classic book	www.oup.com/elt/catalogue/isbn/0-19-437147-6?cc=global	Dynamika ve třídě	3
Dynamika ve třídě	www.editors.merlot.org/ClassroomDynamics.htm	Dynamika ve třídě	3
Comicbrush	www.comicbrush.com	Komiksy na internetu	45
Comiqs	www.comiqs.com	Komiksy na internetu	45
Council of Europe (Evropská rada)	www.coe.int/T/DG4/Portfolio?L=E&M=/main_pages/portfolios.html	Certifikáty	13
Výukové materiály	www.ocw.usu.edu/English/english-1010/writing-process.html	Psaní jako proces	48
Creating podcast	www.podomatic.com	Tvorba podcastů	25
Curso de Español	www.learn-spanish-online.de	Španělština on-line	23
Deutsch – on-line	www.deutsch-online.com	Kompletní webové stránky s výukovými materiály	23
Dixinery	www.dixinery.com	Obrázkový slovník – španělština	23
Don't Give Up!	www.dontgiveup.eu	Jak efektivně motivovat dospělé studenty úspěšně dokončit jazykový kurz	47
Duden	www.duden.de	Slovník a hlavolamy	23
Dvolver Movie-maker	www.dfilm.com/live/moviemaker.html	Animované filmy vysílané po internetu	23, 45
Systém EAQUALS	www.clients.squareeye.com/uploads/eaquals/2009%20Membership%20fees%20final.pdf	Finanční požadavky	8
Systém EAQUALS	www.eaquals.org/page.asp?p=2538	Celoevropská asociace poskytovatelů jazykové výuky	8

Easy English	www.easyenglish.com	Testy z angličtiny – volba úrovně, délky testu	23
Edelsa	www.edelsa.es/inicio_content.php	Doplňk k učebnici Nuevo Ven	23
Edutools info	www.edutools.info/static.jsp?pj=4&page=HOME	Hodnocení internetových nástrojů	44
Efl classroom	www.eflclassroom.ning.com/index.php	Dynamika ve třídě	3
Ejercicios de Español	www.dilupear.blogspot.com	E-learningový blog pro španělštinu	23
ELL Outlook	www.coursecrafters.com/ELL-Outlook/2006/jan_feb/ELLOutlookTIArticle7.htm	Využití portfolií studenty jazyků	18
Portál pro embedded learning	www.rwp.qia.oxi.net/embeddedlearning/searchinteractive.cfm	Interaktivní výuka	23
English Club	www.englishclub.com	Pokročilí studenti	23, 4
Upoutávky k filmům v angličtině	www.english-trailers.com/index.php	Reklamy jako pomůcka při studiu angličtiny	23
Spolek učitelů angličtiny	www.eslteachersboard.com/cgi-bin/articles/index.pl?read=3295	Zahrnutí reálného života do vyučovacích hodin	6
Esiflow	www.esiflow.com/pronunciationlessonplans.html	Domácí úkoly	16
ESLpod	www.eslpod.com	Autentický podcast	1
Evropská komise	www.ec.europa.eu/education/programmes/llp/national_en.html	Projekty EU: inovace	10, 12, 11
Evropské jazykové portfolio	www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/ELPguide_teacherstrainers.pdf	Certifikáty	13
Evropské jazykové portfolio	www.coe.int/portfolio	Certifikáty	13
Evropský sociální fond	www.ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.htm	Informace	14
Evropský sociální fond	www.ec.europa.eu/employment_social/esf/members/index_en.htm	Seznam institucí	14
Výkonný orgán v Bruselu	www.ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm	Projekty EU: inovace	10
Vysvětlení a komentáře uživatelů	www.teachingenglish.org.uk/think/articles/learner-diaries	Deník studenta	17
Goethe – testy	www.goethe-verlag.com/tests	Testy němčiny	23
Google	www.groups.google.com	Násroje pro komunikaci	43, 15

On-line TPR cvičení od Hen- ny Jellemyové Instituto Cer- vantes	www.digischool.nl/oefenen/hennyjellema/engels/tpr/voorbladtp.htm	On-line TPR cvičení (TPR = Total Physical Response)	23
Mezinárodní elektronická dětská knihovna	www.62.97.114.150/ats_0001.aspx	On-line překladáč španělštiny	23
Juice Receiver	www.en.childrenslibrary.org	3 745 knih v 51 jazycích	23
Juice Receiver	www.juicereceiver.sourceforge.net/index.php	Autentický podcast	1
KiddoNet	www.juicereceiver.sourceforge.net/download/index.php	Jak začít odebírat podcast	25
Kindersite Project	www.kiddonet.com/kiddonet/comicsPlatform/thecone.html	Komiksy na internetu	45
Language Café	www.kindersite.org	Interaktivní aktivity pro výuku angličtiny	6
Jazykový pas	www.languagecafe.eu/en/intro.html	Potkejte nové lidi, mluvte cizím jazykem	21
Výuka angličtiny (BBC)	www.europass.cedefop.eu.int	Certifikáty	13
Languageguide	www.teachingenglish.org.uk	Podoba kurzu	4
Webové stránky Larryho Fer- lazza	www.languageguide.org/espanol	Pro začínající studenty	23
Learn English	www.larryferlazzo.edublogs.org/2008/11/13/the-best-reference-websites-for-english-language-students-2008	Webové stránky pro studenty angličtiny	4
Portfolio stu- denta	www.learnenglish.de	Webové stránky pro studium angličtiny	23
Program celoživotního vzdělávání	www.uta.fi/laitokset/okl/tokl/projektit/eks/pdf/babylonia100.pdf	Nástroje pro portfolio studenta	18
Studie LINGO k motivaci	www.leonardo.org.uk/partnersearch	Projekty EU: mobilita	11
Linguanet Evropa	www.eurointeractions.com/projectlingo.htm	50 příkladů k motivaci studentů	19
Poslouchejte a pište	www.linguanet-europa.org/plus/en/level/tools.jsp	Metakognitivní strategie	34
Make Beliefs Comix	www.listen-and-write.com	Poslechová cvičení zdarma	23
	www.makebeliefscomix.com/comix.php	Komiksy na internetu	45

Minivid	www.fuzzwich.com/minivids/index/_fz_build/1	Animované filmy vysílané po internetu	45
Mit Open Course Ware	www.ocw.mit.edu/OcwWeb/Writing-and-Humanistic-Studies/21W-784Fall-2005/CoursePedagogy	Psaní jako proces	48
Mýty a legendy	www.myths.e2bn.org/story_creator	Animované filmy vysílané po internetu	45
NewGenLib	www.verussolutions.biz/web	On-line rezervační systém	22
Ning	www.ning.com	Sociální síť	43
On-line testy angličtiny	www.lang.jannemec.com/english/tests.php	Gramatika, studijní tipy, idiomy apod.	23
On-line publikace	www.sil.org/lingualinks/languagelearning/otherresources/YorLrnngStylAndLnggLrnng/contents.htm	Eklektická metodika	42
On-line systém Koha	www.bibliotek.sourceforge.net www.koha.org	On-line rezervační systém	22
On-line slovníky Longman	www.pearsonlongman.com/newopportunities/students/cef-learner-diary.html	Plnohodnotný open source integrovaný knihovní systém (ILS)	22
Pixton	www.pixton.com	Deník studenta	17
Podcasty v angličtině	www.podcastsinenglish.com	Komiksy na internetu	45
Projekt Gutenberg	www.gutenberg.org	Autentický podcast	1
Rewin	www.rewin.cz/WebForm1.aspx	Knihy v nezkrácené podobě	23
Sam and Max – komiks	www.telltalegames.com/samandmax/comics/create	On-line překladáč zdarma	23
Czech internet server Seznam – dictionary	www.slovník.seznam.cz	Komiksy na internetu	45
Scholastic's Captain Underpants	www.scholastic.com/captainunderpants/comic.htm	6 jazyků, překládá oběma směry	23
Slam idol	www.slamidol.tripod.com/podcatching.html	Komiksy na internetu	45
Source Code	www.sourcecodeonline.com/details/openbiblio.html	Jak začít odebírat podcast	25
Spanicity	www.spanicity.com	On-line rezervační systém	22
Spelling City	www.spellingcity.com	Audio hodiny španělštiny	23
		Hra v angličtině	23, 3

Spelling Race	www.tutpup.com/plays/new/2-word-game	Naučte se hláskovat v angličtině	23
Učitelský deník	www.teachingenglish.org.uk/think/knowledge-wiki/teacher-diary	Analýza odučených hodin	38
Školení učitelů a workshopy	www.ec.europa.eu/education/trainingdatabase	Databáze aktuálně nabízených kurzů	12, 39
Tesol-edu	www.tesol-edu.org	The ICLA Curriculum (ICLA = Iowa Commission of Latino Affairs)	3
Thesaurus	www.thesaurus.reference.com	Pro pokročilé úrovně	23
Toonlet	www.toonlet.com	Komiksy na internetu	45
Procvičování výslovnosti	www.dest.gov.au/archive/ty/litnet/docs/Teaching_Pronunciation.pdf	Domácí úkoly	16
Wetpaint Wiki	www.wetpaint.com	Nástroje pro komunikaci po internetu	43, 15, 41, 23
Wikipedia	www.cs.wikipedia.org/wiki/Podcast	Autentický podcast	1
Wikipedia	www.en.wikipedia.org/wiki/Learning_styles	Eklektická metodika	42
Wikipedia	www.en.wikipedia.org/wiki/Virtual_learning_environment#List_of_some_virtual_learning_environments	Seznam e-learningových platforem	44
Word Frog	www.arcademicskillbuilders.com/games/frog/frog.html	Zábavná hra na procvičování slovní zásoby	23
WordAhead	www.wordahead.com	Výuka slovní zásoby pomocí videí	23
Wortschatz Universität Leipzig	www.wortschatz.uni-leipzig.de	Zajímavá stránka zabývající se německým tvaroslovím	23
Wortspiele	www.wortspiele.de.pogo.com	Hry zaměřené na výuku slovní zásoby	23
Centrum psaní na Massachusetts Institute of Technology	www.web.mit.edu/writing/Writing_Process/writingprocess.html	Psaní jako proces	48
Writing@CSU	www.writing.colostate.edu/index.cfm	Podoba kurzu	4
Yahoo	www.groups.yahoo.com	Nástroje pro komunikaci	43, 15
YAKiToMe	www.yakitome.com	Poslechněte si své dokumenty	23
European Language Portfolio	www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/contents_portfolio.html	Certification	13
YouTube	www.youtube.com	Broadcast Yourself	6, 23

DON'T GIVE UP!

Idea a koncept: Don't Give Up! Projekt

Texty: Dáša Pelikánová, Gabriel Rubio, Joel Josephson

Ilustrace: Denisa Blatná

Grafický design: Atelier Zidlický / Katka Kvardová

Prepress: Atelier Zidlický

Copyright © Don't Give Up! Project 2009

ISBN 978-80-254-4793-2

DON'T GIVE UP

**Jak efektivně motivovat
dospělé studenty úspěšně
dokončit jazykový kurz**

Odcházejí vaši studenti z jazykového kurzu před jeho dokončením?
Zdá se vám příliš těžké naučit se cizí jazyk?

Potom je tato kniha určena přímo vám!

DON'T GIVE UP! se skládá ze 48 tzv. Best Practices, které vám pomohou při výuce nebo studiu cizího jazyka. V knize najdete cenné rady pro učitele, studenty, manažery a ředitele jazykových škol.

Každá Best Practice se věnuje konkrétnímu problému; je vždy podrobně popsána a nabízí konkrétní kroky, jak ji pedagogové a studenti mohou využít v praxi.

DON'T GIVE UP! byl financován Evropskou unií a jeho cílem bylo nalézt odpovědi na otázky týkající se výuky a studia cizích jazyků.

Education and Culture

Socrates

ISBN 978-80-254-4793-2

9 788025 447932

Tento projekt byl spolufinancován Evropskou komisí. Text této publikace odráží pouze názory autora a Evropská komise není zodpovědná za informace, které jsou v ní obsaženy.